

KP

KYRKPRESSEN

ONSDAG 4 SEPTEMBER NR 14/2024

ISSN 0356-1275
ISSN 2737-0003

DE VILL LÄMNA SINA "TÄNK OM"

Sidan 18

Han vill hjälpa ungdomsledarna –
"Många har det kämpigt" [Sidan 3](#)

Staten vill betala mindre
för kyrkans tjänster [Sidan 4](#)

Femtio aktiva lämnade
gemenskapen i Petrus [Sidan 6](#)

Så gör det nya ont

»Det är inte en firma att hantera en grupp människors växande i tron.«

FÖRSTÅS behöver folkkyrkan ständigt förändras, förnyas och stöpas om. Ekonomin är inte så katastrofal, det är överdrivet. Tack vare lite skatteteknik har kyrkan nog pengar.

Men i den stora bilden tappar kyrkan folk dramatiskt. För varje barn som inte längre av sin familj döps in i kyrkan trillar en bit framtid ibland av för gott.

Det behövs nya verksamhetsmönster i kyrkan, nya sätt att vara lutherskt kristen. Frågan är dessutom inte bara *vad* som behöver göras, utan också *vem* som ska göra det. Folkkyrkan behöver fler frivilliga.

I PETRUS församling i Helsingfors utvecklades för flera år sedan gemenskapen och gudstjänstkonceptet Puls. Det drevs framför allt av engagerade unga vuxna, och frivilliga. Det var vardagsgemenskap mellan kristna, aktiv träning i lärjungaskap, mera lovsång och mindre orgel. Religionsforskare skulle sannolikt ta till orden *modernt* och *karismatiskt*.

Nu har ett 50-tal av de aktiva i Puls meddelat att de tar sin verksamhet ur Petrus församling och koncentrerar fokus, energi och resurser på en egen förening, Puls Helsingfors.

Chock bland många, inte minst bland helsingforsare och andra som har trivts i Puls. Också de mer etablerade i kyrkan är bestörta: varför gör någon på detta viset?

”**TJA, NÅGONTING** ska det väl stå i dödsattesten ...”, suckade den gamla rättsläkaren inför ett mångtydigt fall på sitt plåtbord.

Någon uttalad orsak skulle också den här utbrytningen ur folkkyrkan ha. Formellt blev

det att den nya kyrkoherden, efter att den förra hade dragit till Österbotten, kändes ... fel.

Frågan är om det faktiskt är nya kyrkoherde Pia Kummel-Myrskog, själv med rötter i en av stiftets lekmanarörelser, som är problemet. Eller om det handlar om ett långvarigare missnöje och skav med kyrkan som fick sitt utlopp på det här abrupta sättet.

Kyrkpressen har försökt nå flugan som satt i taket när den nya kyrkoherden i Petrus och Pulsfalangen möttes. Men vi har inte lyckats så vi vet inte vad som har sagts. Ord kan ha gått snett. Men oberoende känns beslutet att gå ut och starta eget väldigt förhastat.

Det kan också handla om den entreprenörskdrive som Jakobstadsborna Matti Aspvik och Robin Nyman talar om i det här numret. Ett startup-tänk tillämpat på ett andligt skeende. De två var själva med om att grunda en fri församling på sin ort, men misslyckades.

DET ÄR INTE en firma att hantera en grupp människors olika växande i tron. Det blir än mer utmanande att stilla och stadigt växa andligt om det ska ske mitt i allt det praktiska att hålla styrfarten hos sitt nya projekt, att vara lojal mot sina kompisar i tron, samt: att bevara nåden och tålmodet mot dem i gruppen som tvekar och vacklar mest.

Aspvik och Nyman antyder helt riktigt att traditionella folkkyrkoförsamlingar borde våga ge plats för den här sortens gör-det-själv-verkstäder och ”produktutveckling” inom sina trygga och beprövade väggar.

Puls Helsingfors involverar familjer med barn och unga. All väckelse- och frikyrkohistoria lär oss att en uppväxt som väldigt kraftigt präglas av ett *vi och dom* ger både goda minnen av samhörighet, men också kastar långa skuggor, ibland för livet. Här gäller det att hantera människoliv vist och varsamt.

Jan-Erik Andelin är redaktör för opinion och samhälle vid Kyrkpressen.

KP
KYRKPRESSEN

REDAKTIONEN

Chefredaktör, vd
Nicklas Storbjörk
tfn 040 144 6200

Redaktionsansvarig
Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Prenumerationer
Åsa Nordström
tfn 040 831 6614
(ej sms)

Layout
Malin Aho
tfn 040 831 6902

Redaktör
Jan-Erik Andelin
tfn 044 564 6000

Redaktör
Christa Mickelsson
tfn 050 361 6491

Redaktör
Rebecca Pettersson
tfn 040 831 6788

Redaktör Österbotten
Johan Sandberg
tfn 040 831 3599

Redaktör
Pian Wistbacka
tfn 040 831 5797

Redaktörer e-post:
förnamn.efternamn@kyrkpressen.fi

KONTAKTUPPGIFTER

Redaktionen i Helsingfors
Södra kajen 8
00130 Helsingfors
tfn 040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A, 68600
Jakobstad, tfn 040 831 3599

Utgivare: Fontana Media Ab
Paradbild: Rebecca Pettersson
Tryck: Botnia Print, Karleby
ISSN 0356-1275

DÄRFÖR FÅR DU KYRKPRESSEN

Kyrkpressens adressuppgifter kommer från församlingarna, som för register över sina medlemmar. Kyrkpressen sänds till alla hem i församlingar som prenumererar på den till sina medlemskassor. Den är en hälsning från den församling och kyrka du tillhör. Kontakta din församling för adressändringar eller om du inte vill ha KP. Privata prenumeranter kontaktar Kyrkpressen: prenumeration@kyrkpressen.fi tfn 040 831 6614

PRENUMERATIONSPRISER:

Finland 60 € Utlandet 84 €

I DETTA NUMMER

Staten ändrade summan i fakturan

Kyrkominister Anders Adlercreutz strök 20 miljoner i vad kyrkan skulle ha betalt för gravar och historiska hus. **Sid 4**

Idag skulle de välja annorlunda

För tjuo år sedan valde Robin Nyman och Matti Aspvik att lämna Forum-gemenskapen i församlingen och grunda eget. Idag se de vad som var bra – och var de tänkte fel. **Sid 8**

Om att stryka över böneämnen

När en böneperiodare hittar ett gammalt häfte med böneämnen är det fantastiskt att se hur många som blivit besvarade, skriver Amdas Kass. **Sid 11**

De skriver om förluster och tröst

Sofia Torvalds och Christa Mickelsson är vänner, kolleger – och bokaktuella med varsin höstbok. De skriver om förluster, sorg, acceptans och hopp. **Sid 22**

”Angsten för det sociala har ökat”

UK
UNGDOMENS KYRKODAGAR

Vem är du? Christer Romberg är ny sakkunnig i ungdomsfrågor, men på fältet är han redan gammal i gemet. – Jag tror många upplever ungdomsarbetet som ganska kämpigt, säger han.

TEXT: **REBECCA PETTERSSON**
FOTO: **SOFIA TORVALDS**

Då vi hörs är **Christer ”Chrisu” Romberg** inne på sina första timmar som sakkunnig i ungdomsfrågor vid Kyrkans central för det svenska arbetet. Men det råder ingen tvekan om att han har erfarenhet från fältet.

– På mitt förra jobb, alltså igår, var jag ännu ungdomsarbetsledare i Sibbo.

Vad lockade dig till jobbet vid KCSA?

– Jag har jobbat som ungdomsarbetsledare i 15 år. Jag kände att jag ville anta nya utmaningar, och jag har alltid tänkt att det vore roligt att göra det här någon gång.

– Det här jobbet är mångsidigt. Det finns tusen saker man kunde göra. Sen måste man bara avgränsa det och se vad man faktiskt kan göra.

– Jag vill tillföra något av värde. Ungdomsarbetsledarna ska ha konkret nytta av vad vi gör här.

Vilka erfarenheter tar du med dig från din bakgrund som ungdomsarbetsledare?

– Jag vet ju vad ungdomsarbetet går ut på. Jag känner till utmaningar. Många har en utmanande uppväxt i det att världen känns otrygg, och man tar väldigt aktivt del av vad som händer via some.

– Jag har jobbat med den problematik som finns på fältet. Det är en resurs.

Det är mycket snack om just det här, att unga mår dåligt. Vad är omfattningen av det?

– Jag upplever inte att unga som kollektiv mår dåligt. Men det finns en viss polarisering.

– För de som känner sig utanför finns det möjlighet att hitta nätverk på internet där man kan känna sig hemma. Samtidigt ledde covid till att angsten inför det sociala ökade, och det är svårt. Vi är ändå flockdjur, så om man har svårt med det sociala blir ungdomstiden väldigt jobbig.

– Om jag jämför med hur det sett ut tidigare tror jag å andra sidan att det blivit betydligt bättre till exempel för sexuella minoriteter.

Mot bakgrund av det här, hur mår ungdomsarbetsledarna i dag?

– Jag tror att många upplever ungdomsarbetet som ganska kämpigt. Jag tycker inte om att hela tiden prata om covid, men på något plan stödar vi ännu upp efter det. Det var så mycket som byggts upp som plötsligt tog slut, och sen skulle allt dras igång igen.

GÖR:

Ny sakkunnig i ungdomsfrågor vid Kyrkans central för det svenska arbetet.

FAMILJ:

Frun Jenna och barnen Linn, 6 år, och Leon, 4 år.

INTRESSEN:

Musik, padel, gymmande och att hänga med i vad som händer på finansmarknaden.

– Det ledde dels till att man kunde avsluta verksamhet som inte fungerat så bra på ett naturligt sätt. Men det blev också en nystart med en ny generation ungdomar. Det är tungt att dra det och man ser att många är trötta och slitna.

– Många har också tjänstgjort troget i många år och närmar sig pensionen. Att då hitta inspiration och ork till att möta de här utmaningar, det är inte lätt. Med det sagt känns det ändå som att det vänder åt rätt håll.

Var ska ungdomsarbetsledare som har det kämpigt söka stöd och inspiration?

– Jag tror att många får stöd i kollegiet. Det är också mycket roligare att jobba om man märker att ungdomarna själva vill vara med och förverkliga så att det inte bara blir en enmansshow. Unga som läser det här, ta kontakt och visa initiativ på din ort!

Omdus skulle få obergränsat med resurser, vad skulle du då vilja göra för unga i Borgå stift?

– En hjälpledarpool är något som diskuteras på Ungdomens kyrkodagar. Jag tror det skulle vara intressant att kunna utbyta hjälpledare mellan församlingarna. Det skulle kräva en del mentorering eftersom det kan se rätt olika ut mellan församlingarna. Men jag tror att många skulle må bra av se något annat och kunna ge ny input.

– Det togs beslut om det här på UK i fjol, så under min tid här ska jag försöka se till att det blir verklighet.

Din kyrkskatt står för andras gravar

Saxen går i statens miljoner till kyrkan. För begravningsplatser och historiska hus ser kyrkan plötsligt ut att få miljoner mindre betalt. En rättvisefråga, anser kyrkans kanslichef Pekka Huokuna. Kyrkfolket betalar gravplatser också för den tredjedel av finländarna som inte hör till kyrkan.

TEXT: **JAN-ERIK ANDELIN, SOFIA TORVALDS**

Regeringen skär i budgetförslaget för 2025 i de medel som hittills har betalats till den evangelisk-lutherska kyrkan. Det är ett tapp från 124 miljoner euro i år till 105 miljoner euro i nästa år.

– Det är egentligen inte fråga om statens *stöd* till kyrkan. Det är en *ersättning* för uppdrag som kyrkan gör för det övriga samhället, skriver kanslichef **Pekka Huokuna** vid Kyrkostyrelsen i en e-post till Kyrkpressen.

Sedan år 2005 betalar staten pengarna med motiveringen att den evangelisk-lutherska kyrkan sedan dess sköter om bland annat begravningsväsendet för alla i Finland.

Före det uppbars skilda gravavgifter för avlidna som inte hörde till folkkyrkan. För pengarna från staten tar kyrkorna också tillvara historiska värden i kyrkor och andra äldre byggnader som ofta också används för andra kulturevenemang.

Pengarna täcker inte på långt när hela kostnaden på över 160 miljoner euro per år. Sedan lagen om hur det här ska finansieras slogs fast 2015 har beloppen börjat släpa efter, anser Pekka Huokuna. Det innebär att staten finansierar de här kostnaderna med bara omkring 65 procent av de verkliga utgifterna.

Drabbar inte kyrkans ekonomi som helhet
Vid Kyrkostyrelsen är finansminister **Riikka Purras** (Sannf) nedskärningar ingen överraskning. I själva verket har kyrkan sett det komma, men enligt Kyrkpressens uppgifter legat lågt i frågan.

För medan kyrkans medlemsantal sjunker, *ökar* kyrkskatteintäkterna faktiskt fortfarande. Kyrkan tuffar på med en överraskande stark ekonomi. I fjol tog den för första gången in

TIPSA OSS!

Har du ett nyhetstips?
Epost:
redaktionen@
kyrkpressen.fi
Telefon:
040 831 6902

Kyrkan sköter alla gravar i landet.
FOTO: FLICKR/NINARA

kyrkskatt för över en miljard euro.

Kyrkans medlemmar är övervägande medelålders och äldre, vars intäkter fortsätter öka. Pensionerna har de senaste åren indexjusterats kraftigt, och det bidrar till kyrkans kassa. I fjol växte kyrkskatteintäkterna med rekordartade 11,7 procent.

Kyrkans intäkter har också ökat genom vårdreformen. Avdragen i kommunbeskattningen lades om, och efter som kyrkskatten på din skattesedel beräknas på samma inkomster innebar det ett nått litet netto för många av kyrkans församlingar.

Två tredjedelar struntade i skattelindring

I april i år strök **Petteri Orpos** (Saml) regering dessutom arbetsinkomstavdraget i kommun-

Staten pillade i fakturan

I statsbudgeten för år 2025 skär regeringen på eget bevåg ner priset för gravvård och historiska hus från 124 till 105 miljoner euro.

I snitt betalar två kyrkmedlemmar nu för en tredje grav för någon som inte hör till kyrkan.

Kyrkans ekonomi är ändå oväntat stark. I fjol ökade kyrkskatteintäkterna med 12 procent.

beskattningen. Det skulle stärka kommunernas ekonomi, men stärkte därmed automatiskt också kyrkans ekonomi.

– Just nu räknar vi med att med oförändrad kyrkskatt kunna stärka församlingsekonomierna med omkring 50 miljoner euro, säger Pekka Huokuna.

Inför vårdreformen vid nyår 2023 ville både Finansministeriet och Kyrkostyrelsen att församlingar och samfälligheter skulle sänka kyrkskatten så att finländarnas skattebörda inte skulle ändras.

Enligt Pekka Huokuna ska omkring två tredjedelar av församlingar och samfälligheter ha struntat i gesten – och behållit pengarna.

Undervisningsminister **Anders Adlercreutz** (SFP), också Finlands kyrkominister, anser att allting i praktiken är samma pengar från samma skattebetalare som bara kanaliseras på ett annat sätt.

Fast kyrkan anser att den med sina skatter betalar för begravingar av dem som inte hör till kyrkan. Ser du att här finns ett problem?

– Jag ser problemet. Det fördes diskussioner kring det också i regeringen, men man kom nu fram till en sådan här lösning. Det finns ett strukturellt, principiellt problem, men kyrkans inkomster kommer ändå att vara märkbart större än tidigare.

Staten betalar knappt 65 procent av de verkliga utgifterna.

Men i framtiden? Kyrkans inkomster minskar med antalet medlemmar, men kostnaderna för exempelvis begravningsväsendet kvarstår.

– Det är svårt att sja om framtiden. Men jag vill betona att det bakom det här beslutet inte fanns någon vilja att göra det svårare för kyrkan.

Kyrkan vill ha betalt för sina tjänster

Kvar står ändå frågan om det är riktigt att kyrkan inte får ersättning för tjänster man gör också för samhällets omkring två miljoner finländare som inte betalar någon kyrkoskatt. Begravningsplatser kan man ur hälsoskyddssynpunkt inte vara utan, någon måste sköta dem, anser kyrkans kanslichef Pekka Huokuna.

Tror du kyrkan för framtiden kommer att diskutera sina uppgifter i samhället om statsanslaget permanent sjunker?

– Ja, den diskussionen har vi oundvikligen framför oss, säger han.

FOTO: JAN-ERIK ANDELIN

Jerry Pillay, generalsekreterare för Kyrkornas världsråd, besökte de stora missionsmötet i Helsingfors.

”Omvänd mission ger ny glädje och övertygelse i vår tid”

– Vi har redan länge haft ett inflöde av omvänd mission från Afrika och Asien, nu till Europa och Amerika. Det ger en injektion av ny inspiration och nya förståelser av den kristna tron. Det ger oss en ny glädje och övertygelse, när våra egna landskap förändras.

Det sade **Jerry Pillay**, sydafrikansk reformert pastor och generalsekreterare för Kyrkornas världsråd, när den evangelisk-lutherska kyrkans missionspartnerskapsmöte öppnades i Helsingfors.

I sitt öppningstal talade Pillay om hoppet som engåva från tidsålderns slut, men också som en kraft som bryter in i vår vardag.

Missionspartnerskapsmötet hålls var tionde år och samlade kyrkoledare från kyrkor där nio evangelisk-lutherska missionsorganisationer i Finland verkar. Kyrkoledare kom från allt från Taiwan i öst till Colombia i väst. Mötet hölls under tre dagar i slutet av augusti.

JAN-ERIK ANDELIN

FOTO: ARKIV/JOHAN SANDBERG

Oas var ett verktyg för det karismatiska i stiftet. Men nu läggs allt utom Barnoas formellt ner.

Oas lägger ner

Oasrörelsen i Svenskfinland föreslås läggas ner. Ett första medlemsmöte om saken ska hållas i Karleby den 22 september och ett andra möte senare.

– Nedläggningen kan motiveras på flera sätt. Oas startade som en del av förnyelsearbetet med karismatiska element inom stiftet. Vi ville öppna väckelserörelser och församlingar för bruket av nådegåvorna, för förbön och lovsång. Kyrkhelg samlar i dag många av de människor som tidigare deltog i Oasrörelsens konferenser, säger rörelsens ordförande **Jan Nygård**.

Det mest livskraftiga inslaget inom Oasrörelsen de senaste åren har varit Barnoas-teamet som ordnat undervisning för barn under konferenser, nu senast på baptisternas årskonferens i början av augusti.

– Inom styrelsen är vi måna om att Barnoas ska få en fortsättning och vi har inlett diskussioner med en annan rörelse om ta över teamet, säger Jan Nygård.

JOHAN SANDBERG

Anders Adlercreutz, kyrkominister och Pekka Huokuna, kyrkans kanslichef.

FOTO: JOHANNES FRANSEN, KP-ARKIV

Den andra Puls-gudstjänsten efter uppbrottet lockade ett fyrtiotal personer till Petruskyrkan. FOTO: SOFIA TORVALDS

Aktiva i Puls lämnar Petrus församling

En stor del av de lekmän som varit aktiva i Puls-gemenskapen i Petrus församling i Helsingfors har lämnat Petrus församling. De hyr nu lokaler av SLEY, medan Puls-samlingen fortsätter som förr i Petruskyrkan.

TEXT: SOFIA TORVALDS

”En grupp har frigjort sig för att bygga något nytt utanför Petrus.” Det budskapet nådde Petrus församlings nya kyrkoherde **Pia Kummel-Myrskog** för några veckor sedan.

– Det torde röra sig om 45–50 personer, säger Pia Kummel-Myrskog.

Ledare för Puls Helsingfors, som den grupp som lämnat Petrus kallar sig, är **Christoffer Perret**. Han sitter i Petrus församlingsråd och Pia Kummel-Myrskog har inte fått besked om att han skulle planera att ge upp in plats där.

Vilka tvistefrågor ligger då bakom splittringen? Pia Kummel-Myrskog säger att hon inte har full koll på det.

– Vi träffades en gång i juni och hade ett första samtal där vi lite lyssnade på varandra, och jag tyckte det var ett bra samtal. Då var mitt budskap att vi ska vänta. Det blev lite öppet hur det skulle bli, men sedan har något hänt, för i augusti fick jag veta att den här gruppen lämnar församlingen.

Lärjungaskolan som Petrus ordnat i många år och som varit tätt knuten till Puls-gemenskapen

fortsätter inte i församlingen i höst.

– Lärjungaträningen har varit knuten till en anställd som nu är tjänstledig, så åtminstone på hösten har den paus, säger Kummel-Myrskog.

Det som däremot är klart är att Puls-gudstjänsterna fortsätter i Petrus. Under två Puls-gudstjänster har Pia Kummel-Myrskog stannat kvar efteråt för att svara på frågor.

– Jag har frågat dem som kom vad som varit bra och värdefullt i Puls, och många har sagt att samlingen betytt mycket i deras liv. Det finns en tillförsikt och en framtidstro.

Vilka känslor och tankar väcker den här situationen hos dig?

– Jag tänker att Puls varit en väldigt integrerad del av församlingen. Det första vi behöver göra är att kartlägga vad det får för konsekvenser att en större del ville lämna Puls. Puls har ju inte flyttat ut, det är en grupp som velat lämna Petrus verksamhet. Jag vill fortsättningsvis visa att Petrus är en öppen församling för alla. Man får prova på något annat emellan och vill

Pia Kummel-Myrskog vill att Petrus är en församling för alla. FOTO: JOANNA LINDÉN-MONTES

Christoffer Perret leder nya Puls Helsingfors. FOTO: KP-ARKIV/CHRISTA MICKELSSON

Detta har hänt:

Ett femtiotal lekmän som varit aktiva i Puls-gemenskapen i Petrus församling har lämnat församlingen och grundat Puls Helsingfors.

På Puls Helsingfors hemsida pulshelsingfors.fi skriver gruppens ledare Christoffer Perret frågor och svar om beslutet.

man komma tillbaka är man välkommen. Jag hoppas att ingen bränner några broar, och Petrus utestänger inte någon.

Hon vill också gärna hålla fast vid att frivilliga bär mycket ansvar i Puls-gudstjänsten, även om de anställda i ett övergångsskede tar över både musik och undervisning.

Hade du gett besked om att du kräver en ny linje i Puls, eller att Puls-gemenskapen i framtiden skulle kontrolleras hårdare?

– Vi kom aldrig så långt. När vi pratade om insyn sa jag att om det till exempel kommer kritik utifrån är jag skyldig att ta det till behandling. Det har inte handlat om att gå igenom eller godkänna det som sker, bara att det som naturligt ingår i kyrkoherdens insyn.

Men när Puls ledningsgrupp under diskussionen i juni föreslog att de skulle stanna kvar i församlingen som förening, och att bara den församlingspastor som hade ansvar för Puls skulle stå under kyrkoherdens ledning, då sa hon nej.

Vem ska då fortsätta använda namnet/brandet Puls? Kan det finnas två Puls-gemenskaper i framtiden?

– Jag tror att det finns en del känslor kring namnet Puls, det är många som identifierar sig med Puls även om man inte identifiera sig med Petrus. Kanske det slutar med att ingen använder namnet Puls.

”Vi har en annan församlingssyn”

Christoffer Perret bekräftar att han sedan ett par veckor tillbaka är ordförande för lednings-

gruppen för den nya samling som kanske så småningom ska bli en förening. Den första samlingen ordnades mitten av augusti i SLEY:s lokaler, men i framtiden kan man samlas också någon annanstans.

– Vi är i startgroparna. Vi frivilliga som varit engagerade i Puls samlades till ett möte i augusti, och det visade sig att en överväldigande majoritet hellre ville bygga nytt än stanna i Petrus.

De kallar sig Puls Helsingfors

– Det fortsätter vi med tillsvidare. Puls har för oss inte främst varit namnet på en verksamhet, utan namnet på en grupp människor. Det kan hända att namnet ändras i något skede men vi skyndar långsamt.

De 46 som skrev på att de ville vara med i Puls Helsingfors nominerade kandidater för en ledningsgrupp, som i sin tur valde Christoffer Perret som ordförande.

– Vår första samling var i SLEY:s utrymmen men det handlar inte om något organisatoriskt samarbete med SLEF (också SLEF hyr samma lokaler av SLEY). Vi betalar hyra. Nu skyndar vi långsamt och kommer inte med några stora uttalanden och visioner. Det som vi var överens om är att vi vill fortsätta samlas.

På vilket sätt skiljer sig ert och kyrkoherdens syn på saken så att ni inte kunde fortsätta under samma tak?

– Det är många saker som skiljer sig åt. Vår vision stämmer överens med den som tidigare varit Petrus församlings vision. Kanske det främst handlar om att vi haft en riktning och skulle vilja fortsätta i den, och Pia vill gå i en annan riktning. Och som kyrkan fungerar är det kyrkoherden som bestämmer.

När KP ber Perret konkretisera nämner han synen på församlingen, meningen med och konsekvenserna av att leva som kristen, synen på Bibeln och medlemskapet.

– Vi upplever att det som varit centralt för oss är att vi vill utvecklas i våra kristna liv, lära oss mer och börja leva ut vår tro. Det är det som lärjungaskap handlar om. Vi kommer att fortsätta med lärjungaträningen. Puls har varit mer än en samling: den har varit smågrupper och coaching och mentorskap.

Hur de ska betala hyran är fortfarande oklart, men antagligen blir det med hjälp av frivilliga donationer.

– Redan tidigare har folk frivilligt bidragit till en anställds lön. Det finns ett aktivt givande i den här gruppen.

Christoffer Perret tror att den nya gemenskapen kommer att växa som förr: genom personliga relationer och nätverk.

– Puls har varit Petrus församlings överlägset största gudstjänst.

Han har ännu inte bestämt sig för om han ska sitta kvar i församlingsrådet eller inte.

Också Rosqvist lämnar församlingen

I samma veva som en del av Puls-gemenskapen lämnar Petrus har det också klarnat att församlingspastor Tuomas Rosqvist lämnar församlingen. Han kommer att börja jobba för SLEF, Svenska lutherska evangeliföreningen, från och med 1 oktober.

– Min anställning och Puls hör inte ihop utan Puls-gemenskapen har sin egen process, säger Rosqvist.

Pia Kummel-Myrskog säger att hennes mål är att anställa en ny församlingspastor.

”Nu är det dags att aktivera sig”

Ett fyrtiotal något förbryllade personer samlades till den andra Puls-gudstjänsten efter att gruppen bakom Puls Helsingfors lämnat Petrus församling.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

Söndag eftermiddag, klockan 15.30. När Puls-gudstjänsten ska börja stimmar det inte precis lika många människor som vanligt i Petruskyrkans aula, och de flesta ansikten är nya. Ett fyrtiotal personer är på plats och kyrkan blir relativt välfylld. Lofsångsbandet består inte av frivilliga utan av församlingsanställda, och församlingens kaplan **Ronny Thylin** är både konferencier och predikant – uppgifter som vanligen varit på lekmännens ansvar.

Stämningen är mer försiktig och avvaktande än den brukar vara vid Puls, och där en stor del av församlingen brukat stå väljer de flesta den här gången att sitta under lovsången.

Vid kyrkkaffet efteråt sitter **Mikael Sjövall** tillsammans med några bekanta. Han gick en Alpha-kurs i Petrus för två år sedan och har efter det brukat gå i Puls-gudstjänsten.

– I början av maj var jag på en Puls-gudstjänst och fick syn på många veckade pannor och oro – en kort tid efter att Pia blivit vald till kyrkoherde. Christoffer Perret gick upp till altaret och förkunnade att Puls-gemenskapens framtid är oviss. Senast då insåg jag att motsättningen mellan det aktiva Puls-gänget och kyrkoherden hade hårdnat.

»Jag upplever att de aldrig gav Pia en chans.«

När han nu läser programförklaringen på Puls Helsingfors hemsida har han fortfarande svårt att förstå varför Puls inte hade kunnat fortsätta som förr. Runt kyrkkaffebordet är förklaringarna trevande. Ville kanske Pia Kummel-Myrskog satsa mer på annat än på de unga i Puls, kanske på det diakonala?

– Jag upplever att de aldrig gav Pia en chans, säger Sjövall.

– Men nog har jag märkt att det funnits en social distinktion i Puls – en skillnad mellan dem som är med i hemgrupper och som gått lärjungaskolan, och oss andra. Jag har varit en outsider: inne men ändå ute.

Han hoppas att uppbrottet gör att nya vindar börjar blåsa.

– Det är fritt fram att lämna, men då tycker jag att de som lämnar inte ska sitta kvar i församlingsrådet utan ge församlingen en chans att blomstra under Pia. Nu är det dags för de medlemmar som är kvar att aktivera sig och göra något av den här församlingen.

Mikael Sjövall. FOTO: MIA SJÖVALL

För tjugo år sedan grundade **Robin Nyman** och **Matti Aspvik** en gemenskap i Jakobstads svenska församling. Sedan lämnade de församlingen, och många följde med in i den nya gemenskapen. Idag ser de att de gjorde mycket genuint och fint – men de ser också uppror, besvikelse och att de fastnade vid perifera saker.

TEXT: **SOFIA TORVALDS** FOTO: **NICKLAS STORBJÖRK**

Vi kunde ha valt en annan väg

Ar 2000 kom Robin Nyman hem från Australien med en vision: att starta en mötesform i församlingen med låg tröskel och stort frivilligengagemang. Så startade Forum i Jakobstads svenska församling. Efter ett par år kom Matti Aspvik med som en ledarfigur.

Men fem år senare hade samarbetet med församlingen börjat skava. Robin Nyman och Matti Aspvik överlät ledarskapet till prästerna och lämnade Forum tillsammans med ledarteamet. Många av dem som varit med i Forum ville senare följa med dem och börja samlas, och tanken att grunda något nytt och eget växte fram. Så föddes Oikos. Forum bytte namn till Fokus och fortsatte i Jakobstads svenska församlings regi. Det blev en gudstjänstgemenskap där en del av dem som inte gick med i Oikos hittade sin plats. Några år efter händelserna krympte Oikos, för att sedan läggas ner.

– Jag upplever fortfarande att utgångspunkten, som det började i Jakobstads svenska församling, var en väldigt fin och genuin vision. Den bar också väldigt mycket god frukt, som syns ännu idag, säger Matti Aspvik.

Idag har de inga lätta svar på varför de i tiden tyckte att det var bättre att lämna samarbetet med den lutherska församlingen än att stanna kvar.

– Att vi inte tog människorna med oss utan lämnade över ansvaret säger kanske något om att det fanns många orsaker, säger Matti.

Det är ingen gruppfråga, menar Robin.

– Det låter sig inte att göras i en excel-tabell. Frågan har individuella svar. Jag tror att alla hade olika versioner av ideal om vart man var på väg, men också olika versioner av besvikelser och sådant man var trött på. Och kombinationen blev en drivkraft, säger Robin Nyman.

Matti Aspvik vet vad svaret var för hans del.

– För min egen del fanns det från början en

längtan efter mer och frihet att göra saker utifrån egen övertygelse, tillsammans. Det fanns också besvikelser och frustrationer som följde med hela resan. Det fanns en oppositionsidentitet som tog sig uttryck i att jag började kämpa för saker som egentligen inte var nödvändiga för gemenskapens syfte. Problem provocerades fram innan de fanns.

"Var fast i en teknisk syn"

De hade en stark tro på sitt eget sätt att göra saker.

– Vi blev ganska självtillräckliga på något vis. Vi gjorde saker väldigt bra och rätt, men under motstånd tog de sig provocativa uttryck. Det fanns mycket genuint i vår tro. Så det finns också med: att man kämpar för något som är rätt. Och samtidigt har man inte tillräcklig självkännedom och insikt för att se att det inbakat i alltihop också finns drivkrafter som inte är så sunda, och som kan ta över, säger Matti Aspvik.

Beslutet att lämna Forum fattade de först för egen del. De kunde inte stanna, de andra fick gärna stanna kvar i Forum.

– Men det visade sig ganska snabbt att de som var med inte hade en relation till församlingen och prästerna, utan till oss. Så vi började samlas i en restaurang och sedan i Inremissionshemmet, och så småningom kom tanken att vi skulle bli en egen församling, säger Matti Aspvik.

Robin Nyman tänker idag att han för egen del var fast i en ganska teknisk syn på vad en församling är.

– Nästan så att det fanns boxar att checka av, och ju fler saker man etablerar rätt i en gemenskap, desto bättre är förutsättningarna för Gud att låta en välsignelse komma och finnas där. Jag tänkte att bara vi får bort det problematiska och närmar oss grundsanningar kring församling och ledarskap och lärjungaskap – ju fler områden som sitter rätt i designen – desto mer byggervi en bas som är hållbar att bygga på.

Idag tänker han annorlunda.

– På den här punkten har jag förändrats massor. Jag tror idag att Guds sätt att dra människor till sig absolut inte kräver perfekta förutsättningar. Sedan finns det väl ett annat dike någonstans där man kan fråga sig om det då inte gör någon skillnad hur en församling gör saker. Kan en församling vara byggd på vad som helst och ändå fungera? Det finns två diken där. Men jag tror att Gud är helt okej med att använda bristfälliga människor i sitt verk, och på samma sätt tror jag att Gud är okej med att använda bristfälliga församlingsstrukturer.

Vill använda människors gåvor

För Matti Aspvik löpte de här tankarna parallellt med en konservativ identitet.

– Det perifera blir ett tecken på hur det står till med det primära. Om man har fel syn på en perifer fråga måste man ha en oäkta tro. Och det kan vara vad som helst. För oss var det dopsynen, vi hade svårt med att barn skulle döpas utan att få frågan om de ville det. En annan sak jag hade svårt med var mångfalden av tjänster, att det var så prästcentrerat i den lutherska kyrkan. Jag kände att det var omöjligt att utrusta människor och använda deras gåvor om man bara paketerade alla gåvor i en person och kallade det "präst". Jag tycker fortfarande att det är ett kärnproblem i den lutherska kyrkan.

För honom blev vissa "konservativa" frågor så viktiga att han kände att han måste vara en soldat och kämpa för dem.

– Om vi inte har dem på klart – säg synen på dopet eller på homosexualitet, till exempel – om jag inte vakar över det så blir det inte till något. Och det är ju inte så det fungerar. Jag konkretiserar: Skulle vi ha kunnat fortsätta med det väsentliga, som var visionen i Jakobstads svenska, om vi skulle ha fokuserat bara på det? Jag tror att svaret är ja, säger Matti Aspvik.

Robin håller med.

– Det som vi hakade upp oss på var dopsynen,

Robin Nyman och Matti Aspvik framför församlingscentret i Jakobstad, där Forum startade i tiden.

idén om lärjungaskap, idén om ledarskap och tjänstegåvor. Och jag håller helt med dig Matti: om vi bara hade kunnat skapa ett sammanhang där människor växer i tro och om vi lämnat de perifera frågorna, då hade det inte varit något problem.

Vad menar ni med lärjungaskap?

Robin Nyman och Matti Aspvik ser på varandra och suckar.

– Jag kan inte svara. Jag trodde nångång att jag kunde, men nu har jag slutat tro att jag vet något om det, säger Robin.

När det är sagt minns de förstås hur de tänkte, och de minns det som var gott och viktigt.

– Det här vi trodde på då: det handlar om andligt föräldraskap. Det finns människor som hjälper andra människor att födas till och växa i tro. Det är relationellt, det förmedlas genom vittnesbörd och genom ett budskap, där Guds Ande verkar, säger Matti Aspvik.

»Vi blev ganska självtillräckliga på något vis.«

Där finns också tanken om att livet inte är något man äger, utan något man förvaltar. Men problemen uppstår när man cementerar fast det i schabloner och börjar göra upp modeller för det hela.

– Då kommer strategierna in. Man kan ta dem från olika cellkyrkor, som i Singapore – var tog vi vårt material, Robin? Och då blir verktyget det som man ska vara lydig mot och förhålla sig till. Det är samma schablon som alla ska pressas igenom.

När Matti Aspvik idag tänker på riskerna med lärjungaskapsprogram tänker han att en fara är att många är för unga i tron.

– Där finns inte mognaden att förstå i vilken ordning en människa förändras. Är det inifrån ut eller utifrån in? Är det att inplantera en idé? Om det kommer en schablon landar det fel, speciellt hos dem som är trasigare. Där svagheten och misslyckandet och sårbarheten inte får komma fram blir också de goda idéerna skadliga.

Robin vänder sig också mot lärjungaskapets statiska modell.

– Även om ingen riktigt säger det finns det en idé att om du vill vara något annat än bara en församlingsmedlem, om du riktigt vill vara en lärjunge, då finns det andra parametrar som gäller. Även om en modell för att hitta och uttrycka tro kan vara rätt för en person under en viss period av livet, så kommer andra tider som kräver nya modeller. Och där tror jag att utmaningen för ett modellbaserat tänk fallerar. För när livet skiftar märker du att vissa saker inte fungerar, och då är du inte lärjunge mer.

Av allt det ni gjorde i Oikos, vad tycker ni än idag var bra?

– Åtminstone jag har min starkaste församlingserfarenhet från den tiden. Trots allt. Det fanns en enormhet av ett slag, en sammanhållning, där vi praktiserade mycket fritt. Vi kunde pröva olika saker. Som grupp var vi tillräckligt små för att göra snabba, nödvändiga förändringar,

Forts. på följande sida. ►

Idag tänker Robin Nyman och Matti Aspvik att de kunde ha stannat kvar i församlingen – även om tiden i Oikos också gav dem chansen att experimentera och tänka i nya banor.

men tillräckligt stora för att kunna genomföra något, säger Matti.

En vecka åkte de hem till en familj som en församlingsmedlem visste hade det kämpigt, och så hjälpte de till med att renovera deras hus.

– Själv fick jag uppleva att vårt hus inte var färdigt och pengarna var slut, och vi skulle vara ute ur lägenheten på nyårsaftonen. När jag kom till bygget på morgonen var gatan full med bilar, och alla gnuggade kakel och spikade lister, och klockan fem bar vi in matsalsbordet. Det är fortfarande min starkaste erfarenhet av vad en familj och en församling är, säger Matti.

För Robin var friheten att göra det de själva ville en stor sak.

– Det var lite som att ha ett startup-företag, jämfört med ett företag med tusen anställda. I startup-företag finns lite resurser, men också väldigt lite styrdokument. Du kan göra något tre gånger och bestämma att du lägger ner det för det fungerade inte så bra, och så testar du på något nytt. Genast när vi inte mer var en del av Jakobstads svenska församling handlade vårt experiment om gemenskap.

Fortfarande tycker han att det här är något kyrkan borde tänka på.

– Nu vet jag inte vilka samtal som förs exempelvis på domkapitlet, men jag tycker att en framtidsfråga för den lutherska kyrkan är att fundera på hur den stora, stela apparaten också kan vara en plats för entreprenörerna, för dem som vill testa nya modeller, dem som blir trötta

på det långsamma tempot, på att det alltid ser ut på samma sätt? Där tycker jag att kyrkan skulle kunna granska sig själv lite. Det blir lite fel att varje gång det börjar skava för en liten grupp i ett stort sammanhang så pekar man finger på den lilla gruppen och säger: Ojoj, här ser vi igen människor som bara är ute efter att splittra.

"Vi kunde ha valt en annan väg"

Eftercirka fyra år som egen församling lades Oikos ner. Det fanns många orsaker till att det gick så.

– För mig blev resan väldigt tung psykiskt eftersom vi under samma tid hade mycket på gång: en adoption, några månader efter föddes ett barn till, jag insjuknade i trigeminusneuralgi, vi byggde ett hus – och mitt i allt detta en process med Forum och Oikos där jag ändå ofta var frontfiguren som skulle svara på frågor, säger Matti Aspvik.

Allt påverkar allt. Under resan blev hans själv-rannsakan gällande motiv och drivkraft också stark.

– Där såg jag mest fel jag gjort och att det vi gjorde fötts ur ett uppror. En dag upplevde jag som ett tilltal att "gå tillbaka" och försonas, och så blev det. Hur jag skötte den processen är jag inte stolt över, och resan efter det har varit lång. Det är ett mirakel att jag och Robin är goda vänner idag.

Robin Nyman tror att deras stötesten blev de tunga bitarna, som tankar om läran.

– Vi kunde också ha valt en helt annan väg. Vi

»Tusen frågor om församlingen och tjänstegåvor och det ena och det andra, det kunde vi ha låtit bli att röra vid.«

kunde ha tänkt: de människor som känner att de vill få ett annat uttryck för sin tro än det allra mest traditionella, vi tjänar dem, och vi hjälper dem vidare. Och tusen frågor om församlingen och tjänstegåvor och ämbetssyn och det ena och det andra, det kunde vi ha låtit bli att röra vid. Men vi gjorde inte det. Vi trodde att allting hörde ihop.

Men om han riktigt tänker tillbaka och frågar sig var skon skavde allra mest för honom själv, kommer han till att det var allvaret och tyngden med det andliga ledarskapet.

– Jag kände ansvar inför Gud, med en känsla av "hoppas vi förstår dig rätt, Gud". Men sedan också inför människor, att vara någon form av ledare och exempel. Jag tror att man borde kunna hantera det på helt andra sätt. Jag tror att det är möjligt att stå i andligt och kristet ledarskap med en lätthet, men vi har få människor som visar det exemplet.

Idag tänker han att en vision kan vara ett bra verktyg för att skapa en riktning, men i värsta fall blir den en klump i magen.

– Där människor lägger alltför stor tyngd på att den här visionen som vi får av Gud är den rätta: då skulle jag springa snabbt åt andra hållet. Och där det finns väldigt ansvarstyngda andliga ledare som svetts blod för att de är så stressade över att ha uppfattat Gud rätt: då skulle jag också springa snabbt åt andra hållet. Jag tror att Gud i sin nåd har overseende med att vi alltid kommer att missuppfatta saker.

En böneperiodares bekännelser

JAG ÄR en ganska ojämn bönemänniska. En periodare, om man så vill. Varje dag ber jag. Oftast rätt många gånger. Men det är i perioder jag får till någon slags regelbundenhet och rutin i min bön. Däremellan blir det mer spontant.

I början av sommaren längtade jag efter ett mer strukturerat böneliv, kanske för att så mycket annat kändes så ostrukturerat. Så jag letade fram min gamla bönebok från senast jag var strukturerad. Och där fanns de. De böneämnen som fanns på min lista sist jag hade en plan.

FLERA AV böneämnena på den listan hade jag redan tidigare strukit över och

skrivit ett stort TACK! efteråt. Så gör jag när böner blivit besvarade. Och det fantastiska var att när jag nu tittade på listan så fick jag stryka över rätt många böneämnen till och ersätta dem med ett innerligt tack.

Tack för att den ena bästisen har fått det svårsålda huset sålt. Tack för att en god väns son äntligen har fått kompisar i skolan. Tack för att det efterlängttade barnet är här nu. Tack för att sjukdomen äntligen är borta. Tack för att skilsmässan ändå har gått så bra. Tack. Tack. Tack.

JAG VET ärligt talat inte riktigt vad som händer när jag ber. Jag vet inte vad det

»Jag vet att jag växer i tacksamhet och förundran, och att det är egenskaper som jag verkligen vill växa i.«

spelar för roll egentligen. Men jag vet att jag växer i tacksamhet och förundran, och att det är egenskaper som jag verkligen vill växa i. Jag vill ta färre saker för givna och jag vill se fler under omkring mig i stället för att bara se tillfälligheter och sådant som kanske ändå hade hänt.

JAG FICK inte stryka allt på listan. Absolut inte. Några ämnen fick hänga med till nästa lista och flera ämnen har kommit till under sommaren. Att hon ska bli frisk och fri. För ett ofött barn som jag redan tycker så mycket om. För en skada som inte ger med sig. För en oro som jag hoppas att vi snart slipper bära. För alla mina fadderbarn. För mina egna barn.

FÖR DEN som har nåden att få älska många människor finns det alltid många böner att be.

Tack. Tack. Tack.

*Amanda Audas-Kass är modersmåls-
lärare.*

”Snoan är som en lugn äng”

Retreatgården Snoan är ett kärt tillhåll för många i Borgå stift. I år är det 50 år sedan den grundades – av två damer med en vision.

TEXT: **REBECCA PETTERSSON**

Den 14 september år 1974 invigdes retreatgården Snoan, en liten oas belägen i Lappvik, mittemellan Hangö och Ekenäs. Grundarna, det var två damer vid namn Marga Ahlqvist och Märta Sohlberg.

– Det här var deras dröm och vision. De blev inspirerade bland annat efter en resa till Sverige där de besökt en retreatgård, berättar Församlingsförbundets verksamhetsledare Kalle Sällström.

Snoan var faktiskt den första retreatgården i hela Finland. Femtio år senare står den fortfarande kvar för att stöda människor som söker stillhet, vila, fördjupning och förnyelse.

– Det är lite roligt att det finns texter från starten där man talar om att retreatgården ska erbjuda vila för dagens jäktade människor. Det känns som om folk i dag är minst lika jäktade, kanske till och med mer. Behovet har inte försvunnit någonstans, säger Sällström.

Att Snoan fortfarande finns, behövs och verkar, det ska firas. Den 15 september ordnas en festmessa under ledning

Om du vill delta i festligheterna vid Snoan, knappa in snoan.fi i webbläsaren och anmäl dig där. Alla är välkomna! hälsar Kalle Sällström. FOTO: NICKLAS STORBJÖRK OCH PRIVAT

av biskop Bo-Göran Åstrand och huskaplan Maria Repo-Rostedt. Efter mässan blir det sopplunch, kaffe, kaka och små glimtar från de senaste femtio åren.

– Vi ser fram emot en fest med glädje, en fest för vad som varit och för vad Snoan har betytt.

»Det är lite roligt att det finns texter från starten där man pratar om dagens jäktade människor.«

Redan under fredagen, den 13 september, inleds Stillhetens festival som också är en del av firandet. Sällström beskriver det som ett knytkalas i andlig fördjupning där deltagarna får bekanta sig med allt från helig dans till andlig vägledning.

Arrangören bakom Stillhetens festival är nätverket Gläntan, ett nystartat nätverk för andlig fördjupning i Borgå stift.

Dessutom utkommer också en jubileumsbok som lanseras i samband med jubileumsfesten.

– Boken är en hyllning till Snoan. Det är människor som tar upp olika aspekter av Snoan och retreaten varvat med recept från Snoans skafferier och formulär för tideböner som man också kan använda hemma.

För dem som ännu inte deltagit i en retreat ger boken en glimt av vad retreaten är. För de mer retreatvana kan boken istället fungera som ett verktyg för att ta med lite av Snoan hem.

Hur skulle du själv beskriva Snoan?

– Jag var på Snoan för första gången när det var 40-årsfest där. Det var ett kaffekalas, så som man oftast firar, och jag minns att jag var jätteimponerad av stället. Det var som om väggarna talade och förmedlade en speciell känsla.

– Vid Snoan finns en frid, en stillhet och en Gudsnärvaro. Det finns något i själva stället och hur allt är uppbyggt som för mig talar om Guds kärlek och omsorg för mig.

– Snoan är en trygg famn, en lugn äng, där du får vila och vara dig själv, utan att prestera något. Retreatgården och Gud själv betjänar dig där, du får bara ta emot.

HANNA EISENTRAUT-SÖDERSTRÖM

Han vet att jag gillar pastellfärger

”KOM IHÅG att ni kan berätta om alla era problem till Jesus”, säger barnledaren under miniorandakten. Jag är nio år och lyssnar uppmärksam medan lågan från andaktsljuset i mitten av ringen fladdrar. Bredvid ljuset på golvet ligger den lilla ljussläckaren av metall. Snart ska någon av barnen få använda den när andaktsstunden är slut. Det är inte min tur idag.

Medan jag betraktar ljuslågan går jag igenom det som barnledaren just har sagt. Jag ser för min inre syn världens befolkning: barn och vuxna som svälter, svårt sjuka och människor i omöjliga livssituationer. Alla sträcker de ut sina händer mot Jesus. Hjälp! Hjälp!

Jag betraktar också min egen livssituation: en nioåring i ett rikt land med mer mat än någon orkar äta, med grundskoleutbildning och med balanserade föräldrar som kan ge mig en god grund för livet. Och jag tänker: ”Tack Jesus, jag uppskattar det verkligen, men jag ska nog inte störa dig med mina minimala problem. Du har fullt upp med miljoner av andra människor med verkligt stora problem.” Så jag fortsätter att leva nära honom, men besvärar honom bara i nödfall. Detta av hänsyn till hans enorma arbetsbörda.

MÅNGA ÅR senare, när jag har varit präst i hans kyrka i många år redan, ska en kvinna måla en tavla av honom till mitt hem. Under mitt vuxna liv har jag varit tvungen att besvara honom otaliga gånger. Stormar har kommit och gått. Jag tänker nog inte längre att mina problem är så minimala att det inte finns någon orsak att besvara honom. Och jag har märkt att han håller, han orkar gå tillsammans med mig både genom snålblåst och riktiga stormar.

Kvinnan frågar mig vilken bild av Jesus hon ska måla och i vilken färgskala. Jag har skyndsamt, som vanligt, och säger att hon får välja.

En tid senare meddelar kvinnan att tavlan är klar. Jag och min man åker för att hämta den. När vi kommer fram stiger vi in i en källare med en lång rad med tavlor målade i mörka varma färger. Förutom en, som är målad i ljusa pastellfärger. Kvinnan går fram till tavlan och säger: ”Här är den. Jag tänkte måla den i samma färger som de andra, men sedan frågade jag honom vilken färg det ska vara. Han svarade: Hon gillar pastellfärger. Och sedan blev det så.”

SEDAN DEN dagen hänger tavlan på väggen i mitt hem. Varje gång jag ser de ljusa pastellfärgerna blir jag glad. Tänk att han visste! Tänk att han tog sig tid att göra mig glad!

Och jag inser nu att han har ännu mera kraft och styrka än att bara orka streta sig fram tillsammans med oss genom stormar och orkaner. Han orkar och hinner också fundera på vilka våra älsklingsfärger är.

Hanna Eisentraut-Söderström är kaplan i Borgå svenska domkyrkoförsamling. **Hon älskar** att simma och dyka i havsvattnet. **Hennes tips:** Kom ihåg att tacka Gud för livet varje morgon du vaknar.

SÖNDAG 8.9.2024, Sextonde söndagen efter pingst

Söndagen ger kyrkoåret puls. Varje söndag har ett namn och ett tema som återkommer i bibeltexterna. Den här sidan berättar vad de närmsta två söndagarna handlar om i våra kyrkor.

Den här söndagen

lär Jesus att den som tror på Gud inte behöver bekymra sig för allt möjligt. Gud tar hand om oss och frigör oss samtidigt till att också hjälpa våra medmänniskor. En kristen människa minns Jesus ord: ”Det är saligare att ge än att få.” Temat för söndagen är **Guds omsorg**.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN
2 Mos. 16:11–19, 31, 35

ANDRA LÄSNINGEN
Apg. 20:32–35 eller
1 Tim. 6:17–19

EVANGELIUM
Matt. 6:19–24

”Jesus sade: Samla inte skatter här på jorden, där mal och mask förstör och tjuvar bryter sig in och stjälar. Samla skatter i himlen, där varken mal eller mask förstör och inga tjuvar bryter sig in och stjälar.”

Läs mera i **Matt. 6:19–24**

Psalmförslag

815
419
915
225

Psalmerna är valda av
Dag-Ulrik Almqvist.

*Var inte rädda!
På er är till och
med hårstråna
räknade.*

Jesus i Matteus 10

SÖNDAG 15.9.2024, Sjuttonde söndagen efter pingst

Nästa söndag

har också kallats lilla påskan eller höstens påsk. Jesus har brutit dödens makt som hotar människan och hela skapelsen. Därför har de som tror på honom ett hopp som bär över dödens gräns. En gång skall också skapelsen befrias från undergång. Temat för söndagen är **Jesus ger liv**.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN
Jes. 26:12–14, 19 eller
1 Kung. 17:17–24

ANDRA LÄSNINGEN
Fil. 1:20–26

EVANGELIUM
Joh. 5:19–21

”Ty liksom Fadern uppväcker de döda och ger dem liv, så ger också Sonen liv åt vem han vill.”

Läs mera i **Joh. 5:19–21**.

Psalmförslag

103
830
900
227

Psalmerna är valda av
Dag-Ulrik Almqvist.

Saknar du någon församling? Du hittar de övriga på kyrkpressen.fi

Hitta kompisar!

Skattjakt, pyssel, sång, kompis-häng. Alla församlingar ordnar program för barn och ungdomar. Behöver ditt barn hitta ett nytt sammanhang och nya vänner? Kolla in utbudet på dessa sidor!

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO

HÖGMÄSSOR:

Olars kyrka: (finska sidan) lö 7.9. kl. 10.00 Högmässa med konfirmation av Solvalla 2-gruppen. von Martens, Laasio, Kronlund, Brunell.

Esbo domkyrka: sö 8.9. kl. 12.15 Högmässa. Kallatsa och Brunell medverkar.

Alberga kyrka: sö 8.9. kl. 15.00 Högmässa med konfirmation av Pajulahti-gruppen. Lohi, Filip Engström, Kronlund, Brunell.

Esbo domkyrka: lö 14.9. kl. 10.00 Högmässa med konfirmation av Pöyhölä 1-gruppen. Lohi, Mira Engström, Kronlund, Malmgren.

Esbo domkyrka: sö 15.9. kl. 12.15 Högmässa. von Martens, Malmgren.

Olars kyrka: sö 15.9. kl. 17.00 Mässa med lovsånger. Sironen, Kronlund.

Församlingens verksamhet för småbarn, föräldrar och unga: hittas på esboforsamlingar.fi

Musiklek och babyrytmik: tisdagseftermiddagar i Olars kyrka och torsdagsförmiddagar i Esbovikens kyrka.

Barnkören sångbubblan: tisdagskvällar i Olars kyrka. Mer info: Catharina Lindroos

tfn 040 565 2796 och esboforsamlingar.fi

Församlingsafton och Fontana Medias

bokhöst: to 12.9 i Sökö kapell. Bokförsäljning kl. 17, program kl. 18.30.

Urban pilgrimsvandring: sö 15.9 start kl. 15 från Hagalunds kyrka. Vi avslutar i Olars kyrka med mässa med lovsånger kl. 17. Deltagaravgiften 6 € skänks till Gemensamt Ansvar. Pilgrimsfärden leds av diakon Taina Sandberg och t.f. ledare för familjeverksamheten Catharina Lindroos.

Esbovikens kyrka: to 26.9. kl. 13.00 Musik- och kaffestund för seniorer. Musik, andakt och sällskap med kaffe och tårter. Möjlighet till taxiskjuts: diakon Ani Iivanainen 050 597 3313.

Retreatveckoslut: på Snoan fr-sö 27-29.9 i natursköna Lappvik. Prästen Irene Erkko är retreatledare. Avgift 90 € Esbobor, övriga 140 €. Anmälan på esboforsamlingar.fi

SAMLINGAR FÖR DAGLEDIGA:

Symamsellerna: ti 17.9 kl. 16.00 i Stick-ebo, Esbo domkyrkas församlingsgård. Mer info: diakon Nina Wallenius tfn 050 432 4323.

Torsdagsträffen: to 5.9 kl. 13-14.30 Behåll dina tänder hela livet med Pirkko Träskbacka.

Torsdagsträffen: to 19.9 kl. 13-14.30 Syninfo med Hanna Strandell.

Våra diakoner stöder och hjälper: Diakoni-insamling inför de bostadslösas natt. Yllesockor, vantar, handskar, mössor, strumpor och hygienartiklar (duschtvål, deodorant, tandkräm- och borstar) tas emot i vaktmästeriet, Kyrkogatan 10, kl. 9-15 vardagar.

Ta kontakt med diakonerna; Nina 050 432 4323, nina.wallenius@evl.fi, Ani 050 597 3313, ani.iivanainen@evl.fi, Taina 040 547 1856, taina.sandberg@evl.fi samt WhatsApp eller elektronisk tidsbokning: asiointi.espoonseurakunnat.fi. Mer info esboforsamlingar.fi/stod-och-hjalp/samtalshjalp.

Esbo svenska församlings kansli: på Kyrkogatan 10 betjänar per telefon må-to kl. 9-12, e-post: esbosvenskaforssamling@evl.fi Kansliet öppet för besök enligt överenskommelse.

Bokning av dop, vigsel och jordfästning: Bokningstjänster, 09 8050 2601, Begravningsstjänster, 09 8050 2200, Beställning av ämbetsbetyg och släktutredningar: 09 8050 2600. Hindersprövning, medlemsregister: Esbo regioncentralregister, 09 8050 2600.

GRANKULLA

Lö 7.9 kl. 15-18: Stickcafé för dig som är handarbetsintresserad i Sebastos. Förhandsanmälan till Daniela Hildén, 050 443 0045.

Sö 8.9 kl. 12: Högmässa, Ulrik Sandell, Barbro Smeds. Kaffe i nedre brasrummet. **Kl. 17:** CLUB FOR FIVE – Konsert i Grankulla kyrka. Biljetter via www.ticketmaster.fi från 29.50€ och vid dörren 30€.

Ti 10.9 kl. 9.30-12: Familjelyktan i Sebastos, Daniela Hildén, Heli Peitsalo.

Kl. 9.30-10.30: Diakonimottagning och brödutdelning i kyrkans aula.

Kl. 13.00: Sångstund för pensionärer i nedre salen, Barbro Smeds.

Kl. 13.30: Tisdagsträffen i övre salen. Catherine Granlund, Barbro Smeds.

Gäst: Kyrkoherde Ulrik Sandell.

Kl. 18: Graziakören i kyrksalen, Heli Peitsalo.

On 11.9 kl. 14: Kyrkosyfoöreningen i övre brasrummet.

Kl. 17.00-19.30: Familjekväll i Grankulla kyrka med matservering, program och andakt, Daniela Hildén, Heli Peitsalo.

To 12.9 kl. 10-11: Lovsångs- och förbönsgrupp i övre brasrummet, Carola Wikström.

Sö 15.9 kl. 12: Högmässa, Jona Granlund, Barbro Smeds. Kaffe i nedre brasrummet.

Ti 17.9 kl. 9.30: Familjelyktan i Sebastos, Daniela Hildén.

Kl. 9.30-10.30: Diakonimottagning och brödutdelning i kyrkans aula.

Kl. 18: Graziakören i kyrksalen, Heli Peitsalo.

On 18.9 kl. 14: Kyrkosyfoöreningen i övre brasrummet.

Kl. 17.30: Smyckeskäll för vuxna i dag-klubbens kök, Daniela Hildén.
To 19.9 kl. 10–11: Lovsångs- och för-bönsgrupp i övre brasrummet, Catherine Granlund, Carola Wikström.
Kl. 18: Fyren. Meditativ kvällsgudstjänst i Sebastos kapell. Heli Peitsalo, Jona Granlund.
Lö 21.9 kl. 11: Födelsedagskalas i Gran-kulla kyrka för alla barn som under året fyllt eller fyller 5 år. På programmet står mat, sång, lek, skattjakt, pyssel mm. Förhandsanmälan senast 13.9 via gran-kullaforsamling.fi

KYRKSLÄTT

Lö 7.9 kl. 10–13: Församlingskarneval i Ellen. Välkommen till Ellen för att höra vad som är på gång, träffa anställda och andra församlingsmedlemmar.
Lö 7.9 kl. 18: Tvåspråkig Regnbågsmässa i S:t Mikael's kyrka
Sö 8.9 kl. 11: Tvåspråkig folksångsmässa i Haapajärvi kyrka. Kyrksläotts spelmän medverkar i mässan. OBS. Ingen mässa i centrum.
Må 9.9 kl. 18.30: Sång och bön i S:t Mikael's kyrka
Ti 10.9 kl. 14: Seniorgruppen träffas på Hörnan
Ons 11.9 kl. 10: Avigt och Rätt på Mikaeligården
To 12.9 kl. 10: Förmiddag på Hörnan
Fre 13.9 kl. 13: Effa på Hörnan
Lö 14.9 kl.10: Mannamässa i Masaby. Vox Mini medverkar. Församlingen bjuder på lunch efteråt, kollekten uppbärs i torr-varor.
Sö 15.9 kl. 12: Mässa i S:t Mikael's kyrka
Ons 18.9 kl. 10: Avigt och Rätt på Mikaeligården
To 19.9 kl. 10: Förmiddag på Hörnan
To 19.9 kl. 17: Ungdomskväll för högsta-dieelever på Hörnan
Fre 20.9 kl. 13: Effa på Hörnan

Anmälningen till HöstDax: höstlovsläger för barn i lågstadieålder, 3–22.9.
Anmälning till Kvinnodygnet och Kara-dygnet: är öppen på hemsidan fram till 17.9

Matutdelning på diakonikansliet: boka tid på förhand via Diakonihjälpen tel. 050 478 4227
Noggrannare information finns på hemsidan: www.kyrkslattsforsamlingar.fi tel. 040 350 8213

TAMMERFORS

Sö 8.9 kl. 11 Gudstjänst: i Svenska Hemmet. Janne Heikkilä, Paula Sirén. Pihla Lindroos, kantele. Kyrkkaffe.
Ti 10.9 kl. 10–11.45 Familjelyktan: i Svenska Hemmet. Anmälningar till barnledare Piu Heinämäki, 040 804 8587.
Ti 10.9 kl. 12.15–15.15 Tisdagsklubben: för eleverna i årskurs 3, Mäntykatu 6.
On 11.9 kl. 13 Onsdagskaffe: i Svenska Hemmet. Anna-Riitta Vuorikoski: Ett arbete som EU-tolk.
Fr 13.9 kl. 15 Tyskaklubben: i Svenska Hemmet. Kari Hiltula: Die Klosterruine Eldena als eines der Lieblingsmotive Caspar David Friedrichs.
Lö 14.9 kl. 15 ”En musikalisk hälsning från Roslagen”. Kaffekonsert: i Viinikka kyrka. Gribbylunds Kapellsångare (Sverige), dir. Jani Kenttälä. Fritt inträde.
Sö 15.9 kl. 11 Högmässa: i Gamla kyrkan. Kim Rantala, Anna Arola.
Ti 17.9 kl. 10–11.45 Familjelyktan: i Svenska Hemmet. Anmälningar till barnledare Piu Heinämäki, 040 804 8587.
Ti 17.9 kl. 12.15–15.15 Tisdagsklubben: för eleverna i årskurs 3, Mäntykatu 6.
On 18.9 kl. 13 Onsdagskaffe: OBS! Vi samlas på Svenska klubben, Otavalankatu 9.
On 18.9 kl. 18.30 A-män bastukväll: i Församlingarnas hus, Näsilinnankatu 26 (ingång från Hämeenkatu). Förhandsanmälan senast mån. 16.9 till kyrkoherde Janne Heikkilä, 040 649 1442.

Telefonjour: för familjer om neuropsykiatriska syndrom och utmanande beteende hos barn och ungdomar.
Lösningssinriktad neuropsykiatrisk coach och barnledare Piu Heinämäki, 040 804 8587.
Må kl.16–18, ti kl.15.30–18, on kl.14–18 och tor kl. 9–17.

VANDA
HELSINGE KYRKA ST LARS
Kyrkovägen 45
Högmässa med konfirmation: sö 8.9 kl. 12. Sini Aschan, Anu Paavola, Anders Ekberg och Heidi Åberg.
Högmässa med konfirmation: sö 15.9 kl. 12. Sini Aschan, Eva Ahl-Waris och Heidi Åberg.

DICKURSBY KYRKA
Stationsvägen 12 a
Musiklek: 6.9, 13.9 kl. 10–11.
Sångstund för alla: on 11.9, 18.9 kl. 18–19.
Ungdomskväll: on 11.9, 18.9 kl. 18–20.
Familjeförberedelseträff: lö 14.9 kl. 13–16.
Tema: Att få barn med kropp och psyke.
Tisdagsgruppen: ti 17.9 kl. 12.30–14.30.

MYRBACKA KYRKA
Strömfåravägen 1
Friendship mass: (eng/fi) sö 8.9 kl.10 Föresta mässan efter renoveringen.
Öppningsveckan: firas må–tor 16–19.9.2024 med konserter och guidade rundturer på finska alla dagar.
Svenskt program: tisdag 17.9.2024 kl. 9.30–13 Öppet hus på Familjecafé och Träffpunkt för daglediga. Guidad rundtur i kyrkans förnyade utrymmen kl. 10 och 18.30.

ÖVRIGT
Skaparklubben: ti 10.9, 17.9 kl. 15–16.30, Kyrkoby skola “Nya huset”, årskurs 3–4.
Sportklubben: ti 10.9, 17.9 kl. 16.15–17 i Dickursby skola. För årskurs 1–2, vi testar på olika sporter och rör på oss!
ViAnda-kören: övar på Helsingård on 11.9, 18.9 kl. 12–14.
Vivandikören: övar på Bygård to 12.9, 19.9 kl. 17–19.

INTERNATIONAL
Regular Sunday services with Holy Communion: in English at Tikkurila Church every Sunday at 12pm (noon). Fellowship after the Service. You are warmly welcome!

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES
GUDSTJÄNSTER
Söndag 8.9, högmässa: kl. 10 i S:t Jacobs kyrka.
Söndag 8.9, högmässa: kl. 12 i Johanneskyrkan
Tisdag 10.9, middagsbön: kl. 12 i Johanneskyrkan
Onsdag 11.9, veckomässa: kl. 18 i Johanneskyrkan.
Söndag 15.9, högmässa: kl. 10 i S:t Jacobs kyrka.
Söndag 15.9, högmässa: kl. 12 i Johanneskyrkan.
Söndag 15.9, gudstjänst: kl. 15 i Folkhälsanhuset i Brunakärr.
Onsdag 18.9, veckomässa: kl. 18 i Johanneskyrkan.
GEMENSKAP
Johannes vardagsrum i september: Öppet tisdagar kl. 9.30–17. Stolgymnastik kl. 11, lunch kl 11–13, liten andakt kl. 14.45, program kl. 13.30: 10.9: Gunnel Kalupala: Liv i Afrika 17.9: Skördefest
Kaffe med Johannes: måndag 9.9 kl. 13–15 i Folkhälsanhuset i Brunakärr.
Träffpunkt: torsdag 19.9 kl. 14–15.30 i Högbergssalen. Kören Passionärerna hälsar på och sjunger för och med oss.

Diakoniträff: torsdag 12.9 kl. 12–13.30 i S:t Jacobs kyrka.
Bibel, tro och tvivel: måndag 16.9 kl. 18 i Hörnan. Gäst: Åsa Westerlund

MUSIK
Lunchmusik: tisdagar kl. 12 i Gamla kyrkan.
Körerna startar sina terminer: och välkomnar nya sångare! Läs mera om vilken kör som kunde passa just dig på vår hemsida.
S:t Jacobskören: Terminsstart tisdag 10.9 kl. 18.30 i S:t Jacobs kyrka på Drumsö. Dirigent: Eva Henricson, 050 380 0842, eva.henricson@evl.fi
Roströsten: terminsstart 19.9 kl. 18.30 i Högbergssalen. Dirigent: Eva Henricson, 050 380 0842, eva.henricson@evl.fi
Passionärerna: torsdagar kl. 10.30–12 i Folkhälsanhuset i Brunakärr. Dirigent Anna Maria Böckerman: 050 380 1869, annamaria.bockerman(at)evl.fi.

FÖR FAMILJER OCH BARN
Familjecafé med musiklek: måndagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i Hörnan. Tisdagar kl. 10–11 (musiklek kl. 10) i Käätöpaikka, Arabiastrandens invånarhus. Tisdagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i Johannes vardagsrum i Tomaskyrkan. Torsdagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i S:t Jacobs kyrka.
Musiklek på eftermiddagen: tisdagar kl. 17.30 i Johannes vardagsrum.
Fritids: för barn i klasserna 3–6. Kom och chilla, var med kompisar, spela spel, pyssla, äta mellanmål! En trygg vuxen ledare finns alltid på plats. Fritids i S:t Jacobs kyrka på Drumsö: måndagar och tisdagar kl. 13–16. Fritidsledare Nanne: 0469217512. Fritids Hörnan: tisdagar och fredagar kl. 13–16. Fritidsledare Martina: 050 380 0823. Fritids i Johannes vardagsrum: måndagar och torsdagar kl. 13–16. Fritidsledare Oscar: 050 439 2618.
Family fun: onsdag 11.9 kl. 17–19 i S:t Jacobs kyrka på Drumsö. Tema: skördetid. Vi är utomhus och vi pysslar, firar andakt, leker och äter tillsammans. Välkomna med i vår familj!
Mera info om församlingens verksamhet finns på vår hemsida: helsingforsforsamlingar.fi/johannes.
Följ oss på instagram och fb: @johannesforsamling.
Information om ungdomsverksamheten: finns på johannesungdom.wordpress.com. Instagram: johannesungdom

MATTEUS
Mässor: Söndagar kl. 10 i Matteuskyrkan. Förutom den söndag vi firar
Kvällsmässa: 29.9 kl. 18. Inbjudna talare och mycket musik. Kvällste efter kvällsmässan.
Pilgrimsvandring söndag 8.9 efter mässan: Start kl. 11.30 efter högmässa och kyrkkaffe. Vi vandrar i långsamt takt till Mikael'skyrkan i Gårdsbacka längs en vacker gångväg. Längd 3,7km med pauser för meditation. Mer info: Mia Westerling, 045 341 8441
MU-mässa: (Matteus Ungdom): Onsdagar kl. 17.30 + kyrkfika. Alla är välkomna, oberoende av ålder!
Molnet: Ett tillfälle för bön varannan torsdag fr.o.m. 5.9 kl. 18 i Populus, bredvid köket. Tillsammans delar vi det som vi är tacksamma för och det som tynger oss. Kontakt Mia Westerling 045 341 8441. Gemensam middag från kl. 17 framåt, pris

GRANKULLA
Kreativ kväll med egentid

Smyckeskäll för vuxna on 18.9 kl. 17.30: i dagklubbens kök. Några timmar egentid, i avslappnad stämning tillsammans med andra vuxna. Kom med och skapa något eget åt dig själv eller åt någon annan. Det finns massor med fint material att använda. Te och semlor under kvällens lopp.
Vi börjar kl. 17.30 och håller på till kl. 21. Det går bra att komma och gå den tid som passar en själv. Deltagaravgift, 5€–15€ beroende på vilket material man använt.
Anmäl dig senast en vecka innan till Daniela, 050 4430045. De tolv första ryms med.

3€/ person. Varmt välkommen att delta i gemenskapen kring matbordet, böne-stunden eller båda.

BARN, UNGDOM OCH FAMILJ

Kontakt: barnverksamhet Catarina Bär-lund-Palm catarina.barlund-palm@evl.fi, tfn 050-380 3936, musik och körer Daniela Strömsholm daniela.stromsholm@evl.fi, 050 596 7769

Musiklek med familjecafé: Tisdagar. Klapp & klang kl. 10 (för 1-4-åringar) och Gung & sjung kl. 11 (för 0-1-åringar) i Matteuskyrkan. Ingen anmälan behövs. Kom och sjung och dansa med ditt barn! **TWEENTISDAG FÖR ÅK 3-7:** Tisdagar kl. 14-17 i Matteuskyrkan. Mellanmål, pingis, tv-spel, pyssel m.m.

Öppet hus för ungdomar: onsdagar från kl. 15. MU-mässa kl. 17.30. Följ oss på IG @matteusungdom för mer info om hjälpledarutbildningar, läger, resor och anmälningar.

Matteus barnkör och pysselklubben: i skolorna på Matteus församlings område, torsdagar på eftistid.

Föda utan rädsla-kurs: Profylaxkurs som fokuserar på samarbete mellan den gravida och stödpersonen. Mera info och anmälan: Daniela Strömsholm. Torsdag 3.10 kl. 17-21. Barnvakt finns, meddela om ni behöver.

Höstläger på Korpirauha lägergård: Roligt program för årskurs 5-8 hela helgen på Korpirauha lägergård. Anmälan senast 20.9 till Catarina.

MUSIK

Matteus kyrkokör: sjunger de gamla klassiska kyrkomusikverken och även nyare musik från vår egen tid. Kören övar tillsammans med Emma Gustafsson under september. Kontakt: 050 491 7360

Popkören: riktar sig till barn i årskurserna 4-7 och övar i Matteuskyrkan. Tisdagar kl. 15.30-16.15.

Matteus barnkör: övar i skolorna på Matteus församlings område, torsdagar på eftistid. Körledare för Barn- och Popkören: Daniela Strömsholm, daniela.stromsholm@evl.fi, 050-5967769.

Matteus VOICE: Vill du stå på scen, men vågar kanske inte stå ensam? Eller har du inte tid att binda dig hela terminen? Då är Matteus VOICE kören för dig! Kören jobbar med pop- och rocklåtar på projektbasis, med en konsert som avslutning i Matteuskyrkan. Torsdagar kl. 18.30-20.30. 26.9, 10.10, 24.10 och 7.11.

Kontakt: Daniela Strömsholm, daniela.stromsholm@evl.fi, 050-5967769. Nya sångare välkomna i alla körer!

GEMENSKAP

Matteus Afterwork varje torsdag: Mid-dag för tre euro och möjlighet till några timmars gratis barnpassning. Matteus församling erbjuder en trevlig kväll då du både slipper laga middag och dessutom kan få några timmar egen tid - antingen för att uträtta egna ärenden eller så kan du delta Matteus kvällsprogam för vuxna. Middagen börjar kl. 17, programmet 18 el-ler 18.30. Barn får stanna till kl. 20.

Stickklubben: Handarbete med kaffe, bulla och trevliga samtal. Vi träffas jämna veckor kl. 11-13. Kontakt: Carita Riitakorpi 050-380 3986. Ingen träff 3.10.

Bokklubben Bokmalarna: Bokmalarna läser och samtalar utgående från en på förhand utvald bok var tredje måndag kl. 14-15.30 i Matteuskyrkan. Första träffen

9.9. Kontakt Annica Söderström, 050 568 0085.

Kvinnor mitt i livet: Kom som du är och dela livet en stund. Måndag 7.10 kl. 18 i Matteussalen. Kontakt Stina Hjelt 050 300 5911.

Samling för män: En fredag i månaden i Matteuskyrkan. Första träffen är 20.9. Kontakt Peter Andersson 040 533 6185

Waste&Feast i Matteuskyrkan: Ät en bit mat för 3€/6€ och lär känna nya människor vid samtalsbordet. Maten lagas på överbliven mat från mataffärer. Må-to kl. 11-13.

Bibelstudie med Stefan Djupsjöbacka: Torsdag 12.9, 10.10 och 21.11 kl. 18 i Matteuskyrkan. Septemberträffens tema är Kristus i Gamla testamentet. Mera info på hemsidan eller Matteus kansli, matteus.fors@evl.fi

Följ oss på Facebook och Instagram: för våra senaste uppdateringar samt bilder och gemenskap i vardagen @matteusfor-samling.

Evenemang och info hittas också på vår webbsida:

www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus

Behöver du hjälp eller stöd?

Du kan alltid kontakta församlingens an-ställda och diakoniarbetarna om du be-höver hjälp eller stöd i vardagen eller bara någon att tala med. Kontakta diakoniar-betare Carita Riitakorpi 050-380 3986.

PETRUS

Varmt välkommen på gudstjänst!

Petrusmässa för hela församlingen: 8.9 kl. 11 i Petruskyrkan med Gunilla och Magnus Riska. Eget program för barnen, lunch och kaffe efteråt.

Söndagens högmässor: kl. 10 i Munksnäs kyrka, kyrkkaffe. kl. 12 i Äggelby gamla kyrka, kyrkkaffe. 15.9 Pia Kummel-Myr-skog.

PULS-gudstjänst: 15.9 kl. 15.30 i Pet-ruskyrkan. Avskalad gudstjänst med bön, lovsång, predikan och nattvard. Kyrkkaffe efteråt, välkommen med!

BARNFAMILJER

Följ Petrus Kidz-gruppen på facebook för aktuell info!

Musiklek: kl. 10 på torsdagar i Södra Ha-ga. Välkommen med i vårt glada gäng! Musikleken är speciellt för dig med barn 0-5 år. Vi sjunger och leker tillsammans, och umgås efteråt en stund. Kontakta Anne Koivula för mer info: anne.koivula@evl.fi.

EVENEMANG OCH KURSER

Fredagscafé i Petruskyrkan: Varje fre-dag hela hösten kl. 17-19. Kom och drick en kopp kaffe eller te och prata bort en stund. Välkommen ensam, med familj eller vänner.

Dagscafé: Höststart ti 17.9 kl. 13-15 i Petruskyrkan. Välkommen på en ef-termiddag med kaffe och gemenskap. Petruskyrkan, Skogsbäcksvägen 15. Mer info av diakonissan Tua Sandell, Tel. 0503442711.

ANDAKT OCH BÖN

Förbön och tack: Varannan tisdag kl. 19 i Munksnäs kyrka, Tegeltigen 6. Lov-sångskören övar kl. 18. Terminsstart 17.9, Bengt Lassus.

Petruskyrkan öppen för bön: Varje tisdag kl. 8-9, egen bön (instrumental musik) och 15 min gemensam bön.

Du kan alltid skicka in dina böneämn:

INGÅ

För ungdomar!

Ungdomskväll onsdagar (11.9) kl. 15.30-18.30: Ungdomshuset, Bollstav. 2 C. Vissa gånger program, andra kvällar kan man umgås, spela brädspel, göra grupparbeten eller läsa läxor tillsammans samt äta mellanmål efter skoldagen. Kvällen avslutas med "Dagens tanke". Ahlfors, Wilman.

till pray.petrus@evl.fi, per post: Petrus församling, Skogsbäcksvägen 15, 00630 Helsingfors.

SJUNG I KÖR

Petrus Vokalensemble: För dig som kan-ske sjungit i kör tidigare, eller vill lära dig att sjunga flerstämmigt. En to i månaden kl. 18 i Äggelby gamla kyrka, mathias.sandell@evl.fi

Kingdom Singers: En ekumenisk lovsång-skör som leds av Fiona Chow. Repertoar på finska, engelska och svenska. Pet-ruskyrkan. Två må i månaden. fionat-chow@gmail.com

Lovsångsgruppen: Varannan ti kl. 18. Medverkar under Förbön och Tack-kväl-larna i Munksnäs kyrka.

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA GUDSTJÄNSTER I VÅRA KYRKOR

Sön 8.9

Högmässa kl. 10: i Ekenäs

Gudstjänst kl. 12: vid kolmilan i Malm-backa, Snappertuna

Sön 15.9

Högmässa kl. 10: i Ekenäs

Högmässa kl. 10: i Tenala

Högmässa kl. 12: i Bromarv

MUSIK

Sea Pictures - Havsbilder lör 7.9 kl. 17: i Ekenäs kyrka. Konsert med Päivi Viitanen, mezzosopran och Sari Blå, piano. Fritt inträde, program 10€.

En stund av tröst tors 12.9 kl. 18.30: i Ekenäs kyrka. En meditativ musikstund för eftertanke och lugn. Musik: Annika Cleo, betraktelser: Anders Lindström

Info: www.ekenasnejdensforsamling.fi

INGÅ

Ons 4.9 & 11.9:

- **kl. 19.00 Kyrkokören startar:** Försam-lingshemmet. Kören träffas varje onsdag. Nya sångare varmt välkomna med! Led-are: Kantor Pia Nygård.

Fre 6.9:

- **kl. 17.30-21.00 Aftonandakt:** Stora

Fagerö. Start från småbåtshamnen med taxibåt kl. 17.30, tillbaka från Stora Fa-gerö ca kl. 21. Anmälningar senast ons 4.9.2024 tel 09-221 9030 eller inga.kans-li@evl.fi. Sjöblom, Nygård & Stora Fagerö arbetsgrupp.

- **kl. 18.00 Israeliska danser:** Försam-lingshemmet. Varannan fredag. Kon-taktperson: Viveca Unnéus, tel 044-521 8221.

Sö 8.9:

- **kl. 10.00 Högmässa:** Degerby kyrka. Hellsten, Nygård. Kyrkkaffe.

Må 9.9:

- **kl. 13.00-15.00 Einsteinklubb för skolbarn:** Församlingshemmets nedre våning. Nylund, Sköld-Qvarnström.

Ti 10.9:

- **kl. 10.00-12.00 Familjecafé:** Försam-lingshemmets nedre våning. Nylund, Sköld-Qvarnström.

- **kl. 10.00-14.00 Öppet hus & mi-ni-loppiset öppet:** Strandvägen 11. Lin-dell, Kakko.

Ons 11.9:

- **kl. 13.00-16.30 After school:** För-samlingshemmets nedre våning. Öppna dörrar för barn i årskurs 1-6. Nylund, Sköld-Qvarnström.

- **kl. 15.30-18.30 Ungdomskväll (onsda-gar):** Ungdomshuset, Bollstav. 2 C. Vissa gånger program, andra kvällar kan man umgås, spela brädspel, göra gruppar-beten eller läsa läxor tillsammans samt äta mellanmål efter skoldagen. Kvällen avslutas med "Dagens tanke". Ahlfors, Wilman.

To 12.9:

- **kl. 10.00-14.00 Öppet hus & mini-lop-piset öppet:** Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

- **kl. 11.30-13.00 Matservering:** Försam-lingshemmet. 4 €/person. Sköld-Qvarn-ström.

- **kl. 17.30 Bönegrupp (tvåspråkig):** Strandvägen 11. Kakko.

Sö 15.9:

- **kl. 10.00 Tvåspråkig högmässa:** Ingå kyrka. Höstöppning med välkomstkaf-fe i kyrkan för församlingspastor Tuija Wilman och kantor Pia Nygård. Sjöblom, Wilman, Nygård m.fl.

Må 16.9:

- **kl. 13.00-15.00 Tvåspråkig pys-selklubb för skolbarn:** Församlings-

hemmets nedre våning. Nylund, Sköld-Qvarnström.

Ti 17.9:

- kl. 10.00–14.00 Öppet hus & mini-lop-piset öppet: Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

- kl. 10.00–12.00 Familjecafé: Församlingshemmets nedre våning. Nylund, Sköld-Qvarnström.

- kl. 14.00–16.00 Stick- och virkcafé: Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

Ons 18.9:

- kl. 13.00–16.30 After school: Församlingshemmets nedre våning. Öppna dörrar för barn i årskurs 1–6. Nylund, Sköld-Qvarnström.

- kl. 14.00–16.00 Missionssyfsöreningen: Prästgården. Nya och tidigare medlemmar välkomna! Björklöf.

- kl. 15.30–18.30 Ungdomskväll (onsdagar): Ungdomshuset, Bollstav. 2 C. Vissa gånger program, andra kvällar kan man umgås, spela brädspel, göra grupparbeten eller läsa läxor tillsammans samt äta mellanmål efter skoldagen. Kvällen avslutas med "Dagens tanke". Ahlfors, Wilman

- kl. 17.00–19.00 Familjekväll: Församlingshemmet, nedre vån. Öppet vardagsrum för familjer med barn i alla åldrar. Lek, pyssel, fri samvaro och kvällsmål. Nylund, Sköld-Qvarnström.

To 19.9:

- kl. 10.00–14.00 Öppet hus & mini-lop-piset öppet: Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

- kl. 11.30–13.00 Matservering: Församlingshemmet. 4 €/person. Sköld-Qvarnström.

- kl. 17.30 Bönegrupp (tvåspråkig): Strandvägen 11. Kakko.

Mera information: www.ingaforsamling.fi

KARIS-POJO

Fr 6.9 kl. 10.30 Babyknightekyrka: i Karis kyrka. Efteråt lunch i Stora Prästgården, ingen avgift.

Sö 8.9

-kl. 10 Högmässa: i Pojo kyrka.

-kl. 12 Gudstjänst: i Karis kyrka, som också streamas.

On 11.9 kl. 8.30 Stillhetens bön: i Pojo församlingshem.

Sö 15.9

-kl. 10 Högmässa: i Pojo kyrka.

-kl. 12 Högmässa: i Karis kyrka.

To 19.9 kl. 19.30 Stillhetens bön: i Karis kyrka.

Se församlingens alla evenemang på www.karis-pojoforsamling.fi

ESBO STIFT

LOJO

Sö 15.9 Gudstjänstbesök till Kyrkslätt kyrka: Vi samlas vid Virkby kyrka kl. 11.00 och åker tillsammans.

Virkby vardagsrum: Onsdagar kl. 17–19 i Virkby kyrka. Trevlig samvaro för alla oberoende av ålder. Kvällste.

DOMPROSTERIET

BORGÅ

HÖGMÄSSOR OCH GUDSTJÄNSTER

Lö 7.9 kl. 11: Konfirmationsmässa i Domkyrkan, Jäntti, Lundgren, Tollander

Sö 8.9 kl. 9.30: Gudstjänst S:t Olofs kapell, Pelling, Smeds, Söderström

Sö 8.9 kl. 12.15: Högmässa i Domkyrkan,

ESBO

Vandra från Hagalund till Olars

Urban pilgrimsvandring sö 15.9 start kl. 15: från Hagalunds kyrka. Vi avslutar i Olars kyrka med mässa med lovsånger kl. 17. Deltagaravgiften 6 € skänks till Gemensamt Ansvar. Pilgrimsfärden leds av diakon Taina Sandberg och t.f. ledare för familjeverksamheten Catharina Lindroos.

Jäntti, Smeds Tollander, Ove Blomqvists gudstjänstgrupp.

To 12.9 kl. 18: Mässa i taizéstil i Domkyrkan, Jäntti, Tollander, frivilliga medarbetare

Lö 14. 9 kl. 11: Konfirmationsmässa i Domkyrkan, Apostolidou, Eisentraut-Söderström, Hätönen

Sö 15.9. kl. 10: Mässa i Emsalö kapell, Jakobsson, Mikael Helenelund

Sö 15.9 kl. 12.15: Högmässa med konfirmation i Domkyrkan. Konfirmation dagläger, Jäntti, Jakobsson, Mikael Helenelund

Må 16.9 kl. 17.30–20.30: Teckenspråkig andakt, Värberga församlingscenter, dövpäst Maria Lindberg

MUSIK I BORGÅ DOMKYRKAN fritt in-träde

Sö 15.9 kl. 18: Konsert i domkyrkan med Nina Åström. Ekumeniskt samarbete. Kollekt uppbärs för humanitär hjälp i Ukraina.

BARN OCH FAMILJ

To 12.9 kl. 9–11.45: Familjeträff: för barn tillsammans med någon vuxen, Domprostgården, Finnbyvägen 6.

VUXNA i församlingshemmet på Lunda-gatan 5

Ti 10.9 och 17.9 kl. 12: Lunch med andakt, Festsalen

On 11.9 kl. 12.30 Mariakretsen OBS! tiden: Samtalsgrupp för pensionerade kvinnor i Café. Samlas varannan onsdag. Ledare Denise Sjöström. Kom och bekanta dig med gruppen äldre kvinnor och vårt intressanta mötesinnehåll.

On 11.9 kl. 17: Skapa och skratta, Lilla salen, Tema: Makramé

Må 16.9 kl. 14: Kaffelandakt med allsång, Lilla salen

To 19.9 kl. 13: Väsentjänstvännernas möte, Lilla salen, Julia Mesto berättar om sina studier till djurskötare.

To 19.9 kl. 17: Missions- och bibelkväll, Lilla salen. Medverkande Erik och Kerstin Vikström.

VUXNA

Ti 10.9 kl. 9–14: Församlingen bjuder på kaffe i Kvarterssäset, i Värberga S-Market

On 18.9 kl. 18–19.30: Samtalsserie i Domkyrkan. Första kvällen: Föreläsare Birgitta Udd med tema: Jag vågade! Att bryta upp och modigt följa din (min) längtan. När livet inte blir som du hade hoppats utan till och med bättre.

SIBBO

Mer info om vår verksamhet hittas på www.sibbosvenskaforsamling.fi.

Sö 8.9 kl. 13 Högmässa med konfirmation: Sibbo kyrka Juni 2-läget.

Sö 8.9 kl. 18 Kvällsmässa: Söderkulla kyrka.

Må 9.9 kl. 13.30 Måndagsklubben: Söderkulla kyrkas klubbtrymme För barn i klass 3 och 4. Mellanmål, lek, pyssel och andakt. Med Isabella Munck och Sebastian Jokinen.

Må 9.9 kl. 19 Vikings veranda: Prästgården. En diskussionsgrupp för män. Andra måndagen varje månad. Terminsstart. Med Patrik Frisk.

On 11.9 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyrka. Terminsstart.

On 11.9 kl. 10.15 KnatterytmiK: Kyrkoby församlingshem. För barn i åldern 1–3 år. Vi upptäcker tonernas och rytmer-nas härliga värld tillsammans. För barn i sällskap av vuxen. Sång och rytmiK i 30 minuter, därefter samvaro kring en kopp kaffe. Terminsstart Med Camilla Wiksten-Rönnebacka.

PETRUS

Petrusmässa 8.9 kl. 11 i Petruskyrkan

Hela församlingens gemensamma gudstjänst med lunch och kaffe.

Missionärerna Gunilla och Magnus Riska berättar om sina år i Etiopien.

Eget program för barnen. Varmt välkommen!

On 11.9 kl. 12 Åttaeuros lunch: Kyrkoby församlingshem. Lunch för daglediga. Varannan vecka. Terminsstart.

On 11.9 kl. 18 Att mötas – det värdefullaste som finns: Kyrkoby församlingskväll En diskussionskväll om att mötas och träffas med Kaj Kunnas. Servering, musik och avslutningsandakt.

To 12.9 kl. 14 Andakt: Servicehuset Linda. Med Katja Korpi.

Fr 13.9 kl. 10 Kaffekören: Prästgården. Sång och kaffe med dopp. Med Camilla Wiksten-Rönnebacka.

Sö 15.9 kl. 10 Mässa: Norra Paipis bykyrka.

Sö 15.9 kl. 13 Högmässa med konfirmation: Sibbo kyrka. Augustiläget.

Må 16.9 kl. 7 Morgonandakt: Sibbo kyrka. Temaveckan inleds.

Må 16.9 kl. 13–15.30 Utfärd för daglediga till Nilsas: Busstransport från södra Sibbo. Gesterby vägskaal vid Brobölevägen 12.30, S:kulla gård 12.35, Linda 12.40, Boxvägen. Transport i omvänd riktning kl. 15.30.

Ti 17.9 kl. 13–15.30 Utfärd för daglediga till Nilsas: Busstransport från norra Sibbo. Haléns kl. 12.15, S. Paipis 12.25, Stora Byvägens busshållplats (mellan Jussasvägen och rondellen) 12.35, Församlingshemmet 12.40. Transport i omvänd riktning kl. 15.30.

On 18.9 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyrka.

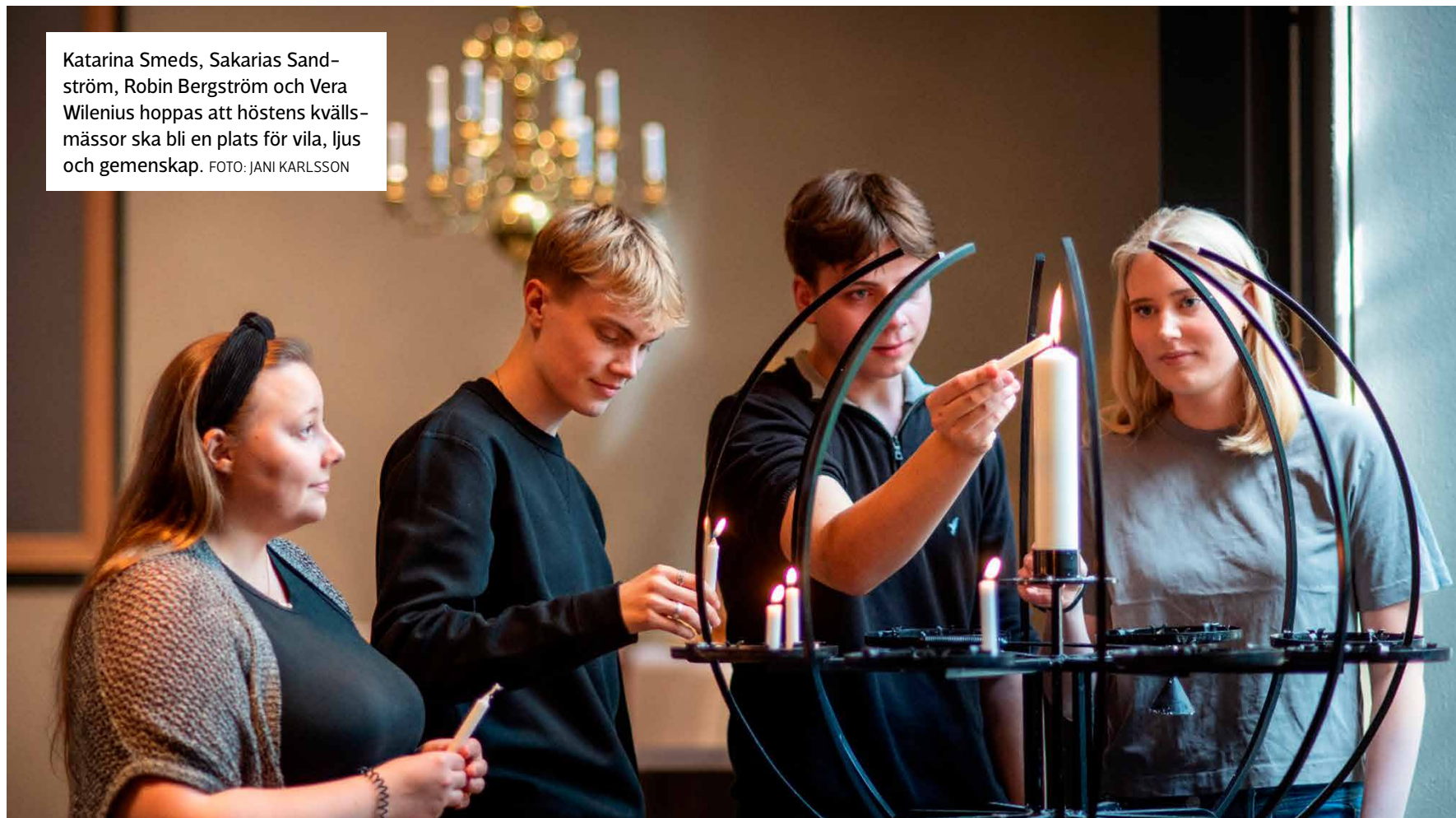
On 18.9 kl. 12 Orgelsoppa: Sibbo kyrka. Orgelmusik och soppservering i kyrkan. Ta gärna med egen tallrik, mugg och bestick!

To 19.9 kl. 18 Föreläsning om sorg och förluster: Kyrkoby församlingshem. Diskussion och servering. Med Katja Korpi och Milja Westerlund.

De lokala sidorna i Borgå, Sibbo och Vanda utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Rebecca Pettersson, rebecca.pettersson@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6788. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Katarina Smeds, Sakarias Sandström, Robin Bergström och Vera Wilenius hoppas att höstens kvällsmässor ska bli en plats för vila, ljus och gemenskap. FOTO: JANI KARLSSON

En mässa med mys och lovsång

Har du någon gång längtat efter en kvällsmässa med levande ljus, höstmörker och mys? I så fall är det värt att besöka Vanda svenska församling i höst.

TEXT: REBECCA PETTERSSON

VANDA I Vanda har ett gäng ungdomar och unga-vuxna tagit initiativ till, och förverkligat idén om, en kvällsmässa. En av dem är Katarina Smeds, 29 år. Hon är barnledare i grunden men är nu inne på sitt femte år av teologistudier i Helsingfors.

– Jag har varit medlem i församlingen en ganska kort tid eftersom vi flyttade till Vanda för sex år sen. Men även om vi inte har en så lång historia här så har församlingen varit ett väldigt viktigt sammanhang för både mig och min man. Vi känner verkligen att vi har hittat en plats, säger hon.

För två år sedan gjorde Katarina praktik i Vanda svenska församling. Efter det ville hon fortsätta engagera sig som

frivillig, och en av sakerna hon brinner för är att det ska finnas fler sammanhang för unga-vuxna. Där kommer kvällsmässorna in i bilden.

– Vi saknade ett mer avskalat upplägg med lite lägre tröskel. Lovsång är något som intresserar mig särskilt, och jag upplever att jag inte har så många tillfällen att sjunga lovsång.

Ett gäng bestående av både äldre och yngre ungdomar har träffats några gånger för att fundera på hur kvällsmässorna ska utformas. Mässorna kommer långt att skötas på frivillig basis, men med en präst som liturg förstås.

Även om det är unga och unga-vuxna som initierat mässorna betonar Katarina att alla verkligen är varmt välkom-

na. Det är inte en ungdomssamling, det är en mässa för alla.

– Jag hoppas att det bidrar till gemenskap, att kvällsmässorna blir en plats där man kan mötas.

Vad ger det dig att delta i en mässa?

– Jag ser det som återhämtning. Ett ställe där jag kan komma tillbaka till grunden och möta Gud.

– Jag upplever nog att Gud är med mig hela tiden, men det är en plats att lyssna in andra perspektiv än mitt eget genom predikan och lovsång.

Goda grejer en motivation för Robin

Robin Bergström, snart 19 år, är en annan av krafterna bakom de kommande kvällsmässorna. I januari rycker han in i armén, men fram tills dess jobbar han både som skolgångshandledare och i fiskaffär, och engagerar sig frivilligt i församlingen.

Han har alltid haft en positiv bild av församlingsverksamhet, men det var efter skriba och hjälps-tiden som hans engagemang tog fart.

»Jag upplever att jag inte har så många tillfällen att sjunga lovsång.«

Kvällsmässor i Vanda

Under hösten ordnar Vanda svenska församling kvällsmässor i Helsing kyrka St: Lars enligt följande.

29.9 klockan 18.00, tema: Skyddsänglar.

27.10 klockan 18.00, tema: Förlåtelse.

17.11 klockan 18.00, tema: Vardagens ljus

Vad betyder församlingen för dig?

– Jag vet vad församlingen gör för goda grejer och jag vill vara en del av det och hjälpa och stöda människor som inte har det lika bra som jag.

Inför kvällsmässa-projektet har gruppen från Vanda svenska besökt andra församlingar för inspiration. De har bland annat deltagit i Matteus församlings kvällsmässa.

– Det var jättemysig stämning. Till skillnad från vanliga högmässor påminner det mer om skriba-läget.

Vad hoppas du att kvällsmässorna ska ge de som kommer?

– Det är meningen att det ska vara en trevlig och lugnande stämning och att också ungdomar ska komma. Jag hoppas att det ska komma människor och att de ska få upptäcka hur avslappnande det kan vara, hur bra det är att vara i kyrkan.

DOMPROSTERIET

BORGÅ

HÖGMÄSSOR OCH GUDSTJÄNSTER

Lö 7.9 kl. 11: Konfirmationsmässa i Domkyrkan, Jäntti, Lundgren, Tollander

Sö 8.9 kl. 9.30: Gudstjänst S:t Olofs kapell, Pellinge, Smeds, Söderström

Sö 8.9 kl. 12.15: Högmässa i Domkyrkan, Jäntti, Smeds Tollander, Ove Blomqvists gudstjänstgrupp.

To 12.9 kl. 18: Mässa i taizéstil i Domkyrkan, Jäntti, Tollander, frivilliga medarbetare

Lö 14. 9 kl. 11: Konfirmationsmässa i Domkyrkan, Apostolidou, Eisentraut-Söderström, Hätönen

Sö 15.9. kl. 10: Mässa i Emsalö kapell, Jakobsson, Mikael Helenelund

Sö 15.9 kl. 12.15: Högmässa med konfirmation i Domkyrkan. Konfirmation dagläger, Jäntti, Jakobsson, Mikael Helenelund

Må 16.9 kl. 17.30 – 20.30: Teckenspråkig andakt, Värberga församlingscenter, dövspråk Maria Lindberg

MUSIK I BORGÅ DOMKYRKA, fritt inträde

Sö 15.9 kl. 18: Konsert i domkyrkan med Nina Åström. Ekumeniskt samarbete. Kollekt uppbärs för humanitär hjälp i Ukraina.

BARN OCH FAMILJ

To 12.9 kl. 9–11.45: Familjeträff: för barn tillsammans med någon vuxen, Domprostgården, Finnbyvägen 6.

VUXNA i församlingshemmet på Lundagatan 5

Ti 10.9 och 17.9 kl. 12: Lunch med andakt, Festsalen

On 11.9 kl. 12.30 Mariakretsen OBS! tiden: Samtalsgrupp för pensionerade kvinnor i Café. Samlas varannan onsdag. Ledare Denice Sjöström. Kom och bekanta dig med gruppen äldre kvinnor och vårt intressanta mötesinnehåll.

On 11.9 kl. 17: Skapa och skratta, Lilla salen, Tema: Makramé

Må 16.9 kl. 14: Kaffeandakt med allsång, Lilla salen

To 19.9 kl. 13: Vänstjänstvännernas möte, Lilla salen, Julia Mesto berättar om sina studier till djurskötare.

To 19.9 kl. 17: Missions- och bibelkväll, Lilla salen. Medverkande Erik och Kerstin Vikström.

VUXNA

Ti 10.9 kl. 9–14: Församlingen bjuder på kaffe i Kvarterssäset, i Värberga S-Market

On 18.9 kl. 18 – 19.30: Samtalsserie i Domkyrkan. Första kvällen: Föreläsare Birgitta Udd med tema: Jag vågade! Att bryta upp och modigt följa din (min) längtan. När

AGRICOLA Gemenskap

Irländsk mässa

Söndagen den **15.9 kl. 13** firas mässa i irländsk folkton i Liljendal kyrka. Östra nylands kyrkosångskrets r.f medverkar med solister och band.

Guds andedräkt – mässa i irländsk folkton, innehåller melodios och lekfull musik, meditativa klanger och rytmisk spelglädje! Texterna har rötter i den keltiska kristendomens böner, texter och bildspråk.

I kyrkosångskretsen sjunger kantorerna från Borgå, Sibbo och Agricola med Sibbo kyrkokör, Agricolakören, Borgå kammarkör och Gaudeamuskören. Camilla Wiksten-Rönbacka och Reidar Tollander är sångsolister och bandet leds av Eric-Olof Söderström vid pianot. Basist är Dan Rönbacka, violinist Elina Mieskolainen, flöjt spelar Anne Hätönen och trummis är Juho Peltoniemi. Kretskören dirigeras av Fiona Chow.

Karl af Hällström är liturg i mässan och kyrkoherde Stina Lindgård assisterar. Efteråt blir det kyrklunch (soppa och kaffe) i Mariagården, pris 8€.

VANDA Familj

Familjeförberedelse

Vanda svenska församling ordnar i samarbete med rådgivningarna inom Vanda och Kervo välfärdsområde familjeförberedelseträffar på svenska.

Följande träffar i **september–oktober 2024**. Träffarna är kostnadsfria och fristående, kom på en eller alla. Gvida, partners eller stödpersoner är välkomna, oberoende av kyrkotillhörighet, hemkommun eller om man tidigare fått barn. Vi bjuder på mellanmål!

Anmälningar: Heidi Åberg, tel. 040 480 1088, e-post: heidi.aberg@evl.fi

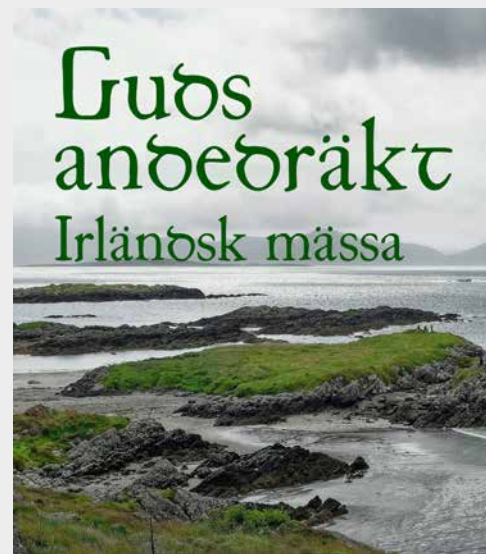
livet inte blir som du hade hoppats utan till och med bättre.

SIBBO

Sö 8.9 kl. 13 Högmässa med konfirmation: Sibbo kyrka Juni 2-läget.

Sö 8.9 kl. 18 Kvällsmässa: Söderkulla kyrka.

Må 9.9 kl. 13.30 Måndagsklubben: Söderkulla kyrkas klubbtrymme För barn i klass 3 och 4. Mellanmål, lek, pyssel och andakt. Med Isabella Munck och Sebastian Jokinen.

Må 9.9 kl. 19 Vikings veranda: Prästgården. En diskussionsgrupp för män. Andra måndagen varje månad. Terminsstart. Med Patrik Frisk.

On 11.9 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyrka. Terminsstart.

On 11.9 kl. 10.15 Knatterytmik: Kyrkoby församlingshem. För barn i åldern 1–3 år. Vi upptäcker tonernas och rytmernas härliga värld tillsammans. För barn i sällskap av vuxen. Sång och rytmik i 30 minuter, därefter samvaro kring en kopp kaffe. Terminsstart. Med Camilla Wiksten-Rönbacka.

On 11.9 kl. 12 Ättæuroslunch: Kyrkoby församlingshem.

BORGÅ Lek och tacksamhet

Familjeträff

På **torsdagar kl. 9–11.45**

är barn tillsammans med någon vuxen, välkomna till Domprostgården för att träffa andra, leka och vara med på en tacksamhetsstund.

Vi bjuder er på kaffe/te/saft med tilltugg.

Kom när ni vill. Ingen förhandsanmälan.

Rytmen, som nämns nedan, hålls samma förmiddag som familjeträffen, i rummet bredvid. Familjeträffar samt baby- och knatterytmik hålls varje torsdag mellan **tiden 12.9–5.12**.

OBS! Stängt den **17.10** då det är höstlov.

BORGÅ Läger

Höstens spännande barnläger på Pellinge!

Domkyrkoförsamlingen bjuder in alla barn till en höst fylld med äventyr och glädje på våra roliga och innehållsrika läger. Varje termin och sommarlov erbjuder vi fantastiska lägerupplevelser för barn i olika åldrar.

Höstlovsläger för åk 1–3

Datum: 16–18 oktober 2024

Plats: Pellinge lägergård

Anmälan: 2.9–7.10 via www.domkyrkan.fi. För mer information, kontakta lägerchef Johanna Terho: johanna.terho@evl.fi, 040 121 7419

Höstbarnläger för åk 4–7

Datum: 8–10 november 2024

Plats: Pellinge lägergård

Anmälan: 2.9 – 7.10 via www.domkyrkan.fi

För mer information, kontakta lägerchef Brenda Serralde: brenda.serralde@evl.fi, 040 711 2804

Lägerplatserna prioriteras för medlemmar. Missa inte chansen att ge ditt barn en oförglömlig höstupplevelse! Välkommen till en höst fylld med skratt, lek och nya vänner!

Lunch för daglediga. Varannan vecka. Terminsstart.

On 11.9 kl. 18 Att mötas – det värdefullaste som finns: Kyrkoby församlingskväll En diskussionskväll om att mötas och träffas med Kaj Kunnas. Servering, musik och avslutningsandakt.

To 12.9 kl. 14 Andakt: Servicehuset Linda. Med Katja Korpi.

Fr 13.9 kl. 10 Kaffekören: Prästgården. Sång och kaffe med dopp. Med Camilla Wiksten-Rönnebacka.

Sö 15.9 kl. 10 Mässa: Norra Paipis bykyrka.

Sö 15.9 kl. 13 Högmässa med konfirmation: Sibbo kyrka. Augustiläget.

Må 16.9 kl. 7 Morgonandakt: Sibbo kyrka. Temaveckan inleds.

Må 16.9 kl. 13–15.30 Utfärd för daglediga till Nilsas: Busstransport från södra Sibbo. Gesterby vägskaal vid Brobölevägen 12.30, S:kulla gård 12.35, Linda 12.40, Boxvägen. Transport i omvänd riktning kl. 15.30.

Ti 17.9 kl. 13–15.30 Utfärd för daglediga till Nilsas: Busstransport från norra Sibbo. Haléns kl. 12.15, S. Paipis 12.25, Stora Byvägens busshållplats (mellan Jussasvägen och rondellen) 12.35, Församlingshemmet 12.40. Transport i omvänd riktning kl. 15.30.

On 18.9 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyrka.

On 18.9 kl. 12 Orgelsoppa: Sibbo kyrka. Orgelmusik och soppservering i kyrkan. Ta gärna med egen tallrik, mugg och bestick!

To 19.9 kl. 18 Föreläsning om sorg och förluster: Kyrkoby församlingshem. Diskussion och servering. Med Katja Korpi och Milja Westerlund.

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

VANDA

Helsing kyrka St Lars

Kyrkov.45

Högmässa med konfirmation: sö 8.9

kl. 12. Sini Aschan, Anu Paavola, Anders Ekberg och Heidi Åberg.

Högmässa med konfirmation: sö 15.9 kl.

12. Sini Aschan, Eva Ahl-Waris och Heidi Åberg.

Dickursby kyrka

Stationsv. 12 a

Musiklek: 6.9, 13.9 kl.10–11.

Sångstund för alla: on 11.9, 18.9 kl. 18–19.

Ungdomskväll: on 11.9, 18.9 kl. 18–20.

Familjeförberedelseträff: lö 14.9 kl. 13–16.

Tema: Att få barn med kropp och psyke.

Tisdagsgruppen: ti 17.9 kl. 12.30–14.30.

Myrbacka kyrka

Strömfårav. 1

Friendship mass: (eng/fi) sö 8.9 kl.10

Första mässan efter renoveringen.

Öppningsveckan: firas må–tor 16–

19.9.2024 med konserter och guidade

rundturer på finska alla dagar.

Svenskt program: tisdag 17.9.2024 kl.

9.30–13 Öppet hus på Familjecafé och

Träffpunkt för daglediga. Guidad rundtur

i kyrkans förnyade utrymmen kl. 10 och

18.30.

Övrigt

Skaparklubben: ti 10.9, 17.9 kl. 15–16.30,

Kyrkoby skola ”Nya huset”, årskurs 3–4.

Sportklubben: ti 10.9, 17.9 kl. 16.15–17 i

Dickursby skola. För årskurs 1–2, vi tes-

tar på olika sporter och rör på oss!

ViAnda-kören: övar på Helsingård on

11.9, 18.9 kl. 12–14.

Vivandikören: övar på Bygård to 12.9,

19.9 kl. 17–19.

International

Regular Sunday services with Holy

Communion: in English at Tikkurila

Church every Sunday at 12pm (noon).

Fellowship after the Service. You are

warmly welcome!

KOLUMNEN

HEIDI SALMINEN

Våga vara kreativ

JAG HAR en tendens att sätta mig i obekväma situationer. Som nu. Vem vill skriva följande kolumn? Ja, jag kan ta den. Sa jag det högt?!

Jag har alltid varit en blyg skribent som inte lätt fattar pennan. Penseln däremot känns väldigt bekväm och naturlig eftersom jag är en visuell människa. Men det är något med skrivande som ändå fascinerar. Kanske kunde jag förvandla mina visuella bilder till ord? Hur svårt kan det vara?

Jag behöver nog lite hjälp.

FÖR EN tid sedan deltog jag i en skrivkurs med låg tröskel. Kursen kändes trygg och inte alltför krävande, man skulle skriva bara för sig själv. Tanken var att sätta timern på högst 15 minuter och låta pennan sköta resten, utan att behöva tänka kritiskt på det man skriver.

Det var så spännande att se text efter text bli till. Berättelser och dikter. Ibland rycktes jag med i skrivandet och kunde knappt sluta när klockan ringde. Jag kände mig som en författare och var så stolt över mina skrifter.

»En ny värld öppnades bara genom att jag satte mig vid köksbordet eller i soffan några gånger i veckan för att skriva.«

EFTER ETT tag märkte jag att skrivandet hade en positiv inverkan på mig. Jag kände mig pigg och vaken i mitt tänkande. Omgivningen runt omkring mig blev mera intressant. Förbipasserande människor och scener blev berättelser, och sommarregnet blev en dikt om saknad. Sångtexten i mina hörlurar blev allt djupare och jag började lägga märke till skrivna texter allt mer.

En ny värld öppnades bara genom att jag satte mig vid köksbordet eller i soffan några gånger i veckan för att skriva.

JAG TROR att det finns en kreativ sida i oss alla. Ta fasta på det som känns fascinerande och intressant. Kanske det kräver lite mod att börja, därför är det viktigt att känna sig trygg.

Som med allt nytt, ta små steg och låt det växa. Det är också okej att misslyckas, man lär sig mycket av sina misstag. Våga bli kreativ och se vad det leder till!

VANDA Familj

Familjernas höstutfärd

Under höstlovet **tisdag 15.10** ordnas en rolig dagsutfärd för barnfamiljer till en närliggande stad. Vi startar med gemensam buss på morgonen och kommer tillbaka till Borgå på kvällen.

Mer info på webbsidan och Facebook. Anmälningstid: **2–16.9.**

Heidi Salminen är diakon i Vanda svenska församling.

Eric-Olof Söderström, Anne Hätönen och Reidar Tollander står beredda att ta emot nya sångare och musikanter i höst. Om man är intresserad av att bidra till musiklivet i församlingen – då är de med på noterna! FOTO: PRIVAT

Kom med och sjung!

Höstterminen drar igång i Borgå svenska domkyrkoförsamling, så också för musikverksamheten. Vill du sjunga i kör, spela blockflöjt eller lära dig traktera chimesklockor? Nu har du chansen!

TEXT: REBECCA PETTERSSON

BORGÅ Det här är ett urval av församlingens musikverksamheten. För mer information, gå in på församlingens webbplats: www.domkyrkan.fi

Barnkören Diskanten

Diskanten fortsätter som vanligt i höst med övningar i Domprostgården. Nytt för i år är att det är Rebecka Stråhlman som håller i taktpinnen för barnkören i Borgå

svenska domkyrkoförsamling.

– Vi kommer att sjunga barnospel, lite Disney-sånger och en del andra sånger som väcker tankar och får en att fundera på olika saker, säger hon.

För barnkörens del väntar några särskilda höjdpunkter under vinterhalvåret, så som ett uppträdande med Robin hund och hans glada orkester.

Julkören för alla

Julkören är en slags projektkör för alla åldrar. Man kan komma själv, med vänner, eller med hela sin familj. Under hösten kommer Julkören att samlas och öva två onsdagar, och närmare jul blir det ytterligare några övningar. Grande finale blir det den 24 december då Julkören uppträder under familjernas julbön klockan 15.

– Tanken är att det ska vara bekvämt för alla som deltar, det blir inte så att man plötsligt har ett solo eller så, och man behöver inga förhandskunskaper. Tröskeln är låg och alla är

välkomna, säger kantor Anne Hätönen.

Borgå kammarkör

Borgå kammarkör är en väletablerad kör som tagit ton sedan 1968.

– Kören lämpar sig för alla vuxna sångare som har lite körerfarenhet. Nybörjare tror jag inte att vi kan ta med, men om man har lite erfarenhet och kan läsa lite noter går det bra, säger kantor Eric-Olof Söderström.

Kammarkören sjunger ofta i kyrkan vid högtidliga tillfällen, så som vid påsk och under advent. I höst har de dessutom flera roliga projekt på gång. Ett av dem är att framföra den argentinska kompositören Ariel Ramírez stora verk Misa Criolla. Det här under en mässa med inslag från Sydamerika.

Gaudeamus

Gaudeamus är en kyrkokör för daglediga som övar om förmiddagarna. Kantor Reidar Tollander poängterar att såväl pensionärer som arbetssökande och personer med skiftesjobb är varmt välkomna med i kören. Ja, precis alla daglediga helt enkelt.

Också för Gaudeamus del finns det en del planer inför hösten, bland annat ett samarbete med ViAnda-kören i Vanda. Dessutom medverkar kören med jämna mellanrum i högmässor och andra församlingstillfällen.

Tider och platser

BARNKÖREN DISKANTEN

6–8 åringar övar onsdagar kl. 17.00–17.40

9–12 åringar övar onsdagar kl. 17.45–18.30

Plats: Domprostgården, Finnbyvägen 6

Terminsstart 4.9.

Anmälning och mer info av körledaren

Rebecka Stråhlman

040–7469582

rebecka.strahlman@gmail.com

DISNEYGOSPELKÖRER

hålls i Eklöfska skolan, Kvarnbackens skola och Vår berga skola. Mer info om tider och anmälning via Wilma ”En hobby åt alla – Borgåmodellen för hobbyverksamhet”.

BORGÅ KAMMARKÖR

Övningar tisdagar kl. 18–20.30 i Församlingshemmet på Lundagatan 5.

Terminsstart 3.9.

Körledare Eric-Olof Söderström

0400–933106

eric-olof.soderstrom@evl.fi

GAUDEAMUSKÖREN

Övningar onsdagar kl. 10.30–12.00

i kapellet på Lundagatan 5, fjärde våningen (möjlighet till hiss)

Terminsstart 4.9.

Körledare Reidar Tollander

040–5632091

reidar.tollander@evl.fi

– Vi har fem tenorer men ingen bas, så om man är bas är man varmt välkommen med. Altar är också välkomna, ja alla stämmor är välkomna, säger Reidar Tollander.

Chimes, blockflöjt och frivillighet

Förutom nämnda körer finns också en grupp för de som vill lära sig spela chimesklockor. Gruppen leds av kantor Anne Hätönen och övar inför olika projekt. Man behöver inga stora förkunskaper, men om man kan läsa lite noter är det bra.

I församlingen finns också en blockflöjtsensemble som övar på projektbasis. Kantorer tar emot orgelelever i mån av möjlighet, och ibland brukar de öva lite spontant med frivilliga som gärna sjunger eller musicerar och kan tänka sig att delta med sång eller musik i gudstjänsten.

– Om man är intresserad av att sjunga eller spela något instrument men inte kan binda sig till att öva varje vecka, då får man gärna kontakta oss, säger Anne Hätönen.

Rebecka Stråhlman är frilansande körledare i församlingen.

FOTO: ARKIV/JAN-ERIK ANDELIN

Lokalsidorna för församlingarna i Helsingfors utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Sofia Torvalds, sofia.torvalds@kyrkpressen.fi. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Vi är alla lika värda och lika sedda

KOLUMN

Pia Kummel-Myrskog

jobbar som kyrkoherde i Petrus församling.

JAG SÖKTE tjänsten som kyrkoherde i Petrus med visionen att församlingen ska vara öppen för alla. Det finns så många föreställningar om att människor inte duger i kyrkan. Ändå är kyrkan den sista plats som ska ge sådana signaler. Vi har ett bättre budskap än så.

Församlingen är en grupp människor som valt att vara med och varje medlem är viktig. Den består av redan färdiga medlemmar och hundraprocentiga medlemmar. Det gäller både dem som kommer ofta till gudstjänst och

dem som sitter vid sitt köksbord och följer med vad som händer i deras församling på lite längre avstånd.

En församlingsmedlem behöver inte bli något. Den är redan något. Den är det finaste som finns, nämligen skapad till Guds avbild. Där börjar resan och där är vi alla lika värda och lika sedda och bekräftade av Gud. Det räcker. Vi duger.

I EN FÖRSAMLING med redan 5 800 medlemmar ligger fokus i uppdraget på att döpa och lära samt tjäna. Dopet är ett personligt

uttryck för Guds omsorg. Människan får löftet att aldrig bli lämnad ensam. Hon iklär sig Kristus, berörs av den heliga Anden och får en kristen identitet. Det krävs inget annat än dopet. Om man vill får man ändå hänga kvar och lära sig mer. Bli konfirmerad. Hitta sin plats.

Min vision är att en förälder ska våga låta döpa sitt barn utan att fundera på om de är särskilt religiösa. Eller tillräckligt. Faktum är att ingen av oss är tillräckligt. Det är därför allt är nåd. Och det är med nyfikenhet jag väntar på hittills ganska okända församlingsmedlemmar som snart anmäler sig till skriftskolan och som kommer att göra ett stort avtryck på det vi gör och är nästa år. Välkomna!

DET KRÄVER INTE att man är medlem eller döpt för att vara med. Man kan komma ändå. Vara nyfiken, pröva, lämna, behålla det goda, behålla sin frihet och sitt ansvar. Vi är alla en berättelse om Gud. Kom och bidra med vad du har lärt dig om Gud. Det är det som gör det dynamiskt och spännande.

»Det kräver inte att man är medlem eller döpt för att vara med.«

Hallå där Emma Gustafsson!

Hon ser fram emot höstens öppna torsdagskvällar i Matteuskyrkan.

– **DET BÄSTA** är att man kan komma hit för att bara vara. Äta en förmånlig middag, har man barn så finns det barnpassning med roligt program, säger Gustafsson som jobbar som projektledare i församlingen.

AFTERWORK I MATTEUS erbjuder också på någon form av program för vuxna varje torsdag.

– Jag ser själv fram emot övningarna med vår projektkör Matteus Voice, men det finns också olika former av föreläsningar, keramik, en bönegrupp och stickcafé. Kanske jag också skulle lära mig sticka i höst?

Matteus Afterwork 5.9 framåt, matservering kl. 17–18.30 för 3 euro. Mera info på hemsidan.

TEXT OCH FOTO: NINA ÖSTERHOLM

Matteus församling

Andligt liv

Mässor: Söndagar kl. 10 i Matteuskyrkan. Förutom den söndag vi firar **Kvällsmässa:** 29.9 kl. 18. Inbjudna talare och mycket musik. Kvällste efter kvällsmässan.

Pilgrimsvandring söndag 8.9 efter mässan: Start kl. 11.30 efter högmässa och kyrkkaffe. Vi vandrar i långsamt takt till Mikaelskyrkan i Gårdsbacka längs en vacker gångväg. Längd 3,7km med pauser för meditation. Mer info: Mia Westerling, 045 341 8441
MU-mässa: (Matteus Ungdom): Onsdagar kl. 17.30 + kyrkfika. Alla är välkomna, oberoende av ålder!
Molnet: Ett tillfälle för bön varannan torsdag fr.o.m. 5.9 kl. 18 i Populus, bredvid köket. Tillsammans delar vi det som vi är tacksamma för och det som tynger oss. Kontakt Mia Westerling 045 341 8441. Gemensam middag från kl. 17 framåt, pris 3€/ person. Varmt välkommen att delta i gemenskapen kring matbordet, bönestunden eller båda.

Barn, ungdom och familj

Kontakt: barnverksamhet Catarina Bär-lund-Palm catarina.barlund-palm@evl.fi, tfn 050-380 3936, musik och körer Daniela Strömsholm daniela.stromsholm@evl.fi, 050 596 7769

Musiklek med familjecafé: Tisdagar. Klapp & klang kl. 10 (för 1-4-åringar) och Gung & sjung kl. 11 (för 0-1 -åringar) i Matteuskyrkan. Ingen anmälan behövs. Kom och sjung och dansa med ditt barn!
TWEENTISDAG FÖR ÅK 3-7: Tisdagar kl. 14-17 i Matteuskyrkan. Mellanmål, pingis, tv-spel, pyssel m.m.

Öppet hus för ungdomar: onsdagar från kl. 15. MU-mässa kl. 17.30. Följ oss på IG @matteusungdom för mer info om hjälpledarutbildningar, läger, resor och anmälningar.

Matteus barnkör och pysselklubben: i skolorna på Matteus församlings område, torsdagar på eftistid.

Föda utan rädsla-kurs: Profylaxkurs som fokuserar på samarbete mellan den gravida och stödpersonen. Mera info och anmälan: Daniela Strömsholm. Torsdag 3.10 kl. 17-21. Barnvakt finns, meddela om ni behöver.

Höstläger på Korpirauha lägergård: Roligt program för årskurs 5-8 hela helgen på Korpirauha lägergård. Anmälan senast 20.9 till Catarina.

Musik

Matteus kyrkokör sjunger de gamla klassiska kyrkomusikverken och även nyare musik från vår egen tid. Kören övar tillsammans med Emma Gustafsson under september. Kontakt: 050 491 7360
Popkören: riktar sig till barn i årskurserna 4-7 och övar i Matteuskyrkan. Tisdagar kl. 15.30-16.15.
Matteus barnkör: övar i skolorna på Matteus församlings område, torsdagar på eftistid. Körledare för Barn- och

Popkören: Daniela Strömsholm, daniela.stromsholm@evl.fi, 050-5967769.

Matteus VOICE: Vill du stå på scen, men vågar kanske inte stå ensam? Eller har du inte tid att binda dig hela terminen? Då är Matteus VOICE kören för dig! Kören jobbar med pop- och rocklåtar på projektbasis, med en konsert som avslutning i Matteuskyrkan. Torsdagar kl. 18.30-20.30. 26.9, 10.10, 24.10 och 7.11. Kontakt: Daniela Strömsholm, daniela.stromsholm@evl.fi, 050-5967769.

Nya sångare välkomna i alla körer!

Gemenskap

Missa inte! Matteus Afterwork varje torsdag: Middag för tre euro och möjlighet till några timmars gratis barnpassning. Matteus församling erbjuder en trevlig kväll då du både slipper laga middag och dessutom kan få några timmar egen tid - antingen för att utträtta egna ärenden eller så kan du delta Matteus kvällsprogam för vuxna. Middagen börjar kl. 17, programmet 18 eller 18.30. Barn får stanna till kl. 20.

Stickklubben: Handarbete med kaffe, bulla och trevliga samtal. Vi träffas jämna veckor kl. 11-13. Kontakt: Carita Riitakorpi 050-380 3986. Ingen träff 3.10.

Bokklubben Bokmalarna: Bokmalarna läser och samtalar utgående från en på förhand utvald bok var tredje måndag kl. 14-15.30 i Matteuskyrkan. Första träffen 9.9. Kontakt Annica Söderström, 050 568 0085.

Kvinnor mitt i livet: Kom som du är och dela livet en stund. Måndag 7.10 kl. 18 i Matteussalen. Kontakt Stina Hjelt 050 300 5911.

Samling för män: En fredag i månaden i Matteuskyrkan. Första träffen är 20.9. Kontakt Peter Andersson 040 533 6185

Waste&Feast i Matteuskyrkan: Ät en bit mat för 3€/6€ och lär känna nya människor vid samtalsbordet. Maten lagas på överbliven mat från mataffärer. Må-to kl. 11-13.

Bibelstudie med Stefan Djupsjöbacka: Torsdag 12.9, 10.10 och 21.11 kl. 18 i Matteuskyrkan. Septemberträffens tema är Kristus i Gamla testamentet. Mera info på hemsidan eller Matteus kansli, matteus.fors@evl.fi

Följ oss på Facebook och Instagram för våra senaste uppdateringar samt bilder och gemenskap i vardagen @matteus-forsamling.

Evenemang och info hittas också på vår webbsida: www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus

Behöver du hjälp eller stöd?

Du kan alltid kontakta församlingens anställda och diakoniarbetarna om du behöver hjälp eller stöd i vardagen eller bara någon att tala med. Kontakta diakoniarbetare Carita Riitakorpi 050-380 3986.

MATTEUS FÖRSAMLING

www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus
Kansliet: Kansliet är öppet vardagar kl. 10-14, telefon tid ti och to kl. 10-14, 09 2340 7300, matteus.fors@evl.fi.
Lokaler: **Matteuskyrkan**, Åbohusvägen 3 (Matteussalen vän. 1).

Nya sångare varmt välkomna!

S:t Jacobskören, församlingens kyrkokör som bl.a. planerar att delta i den Nordiska kyrkosångsfesten i Reykjavik i maj 2025. Startar 10.9 kl. 18.30 i S:t Jacobs kyrka på Drumsö. eva.henricson@evl.fi / 050 380 0842.

Roströsten startar 19.9 kl. 18.30 på Högbergsgatan 10. En Kör för alla-grupp för var och en som tycker om att sjunga. Eva Henricson.

Tomas vokalsemble sjunger liturgisk musik och medverkar regelbundet i högmässorna i Johanneskyrkan. Start 17.9 kl. 18.30 i Högbergsgården. dag-ulrik.almqvist@evl.fi

Passionärerna, torsdagar kl. 10.30-12 i Folkhälsans Seniorhus, Manerheimvägen 97. Efter övningen kan koristerna äta lunch i matsalen till subventionerat pris. annamaria.bockerman(at)evl.fi / 050 380 1869.

Furahakören sjunger sånger från hela världen. Övningar varannan vecka. Kontakt: furahadirigent@gmail.com

Petrus vokalsemble startar 12.9 kl. 18 i Äggelby gamla kyrka. Mathias Sandell(@evl).

Lovsångsgruppen medverkar som sångare i Förbön och Tack guds-tjänsten och övar en timme innan gudstjänsten börjar. Mathias Sandell.

Kingdom Singers öppna övningar 26.8 och 2.9 kl. 18 i Petruskyrkan, Skogsbäcksvägen 15. Fiona Chow.

Matteus barnkör i skolorna på Matteus församlings område, torsdagar på eftistid. daniela.stromsholm@evl.fi, 050-5967769.

Matteus kyrkokör startar 3.9 kl. 18.30 i Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3. Emma Gustafsson (@evl.fi) leder kören i september.

Popkören för åk 4-7, tisdagar kl. 15.30-16.15 i Matteuskyrkan. Start 27.8, Daniela Strömsholm.

Matteus Voice: Kören jobbar med pop- och rocklåtar på projektbasis, med en konsert som avslutning i Matteuskyrkan. 26.9, 10.10, 24.10 och 7.11 kl. 18.30. Daniela Strömsholm.

Johannes församling

Gudstjänster

Söndag 8.9, högmässa:

kl. 10 i S:t Jacobs kyrka.

Söndag 8.9, högmässa:

kl. 12 i Johanneskyrkan

Tisdag 10.9, middagsbön:

kl. 12 i Johanneskyrkan

Onsdag 11.9, veckomässa:

kl. 18 i Johanneskyrkan.

Söndag 15.9, högmässa:

kl. 10 i S:t Jacobs kyrka.

Söndag 15.9, högmässa:

kl. 12 i Johanneskyrkan.

Söndag 15.9, gudstjänst:

kl. 15 i Folkhälsanhuset i Brunakärr.

Onsdag 18.9, veckomässa:

kl. 18 i Johanneskyrkan.

Gemenskap

Johannes vardagsrum i september: Öppet tisdagar kl. 9.30-17. Stolgymnastik kl. 11, lunch kl 11-13, liten andakt kl. 14.45, program kl. 13.30: 10.9: Gunnel Kalupala: Liv i Afrika 17.9: Skördefest

Kaffe med Johannes: måndag 9.9 kl. 13-15 i Folkhälsanhuset i Brunakärr.

Träffpunkt: torsdag 19.9 kl. 14-15.30 i Högbergssalen. Kören Passionärerna hälsar på och sjunger för och med oss.

Diakoniträff: torsdag 12.9 kl. 12-13.30 i S:t Jacobs kyrka.

Bibel, tro och tvivel: måndag 16.9 kl. 18 i Hörnan. Gäst: Åsa Westerlund

Musik

Lunchmusik: tisdagar kl. 12 i Gamla kyrkan.

Körerna startar sina terminer och välkomnar nya sångare! Läs mera om vilken kör som kunde passa just dig på vår hemsida.

S:t Jacobskören: Terminsstart tisdag 10.9 kl. 18.30 i S:t Jacobs kyrka på Drumsö. Dirigent: Eva Henricson, 050 380 0842, eva.henricson@evl.fi

Roströsten: terminsstart 19.9 kl. 18.30 i Högbergssalen. Dirigent: Eva Henricson, 050 380 0842, eva.henricson@evl.fi

Passionärerna: torsdagar kl. 10.30-12 i Folkhälsanhuset i Brunakärr. Dirigent Anna Maria Bockerman: 050 380 1869, annamaria.bockerman(at)evl.fi.

JOHANNES För familjer**Mat, pyssel och lek!**

Kom med i vår familj! Ungefär varannan onsdag träffas vi för Family fun någonstans på församlingens område. Vi äter, pysslar, leker, firar andakt och sjunger tillsammans.

S:t Jacobs kyrka: 11.9 och 13.11 kl. 17–19.

Johannes vardagsrum: 25.9 och 27.11 kl. 17–19.

Käätöpaikka: 2.10 kl. 17–19.

Hörnan: 30.10 kl. 17–19.

Välkomna!

PETRUS Gudstjänst**Petrusmessa 8.9 kl. 11 i Petruskyrkan**

Hela församlingens gemensamma gudstjänst med lunch och kaffe. Missionärerna Gunilla och Magnus Riska berättar om sina år i Etiopien. Eget program för barnen. Varmt välkommen!

OBS! Inga gudstjänster i Munksnäs och Äggelby den här söndagen.

MATTEUS Öppet hus**Matteuslördag 21.9 kl. 10–13**

Öppet hus i Matteuskyrkan för alla åldrar! Musiklek 10–10.30 för de yngsta. Stort pyssel för alla åldrar. Spel och aktiviteter också för äldre barn. Samvaro och servering. Kravlös lördag, ett lätt sätt att komma och umgås i Matteus.

Ingen förhandsanmälan behövs. Mer info ger Catarina Bärlund-Palm, catarina.barlund-palm@evl.fi, tfn 050 380 3936.

Evenemang och kurser

Missa inte! Fredagscafé i Petruskyrkan: Varje fredag hela hösten kl. 17–19. Kom och drick en kopp kaffe eller te och prata bort en stund. Välkommen ensam, med familj eller vänner.

Dagscafé: Höststart ti 17.9 kl. 13–15 i Petruskyrkan. Välkommen på en eftermiddag med kaffe och gemenskap. Petruskyrkan, Skogsbäcksvägen 15. Mer info av diakonissan Tua Sandell, Tel. 0503442711.

Andakt och bön

Missa inte! Förbön och tack: Varannan tisdag kl. 19 i Munksnäs kyrka, Tegelstigen 6. Lovsångskören över kl. 18. Terminsstart 17.9, Bengt Lassus.

Petruskyrkan öppen för bön: Varje tisdag kl. 8–9, egen bön (instrumental musik) och 15 min gemensam bön.

Du kan alltid skicka in dina böneämnen: till pray.petrus@evl.fi, per post: Petrus församling, Skogsbäcksvägen 15, 00630 Helsingfors.

Sjung i kör

Petrus Vokalensemble: För dig som kanske sjungit i kör tidigare, eller vill lära dig att sjunga flerstämmigt. En to i månaden kl. 18 i Äggelby gamla kyrka, mathias.sandell@evl.fi

Kingdom Singers: En ekumenisk lovsångskör som leds av Fiona Chow. Repertoar på finska, engelska och svenska. Petruskyrkan. Två må i månaden. fionat-chow@gmail.com

Lovsångsgruppen: Varannan ti kl. 18. Medverkar under Förbön och Tack-kvällarna i Munksnäs kyrka.

PETRUS FÖRSAMLING

www.petrusforsamling.net

Kansliet: Må–ti, to–fre kl. 10–13, ons kl. 13–16, tel. 09–2340 7100. Skogsbäcksvägen 15, 00630 Helsingfors.

Lokaler: Hagasalen och Södra Haga kyrka, Vesperv. 12, **Malms kyrka**, Kommunalv. 1, **Munkhöjdens kyrka**, Raumov. 3, **Munksnäs kyrka**, Tegelst. 6, **Petruskyrkan**, Skogsbäcksv. 15, **Äggelby gamla kyrka**, Brofogdev. 12.

För familjer och barn

Familjecafé med musiklek: måndagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i Hörnan. Tisdagar kl. 10–11 (musiklek kl. 10) i Käätöpaikka, Arabiastrandens invånarhus. Tisdagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i Johannes vardagsrum i Tomaskyrkan. Torsdagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i S:t Jacobs kyrka.

Musiklek på eftermiddagen: tisdagar kl. 17.30 i Johannes vardagsrum.

Fritids: för barn i klasserna 3–6. Kom och chilla, var med kompisar, spela spel, pyssla, äta mellanmål! En trygg vuxen ledare finns alltid på plats. Fritids i S:t Jacobs kyrka på Drumsö: måndagar och tisdagar kl. 13–16. Fritidsledare Nanne: 0469217512. Fritids Hörnan: tisdagar och fredagar kl. 13–16. Fritidsledare Martina: 050 380 0823. Fritids i Johannes vardagsrum: måndagar och torsdagar kl. 13–16. Fritidsledare Oscar: 050 439 2618.

Family fun: onsdag 11.9 kl. 17–19 i S:t Jacobs kyrka på Drumsö. Tema: skördetid. Vi är utomhus och vi pysslar, firar andakt, leker och äter tillsammans. Välkomna med i vår familj!

Mera info om församlingens verksamhet finns på vår hemsida:

helsingforsforsamlingar.fi/johannes.

Följ oss på instagram och fb:

@johannesforsamling.

Information om ungdomsverksamheten finns på johannesungdom.wordpress.com.

Instagram: johannesungdom

JOHANNES FÖRSAMLING

www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes

Kansliet: må, ti, to, fre 10–15. Högbergsgatan 10, tel. 09–2340 7700.

Utrymmen: **Johanneskyrkan**, Högbergsg. 12, **Högbergssalen**, Högbergsg. 10 (vån. 2), **Hörnan**, Högbergsg. 10 (gatuplan), **Folkhälsan** och **Majblomman**, Mannerheimv. 97, **Gamla kyrkan**, Lönnrosgatan 6, **S:t Jacobs kyrka**, Kvarnbergsbr. 1, **Seniorhuset**, Norrsvägen 1, **Arabiastrandens invånarhus**, Indiagatan 1, utrymmet "Käätöpaikka", **Johannes vardagsrum**, Tomaskyrkan, Rönnevägen 16, Mejlans.

Petrus församling**Gudstjänster**

Varmt välkommen på gudstjänst!

Petrusmessa för hela församlingen: 8.9 kl. 11 i Petruskyrkan med Gunilla och Magnus Riska. Eget program för barnen, lunch och kaffe efteråt.

Söndagens högmässor: kl. 10 i Munksnäs kyrka, kyrkkaffe. kl. 12 i Äggelby gamla kyrka, kyrkkaffe. 15.9 Pia Kummel-Myrskog.

PULS-gudstjänst: 15.9 kl. 15.30 i Petruskyrkan. Avskalad gudstjänst med bön, lovsång, predikan och nattvard. Kyrkkaffe efteråt, välkommen med!

Barnfamiljer

Följ Petrus Kidz-gruppen på facebook för aktuell info!

Musiklek: kl. 10 på torsdagar i Södra Haga. Välkommen med i vårt glada gäng! Musikleken är speciellt för dig med barn 0–5 år. Vi sjunger och leker tillsammans, och umgås efteråt en stund. Kontakta Anne Koivula för mer info: anne.koivula@evl.fi.

Brändöborna samlades till gemensam gudstjänst och kyrkkaffe när Brändö införlivades med Helsingfors på 40-talet. FOTO: HELSINGFORS STADSMUSEUM

Runt kaffebordet ryms alla

Stämningen på kyrkkaffet är inte alltid hundra procent avslappnad – men det gör ingenting. Vid kaffebordet lär vi oss också att möta människor som inte är som vi eller tycker som vi, skriver Edit Koskinen.

TEXT: **EDIT KOSKINEN**

ETT TYDLIGT MINNE från gudstjänsterna i bönehuset där jag växte upp, är stunden efter att sista psalmen tonat ut, mötesledaren avslutat med en bön och doften av kaffe börjat sprida sig mellan bänkraderna. "Nu är alla välkomna på servering", annonserades, medan den tunga skjutväggen till församlingssalen drogs åt sidan. I det ögonblicket kikade jag, mina syskon och kusiner på varandra med ett flin medan vi satte oss på bänkkanten, redo att se vem av oss som skulle vara den första att hoppa upp och kila till kaffebordet. I någon mån händer detta fortfarande när vi ses på gudstjänst tillsammans. Efter smaken av predikan byts relativt snabbt

ut mot en iver över att se vilken typ av bulle det bjuds på idag. Kyrkkaffe – ett koncept som praktiseras mer eller mindre konsekvent i de flesta församlingar, har ingen sakramental status, men ska trots det inte förringas. Att mötas kring något så avväpnande som en kopp kaffe eller ett kex ger utrymme för att lära känna varandra, inte sällan dessutom över generations-, ursprungs- eller socioekonomiska gränser. Det finns egentligen inte

någon annan plats som liknar kyrkkaffebordet, inte ens i församlingen. Här suddas gränser mellan titlar och andliga uttryck ut. Runt kaffebordet ryms alla.

Jag kommer att tänka på en man jag blev bekant med i den församling jag var med i för några år sedan. På grund av utmaningar med det egna måendet klarade han sällan av att delta i den formella delen av gudstjänsten, men han var gärna med och serverade kaffe efteråt. Flera gånger hände det även att han bakat något som han bjöd på. "Jag kan inte predika", sa han till mig en gång, "men jag kan baka." Detta var hans gudstjänst.

Ingrid Riska jobbar som värdinna i Petrus församling och till hennes arbetsuppgift hör ofta att förbereda kyrkkaffet. När jag frågar henne vilken betydelse hon tror att den platsen har i gudstjänsten svarar hon: "Jag tror att det betyder en hel del – gudstjänstbesökare vill inte bara se varandras ryggar i kyrksalen. Vi är skapade till gemenskap."

EFTERSOM JAG NU framställer kyrkkaffet som någon slags "quick fix"/snabblösning för värdefull gemenskap, bör det uppenbara kanske tilläggas: människomöten är inte per automatik smärtfria eller ens särskilt avslapp-

nade. I församlingen finns människor med tankar och värderingar långt i linje med mina egna, men det är också här jag mött personligheter som provocerat mig som allra mest. Däremot tror jag att sociala färdigheter, karaktär och resiliens för livet utvecklas just när vi utsätts för denna typ av utmanande situationer. Förhoppningsvis lär vi oss även med tid och erfarenhet att navigera tryggt igenom dem.

»Människan är skapad till gemenskap.«

MYCKET I VÅR tidsålder går att digitalisera och effektivisera, men inte det mellanmännsliga. Det finns inga genvägar för det som enligt Jesus verkade vara församlingens viktigaste uppdrag – att älska varandra. Den egna kapaciteten räcker inte till detta, men i mänsklighetens sprickor kan Guds nåd verka. Där kan ett hej i förbifarten, någon som ser en i ögonen, ett halvkul skämt, en bön eller ett delat förtroende ha större betydelse än vi anar. Mellan allt detta finns livet i Guds församling, och ofta finns där även kaffe.

FOTO: AGNES KOSKINEN

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Korsholm utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Johan Sandberg, johan.sandberg@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 3599. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Också dagskriftskolan möjliggör aktiviteter och gemenskap. FOTO: UNSPLASH/STEVEN ABRAHAM

Dagskrift- skolan får dagläger

Korsholms svenska, Solf och Kvevlax församlingar tar ett nytt grepp på dagskriftskolan genom att skapa läger-gemenskap.

TEXT: JOHAN SANDBERG

KORSHOLM Tre av de fyra församlingarna i Korsholm inleder ett samarbete kring dagskriftskolorna som börjar i höst. Tanken är att också de ungdomar som väljer den formen av skriftskola ska få uppleva något av gemenskapen som skapas på lägerskriftskolan.

Projektet går ut på att Solf, Kvevlax och Kors-

holmssvenska församlingar samarbetar kring en vecka med dagläger den första veckan i juni nästa år.

– Ungdomarna får grundundervisningen i skriftskolan i sin egen hemförsamling, men skriftskolan avslutas med ett gemensamt dagläger där de träffar de ungdomar från grannförsamlingarna som valt dagskriftskolan, säger ungdomsarbetsledare Tommy Rannanpää i Korsholms svenska församling.

Genom samarbetet vill församlingarna ge ungdomarna fler valmöjligheter, i synnerhet i de församlingar som bara ordnat ett läger.

– Alla ungdomar är inte vana med läger och vi har fått frågan om man måste åka på läger. Nu kan man välja att delta i ett dagläger där man åker hem till natten.

Utfärder och aktiviteter

Daglägret är fyra dagar långt, måndag till torsdag genast efter att skolan slutat första veckan i juni. Lägerplatsen är Gamla Vasa vid kyrkan. En av lägerdagarna åker de på utfärd.

– Runt kyrkan finns bra lokaler för både utomhusaktiviteter och lektioner. Lokalerna påminner om en lägergård.

Tommy Rannanpää vet att dagskriftskolan svarar på ett behov.

FOTO: PRIVAT

Utfärds målet är ännu inte fastslaget, än så länge finns det bara olika förslag.

– Under daglägret försöker vi skapa lägerstämning med lektioner, lekar och gemenskap. Det ska ge känslan av att man gör något tillsammans.

»Alla ungdomar är inte vana med läger.«

Några gemensamma transporter till Gamla Vasa under lägerdagarna har inte diskuterats, utan de faller på föräldrarnas ansvar att ordna.

Andelen ungdomar som väljer dagskriftskola framför lägerskriftskola varierar från år till år.

– Senast valde en fjärdedel av ungdomarna i Korsholms svenska att gå dagskriftskola medan resten varit på någon form av läger. Vilken skriftskola de väljer handlar också om andra faktorer, som vad kompisarna gör, säger Tommy Rannanpää.

KORSHOLMS PROSTERI

KORSHOLM

Föräldra-barncafé: fr 6.9 kl. 9.30–11 i Smedsby fg. Fri lek, pyssel, kaffe med dopp samt sångstund.

Högmässa: sö 8.9 kl. 11 i kyrkan och kl. 13 i Smedsby fg. Mats Björklund och Ann-Christine Nordqvist-Källström.

Missionsgruppen: samlas må 9.9 kl. 13.30 i rum Glöd i Smedsby fg. Samling varannan vecka, udda veckor. Vi sjunger, håller andakt, följer upp våra missionärer via brev samt handarbetar och dricker kaffe. Nya deltagare varmt välkomna!

Bönegruppen: samlas ti 10.9 kl. 18 i Gröna rummet, Smedsby fg. Samling varje tisdag. Nya deltagare varmt välkomna!

Föräldra-barncafé: on 11.9 kl. 10 i Tölby hembygdsgård. Välkommen och träffa andra barn och föräldrar!

Öppet hus: to 12.9 kl 18.30–20 i Gamla Vasa. Öppet hus och servering för ungdomar.

Föräldra-barncafé: fr 13.9 kl. 9.30 i Smedsby fg.

Pappa-barnträff: lö 14.9 kl. 9.30 på Vasa bil- och motor-museum. Barnanpassad guidning kl. 9.30. Vi bjuder på kaffe, saft och korv. Anmäl gärna på förhand till Henna: 044-712 9425 el. Sanna 044-356 0531.

Högmässa: sö 15.9 kl. 11 i kyrkan. Rune Lindblom och Michael Wargh.

Föräldra-barncafé: on 18.9 kl. 10 i Karperö på Carpella Strandlid.

KVEVLAX

Bön och nattvard: fr 6.9 kl. 8.45 i kyrkan.

Vandringsgudstjänst: sö 8.9 kl. 11. Kass och Andrén. Se puff för mera info!

Föräldra-barnklubben: on 11.9 kl. 9.30 i Krubban. Klubben är för alla som är hemma dagtid med sina barn. Vi träffas, umgås, sjunger, leker och fikar. Välkommen varje onsdag!

Pensionärssamling: on 11.9 i fh. Lunch från 12.30, programmet börjar kl. 13. Dagens gäst är kommunstyrelsens ordförande Carola Lithén som pratar om ”Vårt samhälle nu och i framtiden – vad vill vi ska hända”. EK-kören medverkar också.

Karakaffe: to 12.9 kl. 9.15 i fh. Håkan Nitovuori berättar om Laos.

Bön och nattvard: fr 13.9 kl. 8.45 i kyrkan.

Högmässa: sö 15.9 kl. 10. Kass och Niels Burgmann.

Bön för bygden: må 16.9 kl. 19 i Krubban.

KVEVLAX Vandring

Kombinera vandring och gudstjänst!

Kvevlax hembygdsförening och Kvevlax församling välkomnar till vandringsgudstjänst!

Söndagen 8.9 ordnas en vandringsgudstjänst gemensamt av hembygdsföreningen och Kvevlax församling. Vandringen är en bit av den gamla kyrkvägen som gick genom träskmarken till Gamla Vasa. Hembygdsföreningen har iordningställt en del av den gamla kyrkvägen som invigdes vid en vandringsgudstjänst 2022.

Nu ordnas igen en **friluftsgudstjänst** den **8.9 kl. 12** vid stugan vid Vilanbacken. Vi inleder vandringen **kl. 11** vid infotavlan på Källbackens parkering och går igenom skogen (2 km) till stugan. I skogen behövs stövlar.

Vill man gå på fastare mark, vilket går lite snabbare, kan man gå via farleden för lätt trafik och Fulmossvägen (2 km). Det går även att cykla den vägen.

Om man inte kan eller vill gå, men ändå vill delta i gudstjänsten, kan man ta kontakt med diakon Nina Andrén (0440-462 312) för skjuts. Egen kaffetermos och smörgås med.

Välkommen på vandring!

Vid regn och rusk hålls gudstjänsten i kyrkan.

KORSOLM Musik

Höst betyder start för körer och orkestrar

Välkommen med i församlingens körer och orkestrar. Vi startar under de första veckorna i september.

GRUPPER FÖR BARN OCH UNGA

ingen förhandsanmälan och deltagaravgift.

Lilla barnkören (för 3–6 åringar) i Musiksalen i Gamla Vasa onsdagar kl. 17.45–18.30. Ledare Ida Kiljander.

Körskolan (årskurs 1–6) i Korsholms kyrka onsdagar kl. 17.30–18.10. Ledare Erica Nygård.

Ungdomskören Germivox, (högstadiet-gymnasiet) i Musiksalen i Gamla Vasa torsdagar kl. 18–18.45. Ledare Michael Wargh.

KÖRER FÖR VUXNA,

ingen förhandsanmälan och deltagaravgift.

Kör för alla i Församlingshemmet i Gamla Vasa varannan onsdag (udda veckor) kl. 19–20.15. Servering från

kl. 18.30. Start 11.9. Ledare Ann-Christine Nordqvist-Källström.

Korall-kören (kyrkokör) i Sockenstugan i Gamla Vasa torsdagar kl. 19–20.30. Ledare Michael Wargh.

Kammarkören Psallite i Sockenstugan onsdagar kl. 18.45–21. Ledare Erica Nygård, kontakta Erica om du vill börja i kören tfn 044 275 7475.

ORKESTRAR,

ingen förhandsanmälan och deltagaravgift.

Orkester för alla i Sockenstugan i Gamla Vasa varannan tisdag (udda veckor) kl. 19–20.15. Start 10.9. Ledare Rainer Holmgård.

Adelcrantz blåsensemble i Sockenstugan torsdagar kl. 17–18. Start 12.9. Ledare Michael Wargh.

Korsholms kammarorkester i Korsholms kyrka. Ledare Erica Nygård, kontakta Erica tfn 044 275 7475.

Adelcrantz blockflöjtsensemble. Ledare: Rainer Holmgård, kontakta Rainer.

REPLIT

Gudstjänst: sö 8.9 kl. 12.30 i Björköby. Ruth Vesterlund och Heidi Lång. Kyrkkaffe.

Öppet hus för föräldrar och barn: on 11.9 kl. 10 i församlingshemmet. Fri samvaro, sångstund och kaffe med Heidi Lång.

Fredagsöppet: fr 13.9 kl. 19–22 i församlingshemmet. Öppet hus för högstadieungdomar.

Högmässa: sö 15.9 kl. 10 i Replot. Hans Boije, Ruth Vesterlund och Heidi Lång. Skriftsko-linskrivning.

Öppet hus för föräldrar och barn: on 18.9 kl. 10 i församlingshemmet.

Mathörnan: on 18.9 kl. 13 i Björkögården. Gäst: Johanna Silfver-Forsbacka. Anmälan till Barbro Lähdesmäki senast må 16.9.

SOLF

Säsongsavslutning: lö 7.9 på Kronvik lägergård. Drop-in från kl. 18. Servering och samvaro. Program från kl. 19. Bl.a. auktion av husgeråd från Kronvik, tal av Johan Myrskog, sång och musik. Pyssel för barnen. Arr. KU i Solf och Sundom.

Gudstjänst: sö 8.9 kl. 10 med Johan Kanckos och Patrik Vidjeskog.

Stora och Små: ti 10.9 med drop-in från 9.30 i församlingshemmet. Lek, samvaro, gemensam frukost och klapp- och klangsånger. Träff varje tisdag.

Chill på vinden: (för åk 4–6) startar ti 10.9 kl. 14.15–16 på prästgårdsvinden. Träff varje tisdag.

Minior: (för åk 1–2) startar on 11.9 kl. 12.15–14 på prästgårdsvinden. Träff varannan onsdag, udda veckor.

Pensionärsträff: on 11.9 kl. 13 i församlingshem. Gäst är Sören Fant.

Kvällsmässa: sö 15.9 kl. 18 med Frank Isaksson och Heidi Lång.

Stora och Små: ti 17.9 med drop-in från 9.30 i församlingshemmet.

Junior: (för åk 3) on 18.9 kl. 12.15–14. Träff varannan onsdag, jämna veckor.

Veckomässa med skriftskolstart: to 19.9 kl. 18 i kyrkan. Kanckos, Vidjeskog och Sofia Böckelman. Välkommen alla blivande konfirmander med vårdnadshavare.

Tonårskväll: to 19.9 kl. 19–21 på präst-

gårdsvinden. Öppet hus på prästgårdsvinden för högstadieungdomar. Servering och samvaro.

OBS! Anmälan till alla eftermiddagsklubbar (Minior, Junior och Chill på vinden) görs via anmälningsblanketter på vår hemsida: www.solforsamling.fi.

MALAX

Sö 8.9 kl. 16: Terminsstart för kören The Gospel Voice, i Malax kyrka.

Sö 8.9 kl. 18: Terminsstart för Alpha bönekurs, i Övermalax FH. Träffar varannan vecka under höstterminen. Ingen anmälan.

Sö 8.9 kl. 19: Terminsstart för ungdomsalp-hakurs, i Övermalax FH, för 13–19-åringar. Träffar varannan vecka under höstterminen. Ingen anmälan.

Ti 17.9 kl. 15.15: Hjälpedarutbildning startar i ladan i Petalax. Anmälan till Kaisa Nyroos.

Bergö

Sö 8.9 kl. 14: Gudstjänst i kyrkan. Englund, Brunell.

Sö 15.9 kl. 14: Högmässa i kyrkan. Isaksson, Brunell.

Ti 17.9 kl. 13: Terminsstart för minior åk 1–2 i FH.

Ti 17.9 kl. 15: Terminsstart för tisdagshäng åk 5–6 i FH.

Ti 17.9 kl. 18: Terminsstart, öppet hus för åk 7 och uppåt i FH.

Malax

Sö 3.9 kl. 10: Högmässa Sö 8.9 kl. 10: Guds-tjänst i kyrkan. Tornberg, Lax. Söndagsskola i Socken.

Må 9.9. kl. 18: Ekumeniska bönegruppen, i Socken.

Sö 15.9 kl. 10: Högmässa i kyrkan. Tornberg, Brunell. Söndagsskola i Socken.

Sö 15.9 kl. 14: konsert med Baltic Gospel Sing-ers, "LET FREEDOM RING". Programblad vid dörren à 15 €.

Petalax

Fr 6.9 kl. 13: Fredagssamling i FH. Gäst: Klaus Wiberg.

Sö 8.9 kl. 12: Gudstjänst i kyrkan. Tornberg, Brunell.

Sö 15.9 kl. 12: Högmässa i kyrkan. Isaksson, Brunell

KOLUMNEN

SANDRA EK

Backa och tacka!

TACKA! TACKA! säger vår 1-åring. Hon har redan några ord i sin vokabulär. Tacka är det hon använder flitigast. Hon säger tacka när hon tackar för något och när hon vill ha något. Hon tackar ofta. Hon tackar för varje bär hon får när vi sitter vid vinbärsbusken och äter. Hon slukar dem med glädje och jag plockar dem så gärna åt henne.

Det får mig att börja fundera på tacksamhet. Kanske jag har något att lära mig här? Efter ett långt, roligt och jobbigt sommarlov med för många projekt på gång samtidigt är vi lite trötta i vår familj och har nära till bråk. Jag ser fram emot hösten. Skolan har börjat. Det ska bli ordning och goda rutiner. Men hur ska vi komma dit?

KANSKE OM jag backar lite? Zoomar ut. Då brukar det kännas an-norlunda. Jag skiftar fokus. Jag tänker på 1-åringens mantra: Tacka! Tacka! Tacka! Det kan vara värt att prova! Visst blir man glad när någon tackar? Och man blir också glad av att tacka! Ett tack kan ge mycket energi. Ett tack kan styra in en på bättre tankar. Det kan lyfta en hel dag eller mer. Och det smittar. Om någon annan uppmärksammar något jag gjort och tackar mig, så ser jag lättare det andra gör för mig också och saker som jag kan vara tacksam över.

»Visst blir man glad när någon tackar? Och man blir också glad av att tacka!«

I KOLOSSERBREVET skriver Paulus tre gånger i samma stycke att vi ska vara tacksamma: " ...och var tacksamma. Låt Kristi ord rikligt bo hos er med all sin vishet. Undervisa och förmana varandra med psalmer, hymner och andliga sånger och sjung till Gud med tacksamhet i era hjärtan. Och allt vad ni gör i ord eller handling, gör det i Herren Jesu namn och tacka Gud Fadern genom honom." Det låter väl härligt?

NÄR DET känns som att det kör ihop sig, så ska jag backa. Backa för att få en bild av helheten och se saker ur ett annat perspektiv. Om man hakar upp sig och stirrar sig själv i naveln så kan det kännas riktigt usligt. Visst behövs tid för det också. Men ibland behöver man backa, vänta och se sig omkring. Då tycker jag att det ofta känns bättre. Då kan jag lättare se saker att vara tacksam över. Kom ihåg att tacka!

Sandra Ek är diakon i Korsholms svenska församling.

SOLF Kväll på Kronvik

Säsongsavslutning på Kronvik lägergård

Varmt välkommen på säsongsavslutning till Kronvik lägergård **lördagen den 7.9.** Drop-in från **kl. 18** med servering och samvaro. Därefter blir det program från kl. 19. Kvällen bjuder på auktion av bl.a. husgeråd från Kronvik, tal av Johan Myrskog samt sång och musikprogram. Pyssel för barnen ordnas också.

Arr. Kyrkans Ungdom i Solf och Sundom.

Maria Kallio och Oscar Lundström. FOTO: SUSANN NABB-VORNANEN

Har du en gravplats i Korsholm men vet inte om det?

Gravrätt betyder att inneha rätten till att få använda en gravplats. Enligt begravningslagen måste alla församlingar och samfälligheter föra gravregister och följa med gravarnas gravrättstider.

TEXT: SUSANN NABB-VORNANEN

KORSHOLM I Korsholms kyrkliga samfällighet påbörjades i våras ett digert arbete med att finna kontaktpersoner till alla de gravar som i Korsholm står utan gravrätt. Detta "gravrättsprojekt" går alltså ut på att säkerställa att de som vill ha kvar en gravrätt får ha det.

Maria Kallio på Korsholms kyrkliga samfällighet berättar att gravrättsregistren förr fanns bara på pap-

perskort, och när de senare överfördes till ett elektroniskt program fanns det oftast ingen annan information om gravrättsinnehavaren än ett efternamn på kortet. Därför blev endast detta efternamn överfört från kortet till programmet. När man på begravningsenheten sökte efter en viss grav i registret så fanns där inget annat än efternamn och ett kundnummer att

tillgå. Det betydde att om någon frågade efter en viss grav så kunde det stå bara att exempelvis "Karlsson" innehar graven.

När Maria på våren 2023 började undersöka detta register närmare insåg hon snart att väldigt många gravrätter saknades och/eller hade utgått. Vid kanslisammanslagningen i början av år 2024 frigjordes äntligen nog med arbetstid för att man skulle kunna ta tag i att reda upp i registret.

"De flesta har varit förstående"

En orsak till att så många gravrätter har utgått är att man förr kunde välja mellan att köpa antingen allframtidigravar eller gravrätt för viss tid. Numera kan man inte längre göra det, utan endast gravrätt för 50 år säljs (dock med möjlighet till en förlängning på 25 år).

Då man i Korsholms kyrkliga samfällighet började reda upp det hela så jämförde man först hur andra församlingar hade gått till väga.

Man beställde skyltar att sätta på de gravar där gravrätten hade gått ut, och till sommaren anställdes extra personal för att arbeta med ärendet.

Oscar Lundström började sitt arbete med gravrätterna i juni. Han berättar: "Först var jag med och satte ut lapparna

på gravarna där gravrätten gått ut. Sedan har jag tagit emot samtal, sökt upp gravar och gjort blanketter som sänts hem åt folk att fylla i för att bli innehavare av gravrätt. För tillfället har vi fått kontaktuppgifter till cirka 160 gravar. Under sommaren har jag tagit emot över 300 samtal. En del av dem som har ringt har varit lite upprörda, men de flesta har varit förstående och insett vad det handlar om."

Maria inflikar att en hel del människor kom fram och undrade vad det handlade om när de var och satte ut lapparna på gravarna runt om i Korsholm. Totalt placerades över 1200 lappar ut på begravningsplatserna i Korsholm: 894 i Kvevlax, ca 300 på Mariégård och ca 50 i Solf.

Från och med nu kommer uppföljningen att ske årligen, och Maria påpekar att det positiva är att det aldrig mera kommer att finnas lika många gravar utan gravrätt eftersom den här första genomgången var så här omfattande.

Den stora frågan är nu vad som sker med de gravar vars kontaktpersoner man inte har lyckats finna. Tyvärr finns i nuläget inget svar på denna fråga, men kyrkorådet i Korsholms kyrkliga samfällighet kommer att behandla frågan under hösten.

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Pedersöre prosteri utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Rebecca Pettersson, rebecca.pettersson@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6788. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Christina Heikkilä har bytt missionsfält, men inte målgrupp. I sitt nya jobb i Pedersöre församling vill hon skapa trygga ramar och länkar från ungdomsarbetet till resten av församlingens verksamhet. FOTO: PRIVAT

”Jag blev själv lite överraskad”

Christina Heikkilä har sin bakgrund inom missionen. Nu är hon ny församlingspedagog i Pedersöre församling och ser fram emot att få undervisa, skapa trygga miljöer och att ha ett team runt sig.

TEXT: REBECCA PETTERSSON

PEDERSÖRE I somras fick Pedersöre församling en egen församlingspedagog då Christina Heikkilä anställdes. För många är nog Christina ett bekant ansikte eftersom hon i stora delar av sitt arbetsliv jobbat som missionär, både i Ryssland, Estland och Colombia. Men sitt livs första anställning hade hon faktiskt i Pedersöre församling.

–Egentligen är jag utbildad kantor och jag jobbade också som det i Pedersöre församling. Det började med musiken.

För ungefär ett år sedan återvände familjen Heikkilä från sin senaste stationering som missionärer i Colombia. Då berättade de att de inte slutar som missionärer, men att familjen behövde komma hem och landa för en tid.

Nu konstaterar Christina att kyrka och missionsarbete alltid funnits nära hennes hjärta, men att arbetet som församlingspedagog faktiskt också är en form av mission.

– Jag upplever väldigt starkt att det

här är min plats just nu. Jag har blivit ledd in på den här banan med arbete bland ungdomar.

– Jag blev faktiskt själv lite överraskad och tänkte: ”Är det det här jag ska göra nu?”. Men då jag ser bakåt har jag jobbat väldigt nära barn och unga också i missionsarbetet, bland annat med utsatta barn och ungdomar, lägerverksamhet och familjearbete.

Exakt hur arbetsbilden kommer att se ut är lite oklart så här i början av hösten.

– Vi har ganska mycket resurser för ungdomsarbetet nu och församlingen är stor. I sommar har jag fortsatt med samlingar vid Fyren i Esse, och de kommer att fortsätta framöver. Skriftskolan är också en bit av vad som hör till ungdomsarbetet, och så har vi lite visioner om att vara mer närvarande bland äldre ungdomar, säger Christina.

Ungdomssamlingarna är populä-

»Jag har blivit ledd in på den här banan med arbete bland ungdomar.«

ra och den senaste tiden har det varit fullt hus bland annat vid Fyren i Esse. Christina konstaterar med glädje att ungdomarna har hittat till församlingens verksamhet. Utmaningen för ungdomsteamet är att hitta bra ramar för samlingarna.

– Det är ju det som är uppgiften, att det ska finnas en kristen gemenskap, en trygg plats, dit föräldrarna också känner att de kan skicka sina ungdomar.

Vad är det som tilltalar dig med arbetet som församlingspedagog?

– Just det här att ungdomarna ska få bli sedda och trivas. Jag ser också fram emot att hitta former för undervisningen och vill att ungdomarna, och också unga-vuxna, får vara en del och känna att de är viktiga i församlingen.

– Jag vill gärna skapa länkar till gudstjänstlivet, diakonin och missionen. Det är en helhet.

Vad ser du mest fram emot med tanke på ditt nya jobb?

– Jag ser jättemycket fram emot att få jobba i församlingen och att få vara en del av ett team. Som missionär har jag alltid haft ett team, men många gånger har arbetet i sig varit ganska ensamt.

PEDERSÖRE PROSTERI

JAKOBSTAD

FR 6.9 kl. 22.30: "Ljus i mörkret" (nattvardsmässa) i Pö-rkenäs kapell, J-G Björk.

SÖ 8.9 kl. 12.00: Högmässa i Jakobstads kyrka, Krokfors, Turpeinen, Borgmästars. Ulla Nyströms gudstjänstgrupp. Sänds även via församlingens Youtubekanal. Länk finns på www.jakobstadssvenskaforssamling.fi

SÖ 8.9 kl. 17.30: Fokus i Församlingscentret. Undervisning, Johannes-evangeliet, Krokfors.

MÅ 9.9. kl. 13.30: Mariahemets syförening i Församlingscentret, andakt Turpeinen.

MÅ 9.9. kl. 17.00: Språkcafé startar i Församlingscentret.

MÅ 9.9 kl. 17.00: Tehuset i Församlingscentrets ungdomstr., M Borgmästars.

TI 10.9 kl. 11.00: Vestanlidgårdens strängband övar i Församlingscentret, Raimo Forss. Nya och gamla sångare välkomna med!

TI 10.9 kl. 11-13: Jakobstads kyrka öppen för bön och samtal.

TI 10.9 kl. 15.00: Samtalsgrupp för män i Församlingscentret, Jan-Erik Sandström.

TI 10.9 kl. 18.00: Bibelstudium – Bibelspår i Församlingscentret. Jesus och Bibeln del 3. Gamla Testamentet pekar mot Jesus. Boris Salo föreläser om typologin i Gamla testamentet. Kl. 19 samtal i smågrupper. Man kan lyssna på föreläsningen utan att delta i diskussionen i smågrupp.

ON 11.9 kl. 17.30: U-klubben i Församlingscentret, Turpeinen, Wester, Ekman, M Borgmästars, Kyrkokören.

ON 11.9 kl. 18.00: Cantate ungdomskör övar i Församlingscentret, Borgmästars.

TO 12.9 kl. 9.30-10.00: Himlaskoj. Sångstund för barn 0-5 år tillsammans med en förälder eller annan vuxen i Jakobstads kyrka, Annika Wester.

TO 12.9 kl. 12.00: Lunchmusik i Jakobstads kyrka, flöjt Anna-Karin Johansson, orgel Borgmästars.

TO 12.9 kl. 13.00: SLEF:s missionssamling i Församlingscentret, Albert Häggblom.

TO 12.9 kl. 13.30: Kyrkostrands syförening i Kyrkostrands förs.hem. Nya och gamla välkomna med!

TO 12.9 kl. 17.30-18.30: Scoutpatrullen Falken för åk 4 i Bonäs församlingsstuga. Nya välkomna med!

TO 12.9 kl. 17.30-18.00: Laudate familjekör övar i Församlingscentret, Wester. Nya välkomna med!

TO 12.9 kl. 18.30: Gloriakören övar i Församlingscentret, Borgmästars. Nya sångare välkomna med!

FR 13.9 kl. 19.00: in da House i Församlingscentrets ungdomstr., Mård, Nylund-Wentus.

LÖ 14.9 kl. 18.00: Psalmafton i Jakobstads kyrka, Borgmästars, Wester.

SÖ 15.9 kl. 12.00: Högmässa i Jakobstads kyrka, Turpeinen, Krokfors, Wester. Sven-Olof Björks gudstjänstgrupp. Sänds även via församlingens Youtubekanal. Länk finns på www.jakobstadssvenskaforssamling.fi

MÅ 16.9 kl. 13.30: Sjömanskyrkokretsen i Församlingscentret, andakt Turpeinen.

TI 17.9 kl. 11-13: Jakobstads kyrka öppen för bön

JAKOBSTAD Junior

Pyssel, lek och prat

Välkomna med i vår juniorklubb som riktar sig till barn i klasserna 3-5.

Vi samlas på **torsdagar kl. 17.00-18.30** i församlingscentrets ungdomsutrymme (Ebba Braheesplanaden 2).

Tillsammans med nya och tidigare kompisar pysslar vi, bakar, leker och pratar.

Kontaktperson är Catarina Nylund-Wentus.

och samtal.

TI 17.9 kl. 12.00: Taizéandakt i Johanneskapellet, Borgmästars.

TI 17.9 kl. 18.00: Terminsstart för mission och grupper i Församlingscentret. Gäst: Tanja Forsblom från SLEF berättar om sin missionsresa till Cypern. Löfs-Snellman. Servering.

TO 19.9 kl. 12.00: Lunchmusik i Jakobstads kyrka, Borgmästars, Wester.

TO 19.9 kl. 13.00: Missionssyförening i Församlingscentret, Löfs-Snellman.

TO 19.9 kl. 19.00: Vardagspaus för kvinnor – mitt i livet i Bonäs prästgård, Englund.

KRONOBY

Mässa: Sö 8.9 10.00 i Kronoby kyrka, Jan Nygård, Malin Storbjörk, Vokalgruppen Aglepta.

Gudstjänst, inskrivning till skriftskolan: Sö 15.9 10.00 i Kronoby kyrka, Kavilo, Storbjörk.

Terjärv

Familjegudstjänst: Sö 8.9 10.00 i Terjärv församlingshem, Kavilo, Borgmästars. Välsignelse av årets förstaklassister. Efteråt korv med bröd, kaffe, saft och glass i matsalen.

Mässa: Sö 15.9 13.00 i Terjärv församlingshem, Store, Kristina Klingenberg.

Nedervetil

Finsk mässa: Sö 8.9 13.00 i Nedervetil kyrka, Kavilo, Borgmästars.

Gudstjänst: Sö 15.9 10.00 i Nedervetil kyrka, Wallis, Klingenberg.

LARSMO

Gudstjänsterna streamas via församlingens YouTube kanal samt direktsändning i Larsmo När-TV.

Ti 3.9 kl. 18-20 Bibelträdgårdens plantloppis: vid prästgården. Försäljning av plantor, krukväxter, skördeprodukter, hembakt m.m., servering. Varor till försäljning mottages med tacksamhet.

On 4.9 kl. 13-15 Stick-in café i Holm bönehus: terminsstart. Vi träffas varannan onsdag (jämn vecka).

kl. 19 Lovsångsgruppen startar: i församlingshemmet. Vi övar i regel varannan vecka. Nya intresserade sångare

kan kontakta Susanna Östman tfn 0409136811 för mera information.

To 5.9 kl. 18.30 Vinterskriftskolans start: i församlingshemmet för konfirmander och föräldrar.

Fre 6.9 kl. 20 Ungdomssamlingarna i XODUS: startar i Holm bönehus. Se instagram @xoduslarsmo för mera information.

Lö 7.9 kl. 18 Nattvardsmässa i Näs bönehus: Lassila.

Sö 8.9 kl. 10 Högmässa: Sjöblom, Forsman. Kyrkvärd: Sandvik, Hannula.

kl. 10 Söndagsskolstart: vi börjar i kyrkan och går sen över till församlingshemmet.

kl. 18 Finsk mässa: Sjöblom, Forsman.

Må 11.9 kl. 13-14.30 Syföreningen i Furugården: terminsstart. Vi träffas varannan måndag (udda veckor).

To 12.9 kl. 11-12.30 Sopplunch: i Holm bönehus.

Lö 14.9 kl. 18.30 Lördagssamling: i församlingshemmet, servering, barnpassning.

Sö 15.9 kl. 10 Högmässa: Lassila, Wiklund, sång Johanna Lill-Thylin, kyrkkaffe. Kyrkvärd: Fagnäs, Fagerudd.

On 18.9 kl. 13.30-15 Syföreningen i Västerby bönehus: terminsstart. Vi träffas varannan onsdag (jämn vecka).

To 19.9 kl. 14 Nattvard vid Sandlunden: Sjöblom, Forsman.

20-22.9 Vinterskriftskolans weekend: i Inremissionshemmet.

Föräldrabarngruppernas terminsstarter:

Holm må 9.9 kl. 10-11.30

Bosund må 9.9 kl. 10-11.30

Västerby ti 10.9 kl. 9.45-11.15

Furugården on 11.9 kl. 9.30-11.00

Junior och minior terminsstarter:

Furugårdens miniorer må 9.9 kl. 18

Bosund dagklubb miniorer må 9.9 kl. 18

Holm bönehus juniorer ti 10.9 kl. 18

Furugårdens juniorer ti 10.9 kl. 18

Bosund fritidsgårds juniorer ti 10.9 kl. 18

Holm bönehus miniorer on 11.9 kl. 18, varannan vecka

Västerby bönehus minijunior (åk 2-4) to 12.9 kl. 18

NYKARLEBY

Gudstjänster

Sö 8.9 kl. 10 Gudstjänst: Nkby kyrka, Östman, Lönnqvist

NYKARLEBY Skriftskola

Anmälan till skriftskolorna

Ungdomar födda år 2010 och tidigare kan nu anmäla sig till årets skriftskolor på församlingens webbplats. Man kan också komma och prata med ungdomsarbetsledarna och prästerna och fylla i anmälan utanför Zachariasskolan på **torsdag 12.9 kl. 11-13** under matrasterna.

För mer info, kontakta årets skriftskolansvariga präster, Henrik Östman (lägerskriftskola 1 för Jeppo-Munsala) Helena Smeds (lägerskriftskola 2 för S:ta Birgittaområdet) eller Mats Edman (dagskriftskolan). Välkommen med!

LARSMO Gemenskap

Sopplunch i Holm bönehus

Torsdag 12.9 kl. 11-12.30 serveras höstens första sopplunch i Holm bönehus. Intäkterna tillfaller diakonin. Varmt välkommen på soppa och god gemenskap!

- kl. 12 Högmässa: Jeppo kyrka, Östman, Lönnqvist

Sö 15.9 kl. 10 Högmässa: Nkby kyrka, Smeds, Ringwall

- kl. 12 Högmässa: Munsala kyrka, Smeds, Ringwall

- kl. 18 Kvällsgudstjänst: Jeppo fh, Östman, Ringwall

Samlingar och grupper

Fr 6.9 kl. 19–23 Ungdomssamling: Nätet, Munsala fh, fr åk 7

Må 9.9 kl. 18 Missionsafton: Nkby fh, Edman, servering, arr SLEF Nkby

To 12.9 kl. 11–13 Info o anmälan till skriftskolorna: Zachariasskolan, prästerna, ungdomsarbetsledarna m.fl.

- kl. 17.30–19 Minior (åk 3–4) o Junior (åk 5–6): Jeppo fh, anm t Johanna 040 868 7057.

To 12.9 kl. 18 Språkcafé: Nkby fh

Fr 13.9 kl. 16–17 Ny scoutpatrull: för åk 4, Nkby fh, anm på Nkby Forsfarares webbplats.

Lö 14.9 kl. 13–15 Familjescouting: Klippan, Andra sjön, intresseanmälan på Nkby forsfarares webbplats.

Må 16.9 kl. 18–19 Kyrkcafé: Nkby kyrka, arr Arbetsgruppen för kyrkcafé o bibelmeditation

Ti 17.9 kl. 13 Missionsträffen: Nkby fh

On 18.9 kl. 13 Nattvardsandakt: Jeppo bönehus, Östman m.fl.

- kl. 13 Symöte: församlingslokalen i Munsala.

- kl. 17 Samtalsgrupp: för kvinnor mitt i livet, Nkby fh, servering

- kl. 18 Församlingsskören: Nkby fh

To 19.9 kl. 13 Samtalsgrupp: för män, Nkby fh, jämna veckor t 28.11

PEDERSÖRE

To 5.9 kl. 9 Morgonmässa: Esse kyrka. Portin, Malmsten-Ahlsvad

Lö 7.9 kl. 19 Musikcafé med LP: Hällsand sommarhem

Sö 8.9 kl. 10 Gudstjänst: Pedersöre kyrka. Björk, Pandey. Även strömning i Youtube

- kl. 13 Högmässa: Åvst bykyrka. Portin, Östman

- kl. 14 Sammamkomst: Punsar bönehus

- kl. 15 Sammamkomst: Flynängens bönehus

- kl. 18 Kvällsmöte: Esse förs.hem. Undervisning, lovsång, program för barnen, pizza

Lö 14.9 kl. 19 Sångcafé: Ytteresse bönehus. Juliana o Johan Sten. Sionsharpan 150 år. Önska sång per mejl slefessekallby@gmail.com senast to 12.9

Sö 15.9 kl. 10 Högmässa: Pedersöre kyrka. Österbacka, Östman

- kl. 10 Högmässa: Esse kyrka. Björk, Pandey. Även strömning i Youtube

- kl. 14 Söndagsmöte: Emaus bönehus. Kristian Gäddnäs. Gitarrgruppen Salem

- kl. 14 Sammamkomst: Punsar bönehus

- kl. 15 Sammamkomst: Flynängens bönehus

- kl. 18 Kvällsgudstjänst: Purmo kyrka. Komula-

inen, Pandey

On 18.9 kl. 12 Lunch för daglediga: Esse förs.hem. Lina Forsblom, David Forsblom. Anm. senast 11.9 till 040–3100458

Lö 28.9 kl. 9 Kvinnofrukost: Ytteresse bönehus. Gemenskap och livsfunderingar med Isabella Sund och Cecilia Kung. 12 €. Anm. senast 26.9 via hemsidan el. tfn 050–3560776

Skriftskola 2024–2025: Anmälan 2–15.9 via hemsidan

Sorgegrupp: Bennäs kyrkhem, start 11.9 kl. 14. Anm till Cecilia Kung 040–3100463

Kom med!

Bön: Purmo kyrka. Torsdagar kl. 18

Samtal o bön: Ytteresse bönehus. Torsdagar kl. 19

Karakaffe: Bennäs kyrkhem. Tisdagar kl. 9.30. Start 17.9

Bibel o bön: Bennäs kyrkhem. Tisdagar kl. 18. Start 17.9

Körer

Manskören: torsdagar. kl. 14. Kyrkostrands förs.hem. Start 5.9

St Olofskören: onsdagar. kl. 18. Bennäs kyrkhem. Start 11.9

Församlingsskören: onsdagar kl. 18. Esse förs.hem. Start 11.9

Kyrkokören: torsdagar kl. 18.30. Kyrkostrands förs.hem. Start 12.9

Vuxenkören: torsdagar. kl. 19.30. Purmo kyrka. Start 12.9

Barn och unga

Familjeklubbar: 0–5 år tillsammans med en vuxen, torsdagar kl. 9.30–11.30 i Bennäs kyrkhem, Källby förs.sal, Lepplax bykyrka, Esse förs.hem, Purmo kyrka. Start 5.9

Söndagsskolor: startar i flera byar, håll utkik efter info på sociala medier o hemsidan

Häftisklubbar (åk 1–6): startar i flera byar, håll utkik efter info på sociala medier o hemsidan

Scoutpatrull i Purmo, Lyjo: torsdagar kl. 18–19. Nya från åk 4 o äldre välkomna. Start 5.9

Barnkörer, info samt anmälan via hemsidan

Sandsund skola: onsdagar kl. 15.15–16. Start 11.9

Kyrkostrands förs.hem: varannan onsdag kl. 18–18.45. Udda veckor. Start 11.9

Källby förs.sal: varannan onsdag kl. 18–18.45. Jämna veckor. Start 18.9

Esse förs.hem, åk 1–6: torsdagar kl. 18–18.45. Start 12.9.

Esse förs.hem, åk 4–6: övar torsdagar kl. 17.30 varannan vecka, fortsätter kl. 18 tillsammans med de yngre. Start 12.9

Purmo kyrka: torsdagar kl. 16–16.45. Start 19.9

Ungdomssamlingar

Esse Fyren: fredagar 19–22.30

Purmo kyrkhem: onsdagar 18.30–21

Bennäs kyrkhem: fredagar kl. 19–22.30

Kontaktuppgifter och information: www.pedersoreforsamling.fi

KOLUMNEN

JAKOB NYLUND

Livets goda gåvor

SOM SOMMARTEOLOG i Pedersöre församling kom jag en arbetsdag i kontakt med en bekant från församlingsrådet. Personen frågade först hur jag haft det i arbetet eftersom han visste att det länge varit min dröm att få arbeta här. Jag svarade glatt "Halleluja, Herren är god och nådig".

Den meningen var min sammanfattning av allt det glada i ett långt svar. Glädjen att få stå i Herrens tjänst, glädjen att få träffa församlingsmedlemmar ordentligt, glädjen att få ha fantasiska kollegor, glädjen att få leva varje dag så nära nådens förkunnelse. Att lova Herren för alla de goda gåvor han tömmer ut ur sitt goda förråd fick vara svaret på den bekantes fråga.

»Att våga utbrista ett halleluja kan hjälpa allt det glada få ta fäste i livet.«

UNDER VECKAN slog det mig att jag kunde lägga till det här i min lista av andliga övningar. Att se och tacka Herren för alla Hans gåvor kan ibland kräva lite övning. Det kan göra mycket att man nu som då tänker tillbaka på den senaste tiden och faktiskt ställer sig frågan Vad har Herren gjort i mitt liv?".

Ju mer man reflekterar över den frågan, desto fler svar hittar man på den. Med tiden blir Herrens alla goda gåvor, små som stora, ännu enklare att se i stunden. Ju mer man vågar vittna om det goda vår Herre gör i ens liv, desto mer ser man igen allt det goda Han gör för en. Och ju mera man ser av Guds verk i sitt liv, och ju mera man faktiskt vågar låta det visas i ens liv, desto lyckligare blir livet.

Att våga utbrista ett halleluja eller ett högljutt tack kan hjälpa allt det glada få ta fäste i livet och hållas kvar länge. Det kan ibland behöva lite övning och aktivt tänkande.

MEN SOMMAREN lider mot sitt slut och studieorten kallar igen, så om en tid tar gåvorna jag fick tala med den bekante om slut. Dock är det klart att det alltid kommer nya gåvor att hålla utkik efter, Herren är ju ändå god och nådig mot oss alla.

PEDERSÖRE Tillsammans

Lunch för daglediga

De omtyckta luncherna för daglediga i Esse församlingshem startar igen. Höstens första lunch hålls **onsdag 18 september kl. 12**. Lina Forsblom och David Forsblom gästar tillfället och kommer att framföra sånger av Lina Sandell samt berätta om hennes liv.

Lunchen kostar 12 euro. Anmälan görs till Barbro Cederberg på tfn 0403100458 senast en vecka före. Välkommen!

Jakob Nylund är sommarteleolog i Pedersöre församling.

Kantorerna Diana och Mikaela värmer upp inför höstsången och körstarterna. Efter sin semester gör kantor Henrik dem sällskap. FOTO: TONY STORRANK

Kom med och sjung!

Med hösten kommer klar luft, färggranna vyer, och körstarterna! Vill du sjunga i kör i Pedersöre i höst? Då kan du kika in utbudet här!

TEXT: **REBECCA PETTERSSON**

Barnkörer

Barnkörerna i **Esse** startar torsdagen den 12.9 klockan 18.00. Alla barn från årskurs 1 till 6 är varmt välkomna med.

Varannan torsdag, med start den 12.9 får barnen i årskurs 4 till 6 komma lite tidigare. De börjar öva redan 17.30, och sjunger sen vidare med de yngre barnen då de anländer.

Veckan därpå, torsdagen den 19.9, startar barnkören i **Purmo**. De sjunger från klockan 16.00, och även där är alla barn från årskurs 1 till 6 varmt välkomna med. Körerna leds av Mikaela Malmsten-Ahlsved.

Även på två andra orter i **Pedersöre** kommer det finnas möjlighet att sjunga i barnkör under ledning av Diana Pandey. Exakt vilka områden är ännu inte spikat, men vid intresse – håll koll på församlingens informationskanaler.

På församlingens webbplats kommer det också att dyka upp ett anmälningsformulär där föräldrar kan anmäla sina barn till barnkörerna och samtidigt lämna sina kontaktuppgifter.

Församlingsskören i Esse

Församlingsskören i Esse kör igång med sina övningar onsdagen den 11.9 klockan 18.00.

– Varannan vecka övar vi som vanligt med församlingsskören, och varannan vecka med inriktning på Gloria-projektet. Det låter lite kaotiskt, men de som kommer får tydligare info, säger Mikaela Malmsten-Ahlsved.

Vuxenkören i Purmo

Vuxenkören som övar i Purmo kyrkhem börjar torsdagen den 12.9 klockan 19.30. Alla vuxna Purmobor är varmt välkomna med! Den leds av Mikaela Malmsten-Ahlsved.

Ungdomar och Karakören

Både Ungdomsskören och Karakören får i början av hösten hänga med på Gloria-projektet, men fortsätter senare under säsongen med egna övningar.

Gloria-projektet övar både i Kyrkostrands försam-

lingshem, i Esse församlingshem, och vid behov i Bennäs.

– Unga som studerar i Vasa har också möjlighet att komma med på övningar i Vasa om det passar bättre, säger Malmsten-Ahlsved.

Hon berättar att de män som kommer med i Gloria-projektet kommer att sjunga bland annat gregoriansk enstämmig musik som passar perfekt för akustiken i Pedersöre kyrka.

Men det finns också mer svängiga låtar på repertoaren, så som gospel och rock – perfekt för unga som vill sjunga med i ett körprojekt.

Kyrkokören

Kyrkokören övar torsdagar klockan 18.30 i Kyrkostrands församlingshem under ledning av Diana Pandey. Kören består av många erfarna körsångare, men nya sångare är välkomna med!

St Olofskören och Manskören

Också St Olofskören och Manskören sjunger vidare i höst. Båda körerna leds av kantor Henrik Östman.

För mer information om körerna och Gloria-projektet, kika in på församlingens webbplats:

www.pedersoreforsamling.fi

Eller kontakta respektive kantor:

Mikaela Malmsten-Ahlsved (040 310 0453)

Diana Pandey (040 310 0445)

Henrik Östman (040 310 0444)

Familjerna är närmast hjärtat

När Pia Grandell hoppade in som vikarie-
rande diakoniarbetare i Närpes församling
visste hon vad hon ville satsa på: att stöda
föräldrar och barn i alla lägen.

TEXT: **PIAN WISTBACKA**

NÄRPES Sedan januari i år jobbar **Pia Grandell** som tf diakoniarbetare i Närpes församling. Med en bakgrund som familjearbetare och socialhandledare inom familjerätt ligger hennes fokus alldeles särskilt på familjerna. Hon har haft kontakt med många olika människor och sett vilka behov det finns i samband med sina tidigare uppdrag. En hel del har behov av att få dela sina tankar med andra och få stöd i sin situation.

– När man jobbar på familjerätten så gör man ju avtal, som vårdnadsavtal och underhållsavtal. Men jag skulle vilja kunna göra mer för de här föräldrarna – att de skulle få prata med någon, och få det där stödet.

Mötesplats: dela tankar

Under sin tid i församlingen har Pia Grandell hunnit vara med och starta upp flera samtalsgrupper. Hon har samlat en grupp för barn till separerade föräldrar, liksom en grupp som riktade sig till föräldrar som är separerade.

– I och med att jag har jobbat inom familjerätten, och jag själv är separerad, så är det något som ligger mig varmt om hjärtat.

Hon konstaterar att skilsmässor tyvärr är en stigande trend.

– Och det är inte så lätt som det kanske verkar. Man har ju faktiskt de här barnen gemensamt och ska ändå fortsätta att samarbeta.

Följande grupp på tur var mammarummet, en träffpunkt där mammor får samlas och ventiler sina tankar och erfarenheter. Mammarummet drogs i gång i samarbete med Folkhälsan i Närpes. Hon och Maria Lindell på Folkhälsan märkte att de hade många likadana tankar och idéer, och beslöt sig för att samarbeta också i fortsättningen.

Pia Grandell är medlem i en arbetsgrupp med representanter för Närpes stad, Österbottens välfärdsområde, Närpes församling och Folkhälsan, som har undersökt vilken slags grupp-

– Det förebyggande familjearbetet är viktigt, säger Pia Grandell. Hon har många idéer hon gärna skulle förverkliga.

FOTO: PRIVAT

Pia Grandell

Är: tf diakoniarbetare i Närpes församling. Till utbildningen är hon socionom.

Bor: i Böle med sin man och sina tre barn.

På fritiden: gillar konst, teater och litteratur. Har skrivit barnteaterpjäsen *Glimmerland* som hade urpremiär för tio år sedan på Frank Mangs center, och som sätts upp på nytt i höst på Övermark ungdomsgård.

verksamhet Närpesfamiljerna är intresserade av. Tillsammans med Maria Lindell gjorde hon en enkät för att ta reda på intresset hos familjerna.

– Och behov verkar det finnas. Man vill prata om separation, man vill prata om hur man stärker relationen till barnet, man vill prata om skärmtid, om tonåringar ...

Vår tid är på många sätt utmanande för föräldrar, konstaterar Pia Grandell. Här märks sådant som det hårda tempot i samhället, en hög andel utmattningssyndrom bland föräldrar och inte minst världsläget överlag. Sociala medier har en tendens att förvränga bilden.

– Man ser den perfekta bilden, men verkligheten är ju inte så.

Grupp för familjer med specialbehov

Barn med diagnoser ökar också. Nästa projekt är därför en grupp för föräldrar till barn med specialbehov. Dit får man som förälder komma och träffa andra i samma situation, föräldrar som vet vad det innebär att ha ett barn med specialbehov.

– Inga föreläsningar eller pekpinnar – man får bara träffa andra och dela sina erfarenheter.

Pia Grandell påpekar att man gärna får komma med önskemål eller boka tid för samtal.

– Man behöver inte vara rädd för att ta kontakt för att jag jobbar i en församling, även om man inte är troende. Diakoniarbetet innebär ju också att vara en medmänniska som hjälper och stöder där det behövs.

»Inga föreläsningar eller pekpinnar, man får bara träffa andra och dela.«

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS

Barnvänlig gudstjänst: sö 8.9 kl. 18, välsignelse av ettor, servering efteråt, Friman, Granholm, Bäckman, Hofman

Träff för dig som under året fyller 30–35: år sö 8.9 kl. 16.30 i fh (församlingshemmet)

Liten och stor: ti 10.9 kl. 9.30–11.30 i församlingshemmet

Barnkören: on 11.9 kl. 18–18.45 i församlingshemmet

Pilgrimscyckling: sö 15.9 kl. 11, pilgrimsmässa vid Tuöl-korset, se puff

Frälsarkransträff: sö 15.9 kl. 19–20.30, se puff

Liten och stor: ti 17.9 kl. 9.30–11.30 i församlingshemmet

Barnkören: on 18.9 kl. 18–18.45 i församlingshemmet

Baltikumvännernas loppis: öppet varje tisdag kl. 13–18 och första tisdagen i månaden kl. 13–16

KRISTINESTAD

www.kristinestadssvenskaforsamling.fi

Fr 6.9 kl. 18: Orgelmusik och psalmsång i Lfds kyrka. Martikainen.

Sö 8.9 kl. 12: Högmässa i Sideby kyrka. Engström, Vättö.

Sö 8.9 kl. 13.30: Fest för församlingens 70-åringar på Jonnsborg. Anmälan senast 5.9 till pastorskansliet.

Sö 8.9 kl. 18: Högmässa i Krs kyrka. Engström, Vättö.

Ti 10.9 kl. 12.30: Missionsstugan. Vi träffas igen för att samla in medel till missionen. OBS! Våra möten blir på Vänstugan Primula.

Ti 10.9 kl. 19: Nådehjonens övningar inleds i magasinet invid Lfds förs.hem.

On 11.9 kl. 8.45: Morgonbön i Krs kyrka. Engström.

On 11.9 kl. 16: Församlingens orkesterövningar inleds i Krs kyrka. Martikainen, Vättö.

To 12.9 kl. 12: Pensionärssamling i Sideby kyrka. Höstens pensionärssamlingar i Sideby kyrka inleds. Det blir mat, gemenskap och sång. Anna Karin Martikainen, Debora Hannus och Siv Hellman medverkar. Både gamla och nya deltagare välkomna med!

Fr 13.9 kl. 18.30: Ekumenisk bönestund i kyrksalen i Lfds förs.hem.

Sö 15.9 kl. 11: Radierad gudstjänst i Lappfjärds kyrka.

Sänds i radio Vega kl. 13:03. Engström, Martikainen, Lappfjärds kyrkokör och Kristinestads kyrkokör.

On 18.9 kl. 19: Glädjedropparnas övningar inleds i Sideby kyrka. Välkommen med!

NÄRPES Grupper

Sång och musik i Närpes församling

Närpes, Arken:

Lekfull Sång. 3-åringar uppåt tillsammans med föräldrar, tidpunkt se hemsidan. Gerd Lindén-Liljehage.

Små Tonerna. 4-9-åringar, onsdagar, tid se hemsidan. GLL

Glada Noter. 9-12-åringar, onsdagar, tid se hemsidan. GLL

S:ta Marian kuoro. Keskiviikkoisin. Kellonaika ilmoitetaan myöhemmin. GLL

Övermark:

En **ny vuxenkör** startar i Övermark församlingshem. Övningar kl. 19.00 varannan torsdag, vi startar 12.9 kl. 18.30 med kaffe. Ledare Emilia Tikkala.

Ny alphakurs startar!

Välkommen med på Alphakurs i Närpes. Alphakursen erbjuder utforskning av grunderna i den kristna tron, social samvaro och gemenskap samt möjligheten att dela tankar och idéer med varandra. På Alpha kan du öppet utforska och diskutera livets stora frågor i en ärlig och öppen miljö.

Startdatum **18.9. kl. 18.00.** Anmälan senast 11.9 till Närpes församling, 040 7117 692 eller narpes.pas-torskansli@evl.fi. Kursavgift: 20 € + frivillig avgift för servering.

NÄRPES

www.narpesforsamling.fi

Kom med i församlingens sång och musikgrupper. Se inforuta!

Närpes

Sö. 8.9 kl. 18: Innerlighetens mässa i kyrkan. Strömbäck, Lindén-Liljehage.

On. 11.9 kl. 12: Matgemenskap för alla i Närpes församlingshem. Blomberg. Anmälan till Anders senast 9.9, tel. 040-711 7696.

Pörtom:

Pörtomkören. Start 5.9 kl. 19.00 i församlingshemmet. Gerd Lindén-Liljehage, Jan-Ola Granholm.

Seniorkören. Tidpunkt meddelas senare.

Pörtom musikgäng. Tidpunkt meddelas senare.

Lö. 14.9 kl. 18: Aftonmusik i S:ta Maria. Sam Lindén orgel.

Sö. 15.9 kl. 12: Gudstjänst i kyrkan. Ingvesgård, Toivonen, Tikkala.

Må. 16.9 kl. 10: Församlingens matutdelning vid Café Albert.

Må. 16.9 kl. 13: Symöte i Rangsby bykyrka. Blomberg.

Ti. 17.9 kl. 10: Karasamling i Närpes församlingshem. Blomberg.

On. 18.9 kl. 18: Litteraturskafferiet på NärBok. Blomberg, Nyberg.

On. 18.9 kl. 18: Alphakurs i Närpes. Se inforuta.

KRISTINESTAD Träff

Pärlbandet möts

Fredag 20.9 kl. 19 besöks Pärlbandet av systrarna Antfolk som i ord och ton berättar om Jesus i deras vardag. Efteråt nattvardsmässa.

Plats: Kyrksalen i Lappfjärds församlingshem. Anmäl senast 18.9 till Inga-Lene 040 5277 611.

MALAX Konsert

Jubilerande kör på turné i Malax

Välkomna på konsert med Baltic Gospel Singers, "LET FREEDOM RING", i Malax kyrka **söndag 15.9 kl. 14!** Programblad vid dörren à 15 €.

Gospelkören Baltic Gospel Singers är baserad på Kimitoön och firar i år 30-årsjubileum med en turné. I Baltic Gospel Singers sjunger närmare trettio korister och kören ackompanjeras av ett sexmannaband.

Dirigent/Musikalisk ledare: Jenni Engblom/Peter Södergård.

Övermark

Ti. 10.9 kl. 13: Övermark syförening startar i församlingshemmet. Örn.

Sö. 15.9 kl. 10: Högmässa i kyrkan. Sundqvist, Tikkala.

Pörtom

Sö. 8.9 kl. 10: Gudstjänst i kyrkan. Sundqvist, Lindén-Liljehage.

To. 12.9 kl. 12: Matgemenskap för alla i Pörtoms församlingshem. Blomberg. Anmälan senast 10.9 till Anders 040-711 76 96.

KORSHOLMS PROSTERI

MALAX

Sö 8.9 kl. 16: Terminsstart för kören The Gospel Voice, i Malax kyrka.

Sö 8.9 kl. 18: Terminsstart för Alpha bönekurs, i Övermalax FH. Träffar varannan vecka under höstterminen. Ingen anmälan.

Sö 8.9 kl. 19: Terminsstart för ungdomsalphakurs, i Övermalax FH, för 13-19-åringar. Träffar varannan vecka under höstterminen. Ingen anmälan.

Ti 17.9 kl. 15.15: Hjälpedarutbildning startar i ladan i Petalax. Anmälan till Kaisa Nyroos.

Bergö

Sö 8.9 kl. 14: Gudstjänst i kyrkan. Englund, Brunell.

Sö 15.9 kl. 14: Högmässa i kyrkan. Isaksson, Brunell.

Ti 17.9 kl. 13: Terminsstart för minior åk 1-2 i FH.

Ti 17.9 kl. 15: Terminsstart för tisdagshäng åk 5-6 i FH.

Ti 17.9 kl. 18: Terminsstart, öppet hus för åk 7 och uppåt i FH.

Malax

Sö 3.9 kl. 10: Högmässa i kyrkan. Tornberg, Lax. Söndagsskola i Socken.

Må 9.9 kl. 18: Ekumeniska bönegruppen, i Socken.

Sö 15.9 kl. 10: Högmässa i kyrkan. Tornberg, Brunell. Söndagsskola i Socken.

Sö 15.9 kl. 14: konsert med Baltic Gospel Singers, "LET FREEDOM RING". Programblad vid dörren à 15 €.

Petalax

Fr 6.9 kl. 13: Fredagssamling i FH. Gäst: Klaus Wiberg.

Sö 8.9 kl. 12: Gudstjänst i kyrkan. Tornberg, Brunell.

Sö 15.9 kl. 12: Högmässa i kyrkan. Isaksson, Brunell.

KOLUMNEN

DANIEL NORRBACK

Ljuva september!

SÅ LÄNGE jag kan minnas har hösten varit min favoritårstid. Visst är sommaren härlig på många sätt, men jag kan personligen tycka att det lätt blir ett ensidigt idealiserande av sommaren. Precis som om de andra årstiderna vore en lång, tråkig transportsträcka i väntan på den förväntat fantastiska sommaren. Det är lite samma fenomen som när människor ibland idealiserar helgerna och semestrarna: "Då skall jag verkligen njuta av livet!"

Men alla dessa många vanliga arbetsdagar som konstituerar merparten av vårt (yrkesverksamma) liv då? Kan man inte njuta av livet under dessa vardagar, eller är de endast en värdelös transportsträcka till semestern? Nej, personligen tror jag på devisen "Var dag är en sällsam gåva!"

»Gud är precis lika nära oss en arbetsdag i september som en semesterdag i juli.«

VARFÖR TYCKER jag då så mycket om hösten? En orsak är att jag lätt får för varmt. Jag trivs bättre med temperaturer kring 15 grader än 25 grader. Därför tycker jag högsommarens värme kan vara ganska påfrestande emellanåt. Jag gillar inte att gå runt och vara svettig och klabbig hela tiden. Så gillar jag förstås också höstens färger. Att ta en promenad i en skog fylld med sena septembers eller tidiga oktobers färgsprakande träd är ju verkligen oslagbart!

Det är överlag någonting mysigt och kravlöst över hösten som jag uppskattar. Tänk så skönt när det blir så kyligt att man inte ens behöver klippa gräsmattan längre! Låt mig citera några strofer av Carola Häggqvist:

*När löven faller av och kvar är vi
Ett litet frö får dö och bli till liv
När regnet faller ner utför min kind
Du torkar alla tårar med din vind
Då ser jag din kärlek mot mig
Då känner jag livet ifrån dig*

Gud är precis lika nära oss en arbetsdag i september som en semesterdag i juli. Var välsignade i höstmörkret, när löven faller!

Daniel Norrback är kyrkoherde i Kristinestads svenska församling.

KORSNÄS Pilgrim

Pilgrimscyckling till pilgrimsmässa

15.9 kl. 11 vid Tuölkorset

Kom med bil eller cykel. Kommer du norrifrån, sväng höger från strandvägen till Sandåkersvägen. Ta med egen stol om du behöver på mässan, kyrkkaffe efteråt i Helenelunds byagård.

KORSNÄS Träff

Frälsarkransens pärlor

Vi vandrar längs Frälsarkransens pärlor. Rose-Maj Friman och Anna Granås visar vägen. En lugn stund kring en lätt kvällsbit.

Söndagar **15.9, 13.10, 10.11 & 8.12 kl. 19-20.30** i församlingshemmet.
Varmt välkomna!

Rose-Maj Friman, Deseré Granholm och Jessica Bäckman vill erbjuda fint program för barnen. FOTO: PRIVAT

Lek och sång på gång

Det blåser nya vindar i barnverksamheten i Korsnäs församling. Barnvänlig gudstjänst och aktivitetskvällar för olika åldrar är några av satsningarna. Nu finns det också möjlighet att sjunga i barnkör igen.

TEXT: **PIAN WISTBACKA**

KORSNÄS Kyrkoherde **Rose-Maj Friman** och barn- och ungdomsarbetsledare **Jessica Bäckman** smider som bäst planer för Korsnäs församlingens barnverksamhet. Bland annat har de gjort ett studiebesök till Korsholms finska församling där de bekantat sig med den så kallade Donkkis-verksamheten. Det är kvällar som bjuder på en rolig blandning av pyssel, lek och andakt.

Nu är tanken att skapa något liknande i Korsnäs. Under hösten ska det bli en kväll för barn i årskurs 5–7, medan de yngre barnen i årskurs 1–4 bjuds på sin aktivitetskväll på våren.

– Vi startar i kyrkan med en bibelberättelse och en andakt, så att de får be-

kanta sig lite med kyrkorummet, säger Rose-Maj Friman.

– Sen går vi över till församlingshemmet där vi har olika programställen, till exempel ett bönerum och ett psalmsångsrum. Det blir också en del pyssel, och vi kommer att ha sumodräkter som de får testa, berättar Jessica Bäckman.

– Barnen får också ha med sig godis eller kex, så att det blir som ett knytkalas samtidigt.

Frågesport, utlottningar, lekar och annat kul program hör också till kvällen.

»Mycket ljud kom det i alla fall!«

– De får till exempel känna på äckliga saker med förbundna ögon – sånt som jag inte skulle vilja testa på själv, skrattar Rose-Maj Friman. Men barn vill undersöka.

Det hela knyts ihop med en kort andakt.

– Barn- och ungdomsverksamheten är en viktig del av församlingen, och vi vill att den ska nå så många som möjligt, säger Friman.

Också nyinflyttade är välkomna, även om man inte hör till församlingen, understryker hon.

– Vi har ju inte någon medlemskontroll här. Alla är välkomna med.

Den övriga verksamheten för barn fortsätter i vanlig ordning.

– Junior har vi som vanligt och söndagsskolan startar senare i höst, men vi vill gärna testa på något nytt också, säger kyrkoherde Friman.

I början av september ordnades 10-årskalas för dem som fyllt 10 år under året. Aktivitetsstationer, lekar och andakt stod på programmet. Tanken är att kalaset för 10-åringarna ska bli ett återkommande evenemang. Detsamma gäller välsignelsen av förstaklassister.

– Vi har haft det någon gång här, men det har inte varit en tradition, säger Rose-Maj Friman.

Under året kommer också barnvänliga gudstjänster att ingå i programmet.

Grupper för barn och familj i Korsnäs församling

Liten & stor samlas tis. kl. 9.30–11.30 i församlingshemmet. Fri samvaro för daglediga föräldrar eller andra vuxna med barn eller barnbarn. Lätt servering.

Söndagsskola startar i oktober, mer info kommer senare.

Junior startar vecka 36 i Taklax. I Korsnäs och Molpe finns ännu plats för dem som går i åk 3–4, hör av er till Jessica Bäckman om ni vill komma med.

Barnkören övar ons. kl. 18 i församlingshemmet.

Scout kontakta Sanna Lind för info.

Hur ser då en barnvänlig gudstjänst ut?

– Man ska känna igen sig, men det ska vara lite färre element och inte så späckat som i våra vanliga mässor, säger Rose-Maj Friman.

Också psalmerna är valda för att passa barnen.

Barnkören tar ton på nytt!

Barnkören som haft paus i några år sjunger igen under ledning av kantor **Deseré Granholm**. Den som är i lågstadiet och vill sjunga är varmt välkommen med.

– Vi övar på onsdagar kl. 18, berättar Deseré Granholm.

Barnkören medverkar då och då i gudstjänster och olika samlingar.

– Vanligen är det 8–10 barn med. Fast när Taklax bönehus firade 100 år i augusti var det bara tre barn i kören. Men mycket ljud kom det i alla fall!

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Åboland-Åland utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Sofia Torvalds, sofia.torvalds@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6748. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

När man tager vad man haver

Delaktighet och gemenskap. Det föds när deltagarna själva fixar något till kyrklunchen efter gudstjänsten.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

ÅBO Marjo Danielsson, kantor i Åbo svenska församling, var den som allra först sådde fröet till de kyrkluncherna som ordnas ungefär en gång per månad efter gudstjänsten i Åbo domkyrka.

– Jag bodde i Jerusalem hela 90-talet och var aktiv i många internationella kristna kyrkor, både som kyrkomusiker och som medlem. Efter gudstjänsten åt församlingen ofta lunch eller middag tillsammans. Det gick ut på att alla hämtade det de hade lust till – vad som helst – och allt sattes på bordet. Som jag minnes det saknades aldrig något som verkligen behövdes, minns Danielsson.

När Åbo svenska församling för ett par år sedan bestämde sig för att testa konceptet blev det lite mer organiserat än vid de luncher Marjo Danielsson minns från Jerusalem. Det finns ett par medarbetare i arbetslaget som ansvarar för lunchen, och ser till att det finns basvaror som exempelvis ris eller potatis och någon sorts sås.

Men vad är då poängen med att deltagarna själva är med och bidrar?

– Jag tror att det är delaktigheten och gemenskapen. Måltidsgemenskapen är viktig, och det finns många som kanske inte har någon att dela sin måltid med. Jag bor själv ensam med min katt och tycker det är roligt att äta tillsammans, om jag bara har tid, säger Marjo Danielsson.

Spännande att se vad folk hämtar

Kyrkkaffe dricker församlingen efter gudstjänsten varje söndag.

– Kaffet fixar vi i sakristian – men där kan vi inte laga mat, säger **Malena Björkgren**, kaplan i Åbo svenska församling.

Så nu delar församlingsmedlemmarna med sig av vad de har i samband med ett knytkalas ungefär en gång per månad, eller tre gånger per termin.

– Alla som kommer på gudstjänst kommer inte på lunch och alla som kommer på lunch har inte varit till gudstjänsten. Det är okej. En liten utmaning

Höstens söndagsluncher

Några gånger under hösten samlas vi efter högmässan för gemenskap runt en knytkalaslunch. Var och en tar med något att dela med sig av. Församlingen står för kokt ris och potatis och vi hjälps åt att duka fram och diska. Vill du förutom att delta i själva lunchen också engagera dig i förberedelserna? Hör av dig och välkommen med!

Höstens datum: 29.9, 27.10 och 17.11 kl. 13.30–15.30 i Aurelia (1 vån.). Den 29.9 ansvarar Miljöarbetsgruppen för lunchen och bjuder på lunch med anledning av Svinnveckan (inget knytkalas denna gång).

Kontaktperson: Malena Björkgren.

»Måltidsgemenskapen är viktig, och det finns många som kanske inte har någon att dela sin måltid med.«

Hittills har maten aldrig tagit slut under söndagsluncherna, och ingredienserna som deltagarna tar med brukar komplettera varandra oväntat bra.

är att det är en bit att promenera från domkyrkan till Aurelia, och det är inte så lätt att släpa med sig en massa mat. Så många går helt enkelt till butiken på vägen, säger hon.

– Det är lite spännande att ha knytkalas och se vad folk hämtar. Oftast har det gått jättebra, så att folk hämtat salladsingredienser som kompletterar varandra.

Annorlunda septemberlunch

I september avviker konceptet lite från det normala. Församlingens miljöarbetsgrupp har ansvar för lunchen och ska tillreda den av svinmat så långt det går.

– Alltså av produkter som vi får kö-

pa billigare och som annars kanske inte skulle användas. Den gången blir det alltså inte knytkalas.

Malena Björkgren tycker det är viktigt att sätta sig ner och äta tillsammans. – Jag tycker det är mäktigt att nattvarden är en så central del av vår gudstjänst. Vi tänker kanske inte alltid på den som en måltid? Man kan se söndagslunchen som en förlängning; vi fortsätter med den måltid vi börjat på, som en liturgi efter liturgin.

Hon tänker på när Jesus mättade femtusen: det började med fem bröd och två fiskar.

– Och det blev mat över. Vid söndagslunchen har maten aldrig tagit slut.

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND

Pargas sockenförsamling:

Sö 8.9 kl. 10: Högmässa i Pargas kyrka, Pär Lidén, Hanna Lehtonen.

– **kl. 18:** Nationella läsdagen, ”read hour”, vi uppmärksammar FN:s läskunnighetsdag i Pargas kyrka. Ta med en bok och kom och läs tillsammans med andra, högläsning för barn, servering.

On 11.9 kl. 18: Församlingsafton i Pargas församlingshem, Liselott Lindström.

Sö 15.9 kl. 10: Högmässa i Pargas kyrka, Pär Lidén, Markus Ollila.

On 18.9 kl. 18: Kvällsmässa i Pargas kyrka, Pär Lidén, Robert Helin.

Sö 22.9 kl. 10: Högmässa i Pargas kyrka, Pär Lidén, Hanna Lehtonen.

Nagu sockenförsamling:

Sö 8.9 kl. 11: Högmässa i Nagu kyrka, Terttu Laaksonen, Robert Helin.

– **kl. 13:** Finsk högmässa i Nagu kyrka, Terttu Laaksonen, Robert Helin.

Sö 22.9 kl. 11: Högmässa i Nagu kyrka, Terttu Laaksonen, Uma Söderlund.

Korpo sockenförsamling:

Sö 8.9 kl. 18: Kvällsmässa i Korpo kyrka, Terttu Laaksonen, Mikael Granlund.

Sö 15.9 kl. 11: Gudstjänst i Korpo kyrka, Sara Grönqvist, Izabelle Lundström, Mikael Granlund.

– **kl. 13:** Finsk högmässa i Nagu kyrka, Sara Grönqvist, Izabelle Lundström, Mikael Granlund.

Houtskärs sockenförsamling:

Sö 15.9 kl. 11: Högmässa i Houtskärs kyrka, Janette Lagerroos, Caroline Törnqvist.

Sö 22.9 kl. 18: Kvällsgudstjänst i Houtskärs kyrka, Janette Lagerroos, Uma Söderlund.

Iniö sockenförsamling:

Sö 8.9 kl. 13: Gudstjänst med kyrkkaffe i Iniö kyrka, Marika Torp.

Sö 15.9 kl. 13: Högmässa i Iniö kyrka, Marith Leppä-kari-Lindberg, Robert Helin.

Sö 22.9 kl. 13: Gudstjänst med kyrkkaffe i Iniö kyrka, Marika Torp, Joni Torp.

MARIEHAMN För barn

Knatteklubb tre dagar i veckan

På Margaretagården (Måsvägen 5) för barn från två år och uppåt. Vi leker ute och inne, sjunger, läser saga, pysslar. Öppet: **måndag, tisdag och torsdag kl. 9–12**. Vi håller stängt under skolans lov.

Barnet behöver ha med sig ett litet mellanmål. Terminsavgiften är 50 € för församlingsmedlemmar och 100 € för icke-medlemmar. Hemvårdsstödet påverkas ej!

Anmälningsblankett finns på www.mariehamnsforsamling.fi

ÅBO

fre 6.9:

– **kl. 10.30–12:** Närståendecafé, Kvartersklubben (Henriksg. 9, Åbo). I samarbete med Folkhälsan, Egentliga Finlands Minnesförening. Anmälan senast 5.9 till Eva Björkqvist tfn 040–5165 679.

lör 7.9:

– **kl. 12:** Konfirmationsmässa, Domkyrkan. Skribagrupp ÅSF1 och ÅSF3. Bäck o. Kota-aho (pred), Wikstedt (lit), Danielsson, Söderlund.

– **kl. 15:** Konfirmationsmässa, Domkyrkan. Skribagrupp ÅSF4. Liljeström, Wikstedt, Danielsson, Söderlund.

– **kl. 15–17.30:** Träff för ensamstående föräldrar med barn, Aurelia. Anmälan till agneta.markkula@evl.fi.

sön 8.9:

– **kl. 12:** Högmässa, Domkyrkan. Wikstedt (pred), Liljeström (lit), Danielsson, Söderlund, Markkula. Gudstjänstgrupp medverkar. Barnhörna. Kyrkkaffe.

mån 9.9:

– **kl. 12–12.15:** Lunchmusik med Ensemble MMXX, Domkyrkan.

– **kl. 13–15:** Café Orchidé, Aurelia. Sheila Liljeberg-Elgert ”Marthaförbundet och Birgitta Vikström”.

– **kl. 17.30–20:** Träff för unga vuxna, Aurelia.

– **kl. 19–20:** Stillhetens yoga®, Domkyrkan. Ta med underlag.

tis 10.9:

– **kl. 14.30–18.30:** Ungdomshålan, Aurelia.

– **kl. 18:** Tyst meditation, Aurelia.

ons 11.9:

– **kl. 10–12:** Familjecafé, Papinholma församlingshem. I samarbete med Folkhälsan i S:t Karins.

– **kl. 13.30–16:** Barnhålan för åk 3–6, Aurelia.

– **kl. 18–19.30:** Äventyrsklubben, Aurelia. För 3–9-åringar, max 25 barn/gång. Anmälan senast mån. innan till janna.koivunen@evl.fi.

– **kl. 18:** Livslust – en kurs om existentiell hälsa, Aurelia.

VÄSTÅBOLAND Läsning

Fira nationella läsdagen!

Nationella läsdagen, ”read hour”, Sö 8.9 kl. 18: vi uppmärksammar FN:s läskunnighetsdag i Pargas kyrka. Ta med en bok och kom och läs tillsammans med andra, högläsning för barn, servering.

ÅBO Existentiell hälsa

Livslust – en kurs om existentiell hälsa

I höst ordnar Åbo svenska församling en kurs om existentiell hälsa. Världshälsoorganisationen (WHO) använder begreppet existentiell hälsa som en aspekt av hälsa i likhet med den fysiska, psykiska och sociala hälsan. Existentiell hälsa betyder hur vi förhåller oss till livet i stort. Till exempel: vad ger oss hopp, vad tror vi på, vad ger oss mod och kraft att orka med vårt liv? Här finns också den andliga dimensionen med.

Maria Björkgren-Vikström samtalar med inbjudna gäster som i sitt arbete eller genom egna erfarenheter kan dela insikter med oss. Start on **11.9 kl. 18.00** i Aurelia. Mera information finns på hemsidan <https://www.abosvenskaforsamling.fi/livslust>

lia. Vad är existentiell hälsa? Finns det kopplingar mellan vår syn på livet och vårt välmående? Hur hitta inre ro när tankarna mal och livet är sårbart? Gäster: Tomas von Martens, kommunikatör vid Folkhälsan och Benita Lillrank, läkare och lösningsinriktad psykoterapeut.

tor 12.9:

– kl. 9.30–11.30: Familjecafé, Aurelia.

sön 15.9:

– kl. 12: Högmässa, Domkyrkan. Björkgren (pred), Björkgren-Vikström (lit), Söderlund, Eklund. Gudstjänstgrupp medverkar. Barnhörna. Kyrkkaffe.
– kl. 15: Mässa, S:t Karins kyrka. Björkgren, Söderlund. Gudstjänstgrupp S:t Karin medverkar. Kyrkkaffe.

mån 16.9:

– kl. 13–15: Café Orchidé, Aurelia. Boktips inför hösten. Vi tipsar varandra om böcker vi läst.
– kl. 19–20: Stillhetens yoga®, Domkyrkan. Ta med underlag.

tis 17.9:

– kl. 14.30–18.30: Ungdomshålan, Aurelia.
– Fontana Medias, Kyrkpressens och Församlingsförbundets höstturné: Aurelia. Bokförsäljningen börjar kl. 15, kaffe och tilltugg kl. 17 och program kl. 18. Susanna Landor, ny chefredaktör för ÅU, och Sofia Torvalds, aktuell med boken ”Att resa sig efter ett fall”, diskuterar kvällens tema ”Sårbarhetens lov”. Kan vår sårbarhet vara en superkraft?
– kl. 18: Tyst meditation, Aurelia.

ons 18.9:

– kl. 10–12: Familjecafé, Papinholma församlingshem. I samarbete med Folkhälsan i S:t Karins.
– kl. 13.30–16: Barnhålan för åk 3–6, Aurelia.
– kl. 16.30–18: Träffar för vuxna, Statypromenad. Start 16.30 vid Tavastg. 15, Åbo.
– kl. 18–19.30: Familjepyspel, Aurelia. Anmälning senast 16.9 till janna.koivunen@evl.fi.

tor 19.9:

– kl. 9.30–11.30: Familjecafé, Aurelia.
– kl. 18: Vardagsrum – på svenska, S:t Karins kyrka. I samarbete med Röda Korset, Folkhälsan i S:t Karins.

ÅLANDS PROSTERI

JOMALA

Sön 8.9 Festmässa: församlingens körer, präster, musiker och biskopen medverkar

Tors 12.9 kl. 12 Herrlunch: Anmälan till kansliet senast 10.9

Sön 15.9 kl. 11 Högmässa

Tors 19.9 kl. 12 Sopplunch: 5€ för soppa, bröd och kaka

MARIEHAMN

SÖ 8.8 kl. 11.00 Högmässa: i S:t Görans kyrka. Kyrkkaffe. *

TO 12.9 kl. 11.30 Lunchmässa: i S:t Görans kyrka.

TO 12.9 kl. 12.00 Sopplunch: i församlingshemmet.

LÖ 14.9 kl. 19.00 Konsert: i S:t Görans kyrka, SAS-kören från Stockholm. Kjell Perder – dirigent. Fritt inträde.

SÖ 15.9 kl. 11.00 Högmässa: kl. 11.00 i S:t Görans kyrka, SAS kören medverkar. Inskriptionsmässa för nya konfirmander. *

TO 19.9 kl. 11.30 Lunchmässa: i S:t Görans kyrka.

TO 19.9 kl. 12.00 Sopplunch: i församlingshemmet.

*=Livestreaming på församlingens Facebooksida.

JOMALA Biskopsbesök

Biskopsvisitation 6–8.9

Fre 6.9 kl. 14 Panelsamtal på Maxinge. Biskop Bo-Göran Åstrand och Sverker Skogberg (PAF) möts i ett samtal om samhällsansvar, etik, pengar och omsorg om människor. Kaffeservering.

Fre 6.9 Ungkväll på Prästgården. Drop in från 15.15. Se ”Ålands Unga Kyrka” på facebook för info.

Lör 7.9 kl. 18.30 Församlingsafton i Olofsgården. FlöjtFröjd, personalkören, biskopen m.fl. medverkar. Kvällsté.

Sön 8.9 kl. 11 Festmässa. Efter mässan församlingslunch och visitationsstämma i Olofsgården.

Alla välkomna!

Ingen anmälan behövs till evenemangen.

KOLUMNEN

HEIDI SALMINEN

Våga vara kreativ

JAG HAR en tendens att sätta mig i obekväma situationer. Som nu. Vem vill skriva följande kolumn? Ja, jag kan ta den. Sa jag det högt?!

Jag har alltid varit en blyg skribent som inte lätt fattar pennan. Penseln däremot känns väldigt bekväm och naturlig eftersom jag är en visuell människa. Men det är något med skrivande som ändå fascinerar. Kanske kunde jag förvandla mina visuella bilder till ord? Hur svårt kan det vara?

Jag behöver nog lite hjälp.

FÖR EN tid sedan deltog jag i en skrivkurs med låg tröskel. Kursen kändes trygg och inte alltför krävande, man skulle skriva bara för sig själv. Tanken var att sätta timern på högst 15 minuter och låta pennan sköta resten, utan att behöva tänka kritiskt på det man skriver.

Det var så spännande att se text efter text bli till. Berättelser och dikter. Ibland rycktes jag med i skrivandet och kunde knappt sluta när klockan ringde. Jag kände mig som en författare och var så stolt över mina skrifter.

»En ny värld öppnades bara genom att jag satte mig vid köksbordet eller i soffan några gånger i veckan för att skriva.«

EFTER ETT tag märkte jag att skrivandet hade en positiv inverkan på mig. Jag kände mig pigg och vaken i mitt tänkande. Omgivningen runt omkring mig blev mera intressant. Förbipasserande människor och scener blev berättelser, och sommarregnet blev en dikt om saknad. Sångtexten i mina hörlurar blev allt djupare och jag började lägga märke till skrivna texter allt mer.

En ny värld öppnades bara genom att jag satte mig vid köksbordet eller i soffan några gånger i veckan för att skriva.

JAG TROR att det finns en kreativ sida i oss alla. Ta fasta på det som känns fascinerande och intressant. Kanske det kräver lite mod att börja, därför är det viktigt att känna sig trygg.

Som med allt nytt, ta små steg och låt det växa. Det är också okej att misslyckas, man lär sig mycket av sina misstag. Våga bli kreativ och se vad det leder till!

Heidi Salminen är diakon i Vanda svenska församling.

Brändöborna samlades till gemensam gudstjänst och kyrkkaffe när Brändö införlivades med Helsingfors på 40-talet. FOTO: HELSINGFORS STADSMUSEUM

Runt kaffebordet ryms alla

Stämningen på kyrkkaffet är inte alltid hundra procent avslappnad – men det gör ingenting. Vid kaffebordet lär vi oss också att möta människor som inte är som vi eller tycker som vi, skriver Edit Koskinen.

TEXT: **EDIT KOSKINEN**

ETTTYDLIGT MINNE från gudstjänsterna i bönehuset där jag växte upp, är stunden efter att sista psalmen tonat ut, mötesledaren avslutat med en bön och doften av kaffe börjat sprida sig mellan bänkraderna. "Nu är alla välkomna på servering", annonserades, medan den tunga skjutväggen till församlingssalen drogs åt sidan. I det ögonblicket kikade jag, mina syskon och kusiner på varandra med ett flin medan vi satte oss på bänkkanten, redo att se vem av oss som skulle vara den första att hoppa upp och kila till kaffebordet. I någon mån händer detta fortfarande när vi ses på gudstjänst tillsammans. Efter smaken av predikan byts relativt snabbt

ut mot en iver över att se vilken typ av bulle det bjuds på idag. Kyrkkaffe – ett koncept som praktiseras mer eller mindre konsekvent i de flesta församlingar, har ingen sakramental status, men ska trots det inte förringas. Att mötas kring något så avväpnande som en kopp kaffe eller ett kex ger utrymme för att lära känna varandra, inte sällan dessutom över generations-, ursprungs- eller socioekonomiska gränser. Det finns egentligen inte

någon annan plats som liknar kyrkkaffebordet, inte ens i församlingen. Här suddas gränser mellan titlar och andliga uttryck ut. Runt kaffebordet ryms alla.

Jag kommer att tänka på en man jag blev bekant med i den församling jag var med i för några år sedan. På grund av utmaningar med det egna måendet klarade han sällan av att delta i den formella delen av gudstjänsten, men han var gärna med och serverade kaffe efteråt. Flera gånger hände det även att han bakat något som han bjöd på. "Jag kan inte predika", sa han till mig en gång, "men jag kan baka." Detta var hans gudstjänst.

Ingrid Riska jobbar som värdinna i Petrus församling och till hennes arbetsuppgift hör ofta att förbereda kyrkkaffet. När jag frågar henne vilken betydelse hon tror att den platsen har i gudstjänsten svarar hon: "Jag tror att det betyder en hel del – gudstjänstbesökare vill inte bara se varandras ryggar i kyrksalen. Vi är skapade till gemenskap."

EFTERSOM JAG NU framställer kyrkkaffet som någon slags "quick fix"/snabblösning för värdefull gemenskap, bör det uppenbara kanske tilläggas: människomöten är inte per automatik smärtfria eller ens särskilt avslapp-

nade. I församlingen finns människor med tankar och värderingar långt i linje med mina egna, men det är också här jag mött personligheter som provocerat mig som allra mest. Däremot tror jag att sociala färdigheter, karaktär och resiliens för livet utvecklas just när vi utsätts för denna typ av utmanande situationer. Förhoppningsvis lär vi oss även med tid och erfarenhet att navigera tryggt igenom dem.

»Människan är skapad till gemenskap.«

MYCKET I VÅR tidsålder går att digitalisera och effektivisera, men inte det mellanmänniskliga. Det finns inga genvägar för det som enligt Jesus verkade vara församlingens viktigaste uppdrag – att älska varandra. Den egna kapaciteten räcker inte till detta, men i mänsklighetens sprickor kan Guds nåd verka. Där kan ett hej i förbifarten, någon som ser en i ögonen, ett halvkul skämt, en bön eller ett delat förtroende ha större betydelse än vi anar. Mellan allt detta finns livet i Guds församling, och ofta finns där även kaffe.

FOTO: AGNES KOSKINEN

Andrum kl. 6.54

(med repris kl. 9.54)

Fredag 6.9 Eva Ahl-Waris, Helsingfors

Måndag 9.9 Anna Edgren, Åbo

Tisdag 10.9 Anna Edgren, Åbo

Onsdag 11.9 Anna Edgren, Åbo

Torsdag 12.9 Sara Högberg, Åbo

Fredag 13.9 Eva Ahl-Waris, Helsingfors

Måndag 16.9 Heidi Storbacka, Jakobstad

Tisdag 17.9 Heidi Storbacka, Jakobstad

Onsdag 18.9 Heidi Storbacka, Jakobstad

Torsdag 19.9 Sara Högberg, Åbo

Aftonandakt kl. 19.15

Fredag 6.9 Ester Laurell, Mariehamn

Lördag 7.9 kl.18.03 Ett ord inför helgen

Söndag 8.9 Lucas Snellman läser ur Frank Mangs' böcker *Bilder och budskap*

Måndag 9.9 Anna Maria Böckerman, Helsingfors

Tisdag 10.9 Helena Tornberg, Dalsbruk

Onsdag 11.9 Markus Linde, Vanda

Torsdag 12.9 Dag-Ulrik Almqvist, Helsingfors

Fredag 13.9 Ester Laurell, Mariehamn

Lördag 14.9 kl.18.03 Ett ord inför helgen

Söndag 15.9 Lucas Snellman läser ur Frank Mangs' böcker *Bilder och budskap* och *Åta in Livet*

Måndag 16.9 Kati Kivestö, Helsingfors

Tisdag 17.9 Helena Tornberg, Dalsbruk

Onsdag 18.9 Markus Linde, Vanda

Torsdag 19.9 Dag-Ulrik Almqvist, Helsingfors

Gudstjänst kl. 13.03

Söndag 8.9 Musikgudstjänst med Missionskyrkan i Ekenäs. Predikan: Jan Tunér, Maria Nikander och Olav Söderström. Mötesledare: Jan Tunér. Sångare och musiker: Maria Nikander (sång), Maria Söderström (sång), Olav Söderström (piano) och Frida Backman Clark (violin). Föredjare: Maria Söderström. Ur Psalmer och Sång: 11 (O store Gud), 511 (På en avlägsen höjd), 249 (Blott en dag). Gudstjänsten spelades in den 5 september 2024.

Söndag 15.9 Gudstjänst med Kristinestads svenska församling. Predikant: Markus Engström. Sändning från Lappfjärds kyrka.

Höstens boknyheter!

Christa Mickelsson

Lilla förlustboken

Christa Mickelsson delar sin personliga väg genom livssorg efter en hjärnblödning som ung vuxen och visar på hur man kan lära sig leva med förluster. Hft.

25⁹⁰

Sofia Torvalds

Att resa sig efter ett fall

En bok om tröst, hopp och gemenskap, rotad i egna och andras berättelser om resan från mörker till ljus. Hft.

26⁹⁰

Stillhetens gemenskap

– Glimtar från retreatgården Snoan

I femtio år har retreatgården Snoan i Lappvik välkomnat till dagar av avskildhet, bön och meditation. Här gläntar deltagare, husfolk och retreatledare på dörren till retreatens värld. Inb.

29⁵⁰

NYTT FRÅN DOMKAPITLET

Intresseanmälningar till församlingspastorstjänsten i Johannes församling

Inom utsatt tid har följande personer lämnat in intresseanmälan till en församlingspastorstjänst i Johannes församling: **Sini Aschan**, församlingspastor i Vanda svenska församling **Eva-Maria Ilmoni**, församlingspastor i Kouvolan seurakunta

André Troberg, teologiexamaster

Prästrättigheter

Pastor **Lars van der Heeg** från Svenska Kyrkan beviljas rätt att verka som präst i den Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Lars van der Heeg förordnas som församlingspastor i Ekenäsnejdens svenska församling 1.9.2024–31.8.2025.

Kaplanstjänsten i Sundom kapellförsamling

Domkapitlet utfärdar tjänsteförordnande till ordinarie kaplanstjänst i Sundom kapellförsamling åt **Camilla Svevar** från 1.9.2024. Camilla Svevar beviljas tjänstledighet från en församlingspastorstjänst i Vasa svenska församling 1.9.2024–31.5.2025.

Förordnanden

Camilla Svevar avgår på egen begäran från kyrkoherdetjänsten i Replots församling. Sista dagen i tjänst var 20.8.2024.

Pastor **Hans Boije** förordnas som tf kyrkoherde i Replots församling på viss tid 18.9.2024–17.6.2025.

Pastor **Ruth Vesterlund** förordnas som församlingspastor på viss tid 16.9.2024–15.6.2025 och deltid (50 %) i Replots församling.

Kyrkoherden i Ekenäsnejdens svenska församling **Anders Lindström** avgår på egen begäran. Sista dagen i tjänst 31.3.2025.

Janette Lagerroos har på egen begäran avgått från kaplanstjänsten i Houtskärs kapellförsamling. Sista dagen i tjänst var 31.7.2024. Lagerroos

sköter tjänsten som ledande kaplan i Västabölunds svenska församling.

Kaplanen i Borgå svenska domkyrkoförsamling **Johanna Eisentraut-Söderström** beviljas tjänstledighet på deltid (20 %) för tiden 1.1–31.12.2025.

Pastor **Sini Aschan** förordnas som församlingspastor i Johannes församling från 1.10.2024 tills vidare.

Församlingspastorn i Petrus församling **Tuomas Rosqvist** avgår på egen begäran. Sista dagen är 30.9.2024.

Pastor **Tuomas Rosqvist** beviljas rätt att verka som präst i Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland (SLEF) på viss tid 1.10.2024–31.8.2025.

Kaplanen i Esbo svenska församling **Irene Erkkö** förordnas som tf kyrkoherde vid sidan av egen tjänst i Esbo svenska församling, under den ordinarie kyrkoherdens semester 24.7–26.9.2024

Pastor **Eva Ahl-Waris** förordnas som församlingspastor på viss tid 1.9–31.12.2024 i Agricola svenska församling.

Församlingspastorn i Mariehamns församling **Denise Blomqvist** beviljas tjänstledighet 20.9.2024–28.2.2025.

Kontraktspastor Åbolands prosteri

Domkapitlet utnämner kyrkoherden i Åbosvenska församling **Mia Bäck** till kontraktspastor i Åbolands prosteri för perioden 1.10.2024–30.9.2028.

Inspirationsgrupp för gudstjänstlivet 2024–2028

Domkapitlet tillsätter en inspirationsgrupp för gudstjänstlivet för tiden 1.9.2024–31.8.2028.

Lediga tjänster i stiftet

Kyrkoherdetjänsten i Eckerö-Hammarlands församling förklaras ledig att sökas.

Vaktmästare vid domkapitlet i Borgå stift. Domkapitlet i Borgå stift ledigförklarar en vaktmästartjänst i kravgrupp 403 att sökas.

FÖLJ MIG!

KYRKHELG NORD
KARLEBY 20–22.9.2024

Dan Sarkar, Ray Baker, Basem Mekhail,
Gunilla & Magnus Riska m.fl.

För mer info,
se kyrkhelg.fi

För fem år sedan förlorade **Anders och Iris Värnström** sin son. Det var en tid präglad av chock, sorg och oro över att något förblev osagt. Men också av att tvingas öppna sitt vuxna barns post. – Jag kände bara att det inte var min sak att göra. Ändå behövde jag göra det, säger Anders.

TEXT OCH FOTO: **REBECCA PETTERSSON**

Tillsammans – ett ledord genom sorgen

I oktober 2019 omkommer en man i en arbetsplatsolycka vid ett företag i Karleby. Mannen är inhyrd som arbetskraft från ett företag i Jakobstadsregionen som utför ytbehandlingar.

Mannen och hans kollega rengör en sprutpistol då thinnern som används vid rengöringen antänds. Det har bildats statisk elektricitet vid arbetsmomentet då thinnern sprutas ner i en plåthink. Mannen försöker bära ut hinken medan kollegan kallar på hjälp, men utgången är delvis blockerad. Mannen brännskadats svårt och dör senare av skadorna.

Olyckan utreds och tre tidigare förmän döms för dödsvållande och arbetarskyddsbrott av oakt-samhet. Det framkommer att det fanns brister i arbetarskyddet på arbetsplatsen. Utgångar var blockerade eller delvis blockerade och brandfilten i utrymmet var oanvändbar.

Mannen som dog hette Elias Värnström, och han var Anders och Iris Värnströms son.

En regnig sensommardag sitter Anders och Iris

Värnström vid sitt köksbord hemma i Ytteresse i Pedersöre. Officiellt är det Anders första pensionsdag, men under sommaren har han mjukt startat med semester från jobbet som lärare vid Sursik skola i Pedersöre.

Iris, som en stor del av sitt yrkesliv jobbat inom småbarnspedagogik, är redan pensionär sedan några år tillbaka. Nu får paret mer tid tillsammans, och som tur är trivs de också i varandras sällskap.

Det här, att de trivs tillsammans, är något som de haft hjälp av sedan den där hösten 2019 då deras son Elias omkom, 29 år gammal. Om Elias hade levt i fyra dagar till hade han hunnit fylla 30. Nu blev han bara 29.

– Han hade börjat prata om sitt kalas och jag sa att vi gör en tårta här. Men då sa han att han skulle bjuda sina kamrater, och de hade också ställt till färdigt, säger Iris.

– De skulle ju överraska honom hade de tänkt. Men det blev ju på ett annat sätt, säger Anders.

Då familjen samlas fattas numera alltid en person. Elias hade ingen egen familj, så det var of-

»Man ställer inte in sig på att ens barn ska dö.«

ta han som dök upp först eller gick hem sist vid högtider och festligheter. Han umgicks mycket med sina syskon, och eftersom han inte behövde hålla reda på några egna småttingar kunde han ta sig tid för sina syskonbarn. Syskonbarnen fäste sig i sin tur vid honom.

En snäll äventyrare

Då Iris var tio år gammal dog hennes storebror i leukemi. Då förstod hon inte varför hennes föräldrar grät så mycket.

– Jag frågade ”Varför gråter ni? Vi ska ju alla dö en gång”. Jag tog det sådär barnsligt.

– Men mamma och pappa brukade prata om tiden innan min bror Bengt dog och tiden efter. Så är det också med oss nu. Tiden är uppdelad.

Även för Anders kom döden in i livet redan i barndomen. Hans farmor var sjuk och vårdades hemma. Hans mamma kunde säga åt honom att springa in till hennes rum för att se om hon levde.

– Jag var inte gammal då hon dog, och det var helt naturligt. Mamma brukade säga att

Anders och Iris beskriver hur all sorg är sorg, men vissa förluster är man mer eller mindre förberedd på.

människor som man inte är rädd för så länge de lever, dem behöver man inte heller vara rädd för då de är döda.

– Det tror jag att har påverkat mig, min mammas inställning om att döden är en del av livet.

Men att förlora ett barn, det var inget de tänkte att skulle bli en del av deras liv.

– Man kan ju i någon mån ställa in sig på att ens föräldrar kommer att dö förr eller senare, så är det ju bara. Men man ställer inte in sig på att ens barn ska dö, säger Anders.

Elias hade själv nämnt döden nu som då. Han byggde hus i Lepplax och var bestämd gällande att han ville bo där tills han dör och att han aldrig skulle bo på något äldreboende.

– Det är sådant man tänker på i efterhand, att det också blev så, säger Iris.

Hon och Anders beskriver Elias som en äventyrare. Han bodde i Norge i fem år där han jobbade med att bryta skiffer i Alta. Han bodde en period i Australien, och sina lediga somrar tillbringade han på resande fot i USA. Han var lugn och stillsam, men bar också på en upptäckarlust.

– När han kom hem från Australien lugnade han ner sig och byggde hus i Lepplax. Där var jag med honom nästan varje kväll och byggde. På så vis kom vi varandra nära. Vi var tillsammans, säger Anders.

Iris berättar att det var snudd på omöjligt att bråka med Elias.

– Han var så snäll att det inte gick.

Men hon oroade sig ofta för honom. För att något skulle hända på alla de där äventyren.

De fick dock tidigt veta att Elias hittat vänner i den laestadianska församlingen i Alta. För dem var det en trygghet.

Ledsen framom arg

Då Elias kom tillbaka från sina eskapader utomlands och rotade sig i Lepplax började han jobba på ett företag som sysslar med ytbehandling. Därifrån blev han senare inhyrd till företaget i Karleby där olyckan skedde.

– De höll på att avsluta arbetet hos beställarna i Karleby, så egentligen skulle han inte ha varit där över huvudtaget, säger Anders.

»Det är inte så att jag inte funderat över varför det hände. Men vi har velat lämna det bakom oss.«

Det var många små orsakssamband som ledde till att Elias dog. En rad olyckliga omständigheter, mänskliga misstag, eller vad man vill kalla det.

– Jag var i chock. Och jag var arg på Gud över hur han kunde göra så här, och så brutalt också. Men jag tror att man får vara det, arg på Gud, säger Iris.

Dagen efter Elias död besökte Anders företaget där olyckan skett. Elias bil stod kvar där han parkerat den. Den behövde hämtas, och Anders behövde se platsen.

– Jag hade vår yngsta son med mig och vi gick där och tittade, vi gick igenom vad som hänt. Det var något jag behövde göra.

Han minns att han trots allt kände sig ganska lugn. Chocken gjorde sannolikt sitt. Samtidigt verkar lugn vara ett kännetecknande drag hos Anders.

– Jag kan inte säga att jag var arg på Gud. Det

Forts. på följande sida. ►

Anders är en av de ordinarie predikanterna i Punsar bönehusförening i Esse som hör till Laestadianernas Fridsföreningar Förbund. I sorgen nämner Anders och Iris sin församling som ett viktigt stöd.

har jag inte varit. Men nog har jag saknat Elias. Minsann.

Vad tror du det beror på, att du inte varit arg på Gud?

– På något sätt tror jag att han där uppe ser saker klarare än mig. Det har varit en tröst. Att jag inte vet vad han gör, men att han vet det.

– Samtidigt: det är klart att det har varit jobbigt, säger Anders.

Iris fyller i:

– Speciellt i början då vi lyssnade på någon predikan på radio var vissa saker för känsliga för mig. Då stängde vi av.

”Vi har velat lämna det bakom oss”

Parallellt med familjen Värnströms sorgearbete har det pågått en rättsprocess kring Elias död. En process som pekat på att det kanske hade gått att undvika vad som hände.

– Visst kommer det ibland sådana tankar, som: ”Tänk om han inte skulle ha jobbat där över huvudetag”, säger Iris.

Iris och Anders säger sig ändå tro att våra dagar är räknade, att Elias tid var slut nu.

– Det är inte så att jag inte funderat över det som hände och varför det hände. Men vi har velat lämna det bakom oss, säger Anders.

De valde att hålla sig så långt borta från rättsprocessen som möjligt.

– Vi sa det från början. Vi fordrar inget, för vi får ändå inte vår pojke tillbaka, säger Iris.

Men trots sorgen, och de påfrestningar och

funderingar som kom med den, kunde Iris och Anders sova varje natt efter olyckan. De förstår ännu inte hur det gick till, men de vet att det hjälpte dem.

– Man orkar bättre med sorgen bara man får sova. Varje morgon tänkte vi att vi orkade ju i går så nog orkar vi i dag också, säger Iris.

– Vi vet att det var många som bad för oss, och den tro vi har på Gud hjälpte oss vidare, säger Anders.

Den första tiden funderade Iris ofta på om det fanns något som Elias hade velat prata om innan han dog, om det var något som blivit på hälft mellan dem. Varje kväll tampades hon med de frågorna. Då var Anders ett bra stöd för henne.

– Jag hade nog den bästa psykologen jag kunde ha, säger hon, med en nick åt Anders håll.

Något av det tyngsta för Anders var att städa bort efter sin egen son, i det hus de byggt tillsammans. Samma sak var det med allt pappersarbete. Det tog emot att ens röra breven från banker och försäkringsbolag, adresserade till Elias.

– Jag kände bara att det här är inte min sak att göra. Jag skulle inte få blanda mig i det

och röra hans papper, men jag behövde ändå göra det. Det var otroligt tungt för mig.

Hangick några gånger till en psykolog. Det var bra för honom, men i övrigt har han inte känt behov av något särskilt stöd. Han har haft Iris och resten av familjen.

Tiden tillsammans spelar roll

Efter Elias död blev ”att fara ut år kör” – det vill säga att sätta sig i bilen och köra iväg, utan att nödvändigtvis ha något mål med färden – en viktig grej för Iris och Anders. Längs vägarna bearbetade de sin sorg, förströdde tankarna och hade tid att både prata och vara tysta.

– Det där sitter ännu i. Ofta sätter vi oss i bilen och kör iväg, säger Iris.

Innan vi skiljs åt tar Iris fram en bild. Det är ett fotografi på Anders, Iris och alla deras fem barn. De ser både glada och lite allvarliga ut hela bunten. Bilden är tagen efter deras yngsta sons vigsel – en högtidlig tillställning.

Iris berättar om hur glad hon är över att ha den bilden, den sista på hela familjen. Hon berättar om den sista resan de alla gjorde tillsammans då Anders fyllde 60, och så berättar hon om julen innan Elias dog. Syskonen Värnström med respektive åkte till Gran Canaria tillsammans, och där fick Elias för sig att han skulle hoppa fallskärm. Hans syster uppmanade honom att inte göra det, han kunde ju falla ihjäl sig. Elias svarade:

– Att dö är ju inte så farligt. Det handlar om hur mycket man hinner uppleva.

» Att dö är ju inte så farligt. Det handlar om hur mycket man hinner uppleva.«

Å TÄRTLUUS

AV: NOAH HAIDLE | REGI: BOBO LUNDÉN

PREMIÄR: 14.9.2024
STORA SCENEN

VI ÄR ALLA ÅLDRAR VI LEVT
ETT LIV, EN AKT, EN FÖDELSEDAGSFEST

FINLANDSPREMIÄR | SPELAS SEPTEMBER & OKTOBER
UPPLEV 90 ÅR PÅ 90 MINUTER - BOKA IDAG

WASA TEATER
LOKALA UPPLEVELSER I VÄRLDSKLASS

WWW.WASATEATER.FI

De vill förmedla tröst i det svåra

Sofia Torvalds och Christa Mickelsson är båda bokaktuella i höst. I sina nya böcker avhandlar de hur man reser sig efter ett fall, respektive hur man egentligen ska tas med livssorgen.

Christa Mickelsson och **Sofia Torvalds** är kolleger på Kyrkpressen, men också goda vänner. I höst ger de ut varsin självutlämnande bok om att navigera livets tunga sidor. Christa har skrivit *Lilla förlustboken* och Sofias bok heter *Att resa sig efter ett fall*.

TEXT: **JOANNA NYLUND**
FOTO: **NICKLAS STORBJÖRK**

Christa Mickelsson och Sofia Torvalds sätter sig vant till rätta på sina egna stolar i Kyrkpressens kontorslandskap när de ska intervjuas. Här arbetar de båda; Sofia som redaktionsansvarig journalist och Christa som journalist, fotograf och webbjournalist. Sedan Christa fick en hjärnblödning för sju år sedan arbetar hon deltid.

Ni har båda skrivit tidigare om tunga upplevelser, Sofia om sin depression i boken *Jag längtar miggenom Guds tystnad* (Fontana Media 2022) och Christa i *Ett blodkärl som brast* (Fontana Media 2020). Hur föddes tanken på de nya böckerna?

Christa: Här på redaktionen har de frågat mig: "När ska du skriva en ny bok?" Så fick jag ett stipendium för att skriva den, och sen ett till. Då blev jag ju tvungen att göra det! Där den första boken beskrev den svåra tiden efter hjärnblödningen och min kamp för att åtminstone delvis återfå tal- och rörelseförmågan, tar *Lilla förlustboken* avstamp i åren som följde och min bearbetning av det jag kallar min livssorg, att livet inte blev som jag hade tänkt mig.

Sofia: Jag hade tidigare skrivit ett par böcker om ångest och depression. Jag är sådan att om jag har ett problem sätter jag igång och lär mig så mycket jag kan om hur det kan lösas. När jag mått dåligt har jag alltså läst en massa, lyssnat på poddar, diskuterat med andra i samma situation. Det innebär att jag förutom egna erfarenheter också samlat på mig en stor mängd tips och råd. Jag ville skriva en bok jag gärna själv skulle läsa – vad har funkat, vad har visat sig nyttigt, hur kan man tänka? *Att resa sig efter ett fall* är en slags summering av allt jag lärt mig på vägen.

Det finns en del gemensam tematik i böckerna, även om det är en ren tillfällighet att de skrevs ungefär samtidigt. Både Mickelsson och Torvalds har fokuset tydligt riktat på läsaren. För Sofia Torvalds är målgruppen vem som helst som haft det svårt. Christa Mickelsson konstaterar att hon i motsats till Torvalds inte tar upp psykisk ohälsa, men nog sorg och förluster av varierande slag. *Lilla förlustboken* riktar sig till alla som sörjt eller sörjer.

Sofia: Depression kommer ju ofta som en följd av sorg och förluster, men kan

också ses som en slags förlust i sig.

Christa: Eftersom jag har afasi blir det så att jag gärna skriver kort och ganska koncist, medan du broderar ut texten mera. Jag vet ju också hur det är att inte orka läsa särskilt långa böcker.

Ni skriver båda väldigt ärligt och utlämnande. Var det ett lätt val?

Christa: Jag hade egentligen inte tänkt att boken skulle bli så utlämnande, men alla som läste och gav feedback på vägen sa "mera personligt"! Då fick det bli så. Jag tycker i och för sig det känns lätt att skriva personligt. Det är mycket svårare att vara lika öppen när man pratar.

Sofia: Jag tycker det är bra att vara åtminstone lite personlig, det fyller en funktion. Till exempel har jag svårt med sömnen för tillfället och har läst två böcker i ämnet, en skriven av en neurolog och expert på sömnproblem, den andra av en person med egna sömnproblem. Neurologen skrev jättebra. Ändå kände jag hela tiden: "Men vad vet *du* om sömnproblem?" Jag vill helst att den som skriver om något själv ska ha vadat i eländet, men utan att fastna i sin egen berättelse.

»Vi behöver alla hjälp med att komma upp ur gropen.«

Sofia Torvalds

Ett återkommande tema för er båda är sorg av olika slag. Sofia skriver om rätten och behovet att sörja, Christa om bland annat livssorg, sorg över det som kunde ha blivit.

Christa: Jag kom i kontakt med begreppet livssorg i en bok och det var ett aha-ögonblick för mig. En förståelse av att just det, det är ju det här jag upplever. Det handlar inte heller bara om den stora förlusten i mitt liv. Det finns också många små förluster som behöver bearbetas på något sätt.

Sofia: Det gör upplevelsen mer allmänt giltig tycker jag, att beskriva något utifrån att det här inte bara är min definition utan något som andra har funderat på och namngett. Jag är inte ensam om just det här traumat. När man funderar kring sina egna bekymmer löper

man risken att bli ganska självcentrerad, och då är det desto viktigare att rikta sina funderingar utåt mot andra, mot den delade upplevelsen. Jag ser ibland framför mig hur alla människor i världen som är deprimerade just nu sitter i en grop och gråter, och vi behöver alla hjälp med att komma upp ur den gropen. Det tröstar mig också att vi alla delar hur det är att vara människa. Jag skriver om att våga sitta med sorgen. Det kanske tar bara tio minuter, sedan kan jag gå vidare med min dag. Men att ge rum för sorgen när den knackar på tror jag är viktigt.

»Jag har aldrig utgått från att just jag skulle bli besparad svårigheter.«

Christa Mickelsson

Christa: Ja, det är viktigt att tillåta sig att sörja. Jag skapade en enkät på mitt Instagramkonto där jag frågade mina följare vad som var deras livssorg. Svaren blev en stark påminnelse om att vi människor bär på mycket som kanske inte syns utåt.

Hur man upplever sorg och förluster är väldigt subjektivt. Öppnar det kanske upp för feedback man inte vill ha, till exempel att någon opponerar sig för att de upplevt saken annorlunda?

Sofia: Jag har aldrig fått sådan feedback rätt ut, även om folk kanske tänkt det! Men det finns en tendens att jämföra orsaker till sorg. Kanske har jag varit lite rädd för att folk ska tycka att hallå, vad har du för orsak att vara deprimerad? Men lidandet är stort oavsett orsak. Jag tycker överhuvudtaget inte att man kan jämföra smärta, och det kanske inte måste vara jätteeländigt för att vi ska behöva tröst. Vi behöver alla tröst.

Hur hittar man en balans mellan att ärligt beskriva hur det faktiskt är och samtidigt förmedla hopp?

Christa: Jag tänker nog på att många strokepatienter jag känner inte alls har klarat sig lika bra som jag. Att kunna acceptera hur livet blivit är en nyckel. Min kompis använde uttrycket radikal acceptans: Det här har hänt, jag tycker inte om det – men det har hänt.

Sofia: För mig handlar det om att hitta balansen mellan hopp och acceptans. Jag tycker inte om förändringar och har inte lätt för att acceptera saker som inte kan förändras och skriver en del om den kampen.

Vi vet förstås att livet inte blir mindre svårt av att vara troende. Men på vilket sätt gör det skillnad?

Sofia: Det gör jättestor skillnad. Just nu

är jag i en fas där jag talar med Gud jättemycket, till exempel om att jag är lite trött. "Kan Du göra något åt det?" Det är en stor tröst att få föra den dialogen, oavsett om det känns som att jag får svar. Just nu mår jag bra och då känns det lättare att tro att Gud har allting i sin hand, även om det funnits tider då jag verkligen tvivlat på det.

Christa: Jag har fått så mycket vägkost under livet när det gäller tron. Åtminstone något har fastnat av allt det som jag lärt mig och hört genom åren. Jag har aldrig varit arg på Gud på grund av det som hände mig. På något sätt har jag aldrig utgått ifrån att just jag skulle bli besparad svårigheter, så det har kanske gjort det lättare för mig. Samtidigt undrar jag om jag kanske borde bli lite arg? Att det kan vara en naturlig del av sorgeprocessen.

Sofia: Kanske du ännu arbetar upp lite ilska? Och skriver *Lilla vredsboken*. Båda gapskrattar.

Christa Mickelsson

Journalist och författare.

Christa om Sofia: "Sofia lärde mig att bli journalist och lär mig jämt många andra saker. Hon är rysligt bra på det hon gör. Att vara med Sofia, både på jobbet och privat, är som att springa uppför en sommaräng utan att bli det minsta trött (parafras på en av Alex Schulmans böcker)."

Sofia Torvalds

Redaktionsansvarig redaktör på Kyrkpressen och författare.

Sofia om Christa: "Christa och jag träffas regelbundet utanför jobbet och inspirerar varandra. Jag beundrar Christa för hennes stilkänsla, och för hennes förmåga att sätta känslorna åt sidan och se logiskt på saker och ting. Jag har lärt mig mycket av henne. Hon är också jätterolig!"

SEPTEMBERKRYSSET

	DAVIDS SON 2 Sam 3:23	VULKAN	OBSTINAT 20/7	FISK OCH FLAGGA	HONOR MEDAN HAN ÄR NÄR Jes 55:6	HAN BLODS- ÄKERN Ap 9:19
	AND- FÄGEL				FÄNGST OCKSÅ EN CASTRO	
				LÄS- UPP- FINNARE		ORT I PEDER- SÖRE
	HANDSKE FÖRKAST- LIG VANA			SPOLE		
	TÄV- LING	IDA ERIKSSON		UTKAST INTERN		
HAN VAR FRAN BETSaida Joh 1:44	TECKNA SLÖ	FEG PERSON	REKLAM	EN KÄMPE 1 Sam 17:4 "PROFETER OCH ..." 2 Kung 17:13	IFALL	STÖDJE- VÄVNAD BÄR
				NYNNA	PRO- NOMEN	STAD Luk 7:11
OKONST- LAD				SKAPAR ÄVEN FEMTON?		FORDRAN LAND I OCEANEN
			FORMU- LERADES AV AKSEL SANDE- MOSE			"O I HANGÖ"
PAKT	HYLAND	FLERA DIADEM OLA MÄNSSON		VÄXT TALLRIK		GNAGARE
			NALLE INFLAMMA- TION I NJURARN		YRKES- SKADA NAVARE	FÄGLAR OCH ÖVER- DRIVER
STIRRAR						BOK- HYLLA
"MIN DOT- TER PLÅ- GAS SVART AV EN ..." Matt 15:22			AN- FÖRING	KLAGA	LÄGGER SKYT	KÄRL 15 KÄRIG Mark 14:16
SÄVEN- BOM		ENGELSK NACKE FÖRSTE MÄNNEN		ASTAT POSITIV ELEKTROD	EFTER MOSE- BÖCKERNA SKRA	ORPHEI DRÄNGAR TID FÖR MISSVÄRT
		SNYGGA BAK- STRÖM		HÄKAN RAND- STRÖM	PURKEN	DOSA SPELAR HISTORIEN TVÄTTA
IOR						ITU
BMA 2024	VÄRME ELEMENT				BABY- LONISK GUD	REPLI- KERAR
MED- TAGEN					GITTER	YRKES- GRUPP
						ACKORD

AUGUSTIKRYSSETS LÖSNING

Bland de rätta lösningarna belönades följande med ett bokpris som kommer på posten. Vi gratulerar: **Nina Hellén**, Jakobstad, **Hans Sandvik**, Jakobstad och **Bo-Christer Oljemark**, Sibbo.

SKICKA IN!

Sänd in din krysslösning senast fredagen den 20 september 2024 till: Kyrkpres- sen, Södra kajen 8, 00130 Helsingfors. Märk kuvertet "Septemberkryssset". För **kännedom**: de öppnade kuverten med kryssvar och adressuppgifter skickas vidare till Svenska Lutherska Evangeliföreningen som tar tillvara frimärkena till förmån för missionsarbete.

Du kan också ta en bild av kryssset och skicka till kryss@kyrkpressen.fi. De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpris. Bibeltiteln i kryssset är enligt Bibel 2000. Lycka till!

Namn & adress:

OMÅ 2024	SILVER SHED RÖD HAN	K	SILVER SHED RÖD HAN	STAD RÖD HAN	C	JAKOB STAD RÖD HAN	PÄHIT STAD RÖD HAN	F	VINT- ENHET	K	STAD RÖD HAN	STAD RÖD HAN	S
→	DET	→	HE	→	LI	→	GA	→	→	→	→	→	→
STAD RÖD HAN	E	F	E	S	O	S	K	R	A	K	E	L	
E	M	I	R	P	A	S	T	A	G	L	O	R	D
E	R	A	P	U	R	I	M	R	H	O	D	R	I
T	T	C	H	E	R	O	N	A	S	N	A		
T	R	E	H	B	R	N	I	N	G	E	N	S	
I	B	G	I	N	I	N	T	Y	G				
O	B	E	R	O	N	A	U	S	E	A			
S	V	E	R	I	G	E	G	O	S	S	E	N	
I	D	E	K	O	L	A	N	T	E	L	A	N	
F	R	A	S	T	E	O	R	I	S	P	E	T	
K	S	K	O	R	R	A	T	S	O	R	K	L	E
B	Y	L	R	D	N	S	E	A	N	N	A	L	E
S	Y	R	S	A	K	I	T	T	E	L	K	O	S
K	Y	R	K	A	I	R	A	S	O	K	T	J	E
K	E	R	A	M	I	K	E	N	I	D	A	B	A

BRITT-MARI ANDTFOLE

Välkommen till Sydösterbotten

Närpes Fiskdelikatesser Ab Oy
 närpesfiskdelikatesser@outlook.com
 tel. nr. 0452050319

WIKMANS AUTOSERVICE

- krockskador • bilmålning
- bilglas • bildemontering
- Även biluthyrning

Bärgningsjour dygnet runt
Ring 0500 660 835

Wikmans Autoservice Oy Ab, Nixvägen 31, 64230 Närpes st
 www.varaosahaku.fi • www.wikmans.tawi.fi • Email: wikman@tawi.fi

Kom ihåg hushållsavdraget 60%

Hus- & Trädgårdsservice Ek Sofia Ab
 040-542 2283

Vi erbjuder mångsidiga och högklassiga tjänster såväl till privatpersoner som till företag.

- VECKOSTÄDNING • TRAPPSTÄDNING • BYGGSTÄDNING • FLYTTSTÄDNING
- INDUSTRISTÄDNING • BUTIKSSTÄDNING • KONTORSSTÄDNING
- GOLVBONING • ÅNGTVÄTT • FÖNSTERTVÄTT • TRÄDGÅRDSSKÖTSEL

RING, KOM IN ELLER BOKA VIA NÄTET!
 Närpesvägen 32, Närpes. Tfn 040-5422283, 040-5114665
 www.hus-tradgardsservice.fi sofia.ek@hus-tradgardsservice.fi

Ab AGRO-YTMEK Oy
 Tel 0500 294158 / 06 2256269
 www.agroymek.fi

MÖRE SKOGSVAGN + KRAN 6570
 Ett parti med kran 6.6m, vagn 9 ton

Närpes - Kristinestad
 Transporter med 1 + 8 pers. invautrustade bilar

- * FPA-sjukhustransporter, även rullstol och bår
- * Färdtjänster
- * Övriga beställningskörningar

Ring oss så ordnar vi transporten!

TAXI NYBACKA

0400-561 673 Lasse (Övermark-Närpes)
 050-353 2005 Annika (Övermark-Närpes)
 040-844 0880 Kenneth Bergqvist (Kristinestad-Närpes)

Klipp ut och spara

Katarinas massage & fotvård

Kond.sköt
 K Byggnings-Skrifvars

050-5123185 Närpes

TA KONTAKT
 Harf Handelsträdgård Ab

- ✓ Virkestransporter
- ✓ Köper och säljer energivirke
- ✓ Flisförsäljning och hemtransport
- ✓ Köper ris & stubbar från kalhyggen
- ✓ Borttagning av problemträd
- ✓ Borttagning av gårdsträd

RING OSS IDAG!

Harf Handelsträdgård Ab
 Kurt Harf tel. 040 056 2925 Patrik Skrifvars tel. 040 503 8458

SPARBANKENS VISA GOLD-KORT
– DET FRÄMSTA KORTET FÖR RESENÄRER

Valuta för pengarna för kunderna:

- Mångsidig reseförsäkring som gäller både i Finland och utomlands. Dessutom självriskskydd för hyrbil.
- Tillgång till över 1 000 flygplats-lounger. Tre gånger per år gratis!
- Gratis Köpskyddsförsäkring för produkter som kostar över 50 euro och upp till 2 500 euro utan självrisk. Försäkringen gäller i 180 dagar från inköpsdatum.
- Välj ett för dig viktigt foto som motiv på ditt Visa Gold-kort.

Läs mer: saastopankki.fi/visa-gold

BYGG, MASKIN, VERKTYG OCH FÄRGVARUHUSET

SAND'S Marketing

64200 NÄRPES, INDUSTRIOMRÅDET
 VÄLKOMMEN TILL BYGDENS EGET VARUHUSET

IKH
RAUTANET

HUSHÅLLSMASKINER, BYGGMATERIAL,
 VERKTYG, MASKINER, MÅLFÄRGER,
 MASKINUTHYRNING

sandmarketing@netikka.fi
 Tel växel 347 5700

Ole	041 4429122
Sture	050 5644387
Therese	050 3421157
Henrik	045 6121789
Jens-Magnus	0400 262504

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Skötsam lärare med sambo önskas hyra en tvåa i centrala Helsingfors. Gärna bilplats. Hör av dig på: 0403524914. Jessica

UTHYRES

Tvåa i Berghäll 42m2, passar för ett par. 950e/mån + vatten. Tel: 0505457396

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionsbostäder. (cirka 30 m2) i Nordsjö, Hfors. Ej serviceboende. Tel. 050 555 0477 Ons kl. 10-15.

Ljus och fin 40 m2 tvårummare med inglasad balkong i litet höghus på Drumsö. Vackert och lugnt område nära havet. Hyra 1050 €/mån + vatten. För mera info kontakta Bo Nyman 0400 433537

Liten, vacker, möblerad etta i Hfrs uthyres från september till årets slut. Möjligen förlängning. Ring o diskutera 0407040566

SÄLJES

Folkhälsan Dickursby
Säljes 48m2 bostad.
Kiinteistömaailma Aki Penttinen 044-9828644.

ÖVRIGT

Var finns du nykter ung man 60-70 år. Själv finns jag i Österbotten. Tag kontakt! Tel. 050 5622 438

STENHUGGERI LEVANDER

- nya gravstenar
- gravering
- borttagning av gravsten
- återmontering av gravsten
- förgyllning/försilvring
- rätning
- slipning

-EN MINNESVÅRD VISAR
VÖRDNAD OCH VÄRDIGHET
Rönnebackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel.09 387 6284

LEDIG TJÄNST

Domkapitlet i Borgå stift ledigförklarar en

VAKTMÄSTARTJÄNST

i kravgrupp 403 att sökas senast fredag
13.9.2024 kl. 12.

För tjänsten krävs lämplig examen på institutsnivå, utmärkta skriftliga och muntliga kunskaper i svenska, goda skriftliga och muntliga kunskaper i finska samt medlemskap i Finlands evangelisk-lutherska kyrka.

Till arbetsuppgifterna hör bland annat normala kansligöromål och medverkan vid mottagningar.

Tjänsten tillsätts på provotid. Närmare uppgifter ges av lagfaren assessor Lars-Eric Henricson, tfn 040 142 5214.

Ansökan skall tillställas domkapitlet under adress:
PB 30, 06101 Borgå eller borga.domkapitel@evl.fi.

Kyrkans forskning och utbildning utlyser

STIPENDIER

att sökas för 2025.

Stipendier beviljas för forskning kring kyrkan, religiöst liv samt samhällsförändring som är nödvändig för beslutsfattandet inom kyrkan och församlingar samt för utveckling av verksamheten.

Ansökning görs på en elektronisk blankett från och med 2.9.2024.

Ansökan skall vara inlämnad **senast 27.9.2024 kl. 23.59.**

Mer information om stipendier finns på adressen:
<https://evl.fi/plus/kirkon-tutkimus/apurahat/>

TRYCKERITEATERN

Bearbetad av efter en roman av
STEPHEN MALLATRATT SUSAN HILL

— En spökhistoria —
KVINNAN I SVART
24.10–29.11.2024

BILJETTER: VUXEN 26€ • STUDERANDE/PENSIONÄR 23€
BARN (under 16) 15€ • GRUPPER (min 20 personer) 20€/st

019 241 5035 VARDAGAR 9–16

REGISSÖR JERMO GRUNDSTRÖM • ÖVERSÄTTARE: LARS G. THELESTAM
VÄSTNYLÄNDISKA UNGDOMSRINGEN R.F. • NORDIC DRAMA CORNER OY

— tryckeriteatern.org —

DALGATAN 4, 10300 KARIS

epic
GYM

Öppet:
24/7

Epic Gym
Videvägen 2
68570 LARSMO

Tel: 045 220 3522
Epost: info@epicgym.fi
Web: www.epicgym.fi

VINTERDÄCK!

MICHELIN **GOODYEAR** **Continental**

ESSPART

LEIF RÅDMANS
ESSEVÄGEN 312, 68820 ESSE

GSM 050-562 2491
GSM 040-703 9164
VÄLKOMMEN!

Ett servicehus i hjärtat av Åbo,
där trygghet och gemenskap
väntar på dig – Barkbacken.

Barkbacken
PARKINMÄEN PALVELUTALO

VÄLKOMMEN TILL BARKBACKEN!

www.barkbacken.fi | 0400 218 588

Resor

**Vi har Finlands
största utbud
av paketresor
på svenska.**

Almuñécar

2-13.11, 3-20.11,
21.12.24-1.1.25, 21.12.24-5.5.25,
31.1-11.2.2025, 22.3-13.4.2025
& 26.3-9.4.2025

Prag-Berlin

9-15.10

Weekend i London

16-20.10

Riga - Baltikums pärla

16-20.10, 4-8.12

Visby julmarknad - kryssning

30.11-2.12

Juletider i barockens Vilnius

30.11-2.12

Tartu julmarknad

5-8.12

Carolus Jul på Skansen

5-8.12

Gustaf & Viktor Norén

julkonsert i Skellefteå

5-8.12

Irland: Galway julmarknad

11-15.12

Hälsoresor till Pärnu

**En skön och avkopplande
vecka i förmånliga
och välkända Pärnu**

8 dagar:

17-24.10 to-to,

16-23.11 lö-lö,

5-12.12 to-to,

28.12.24-3.1.25 lö-fre

5 dagar:

16-20.10 ons-sö

Loppis i Luleå

4-5.10

Teaterresor till Stockholm

Änglagård musikalen

10-13.10, 17-20.10

& 5-8.12

Med Tommy Körberg & Sanna Nielsen

Let the Music Speak

-det bästa av Björn & Benny
i Örnsköldsvik

16-17.11

Hyllningskonsert med Linnea
Henriksson, Tomas Andersson Wij,
Petra Marklund & Peter Jöback

Oravaio
Trafik

oravaistrafik.fi

(06) 318 4000 må-fre 9-16

Bibelsyn

Var i det godas tjänst

Jag instämmer i Heikki Palmus syn på att kyrkan inte ska vara ett "älskingsmuseum" (KP nr 13/2024). Det finns nämligen inget behov av att bevara eller återuppliva historiska villfarelser och oförrätter som rådde för tusentals års sedan. Bibeln uppmanar oss generellt att vara aktiva och visa föredöme samt att alltid vara i det godas tjänst.

Det borde vara självklart att alla människor ska behandlas jämlikt vad gäller rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Detta gäller givetvis även det kyrkliga och oberoende av de urgamla bibeltolk-

ningar som förlorat sin aktualitet. Bibeln är förvisso skriven för oss människor, men alla dess texter, inklusive påbud och förbud, har inte mera samma relevans som de möjligen hade en gång i tiden.

Om vi vill applicera Bibelns budskap och berättelser på dagens människor, i deras verklighet, är det en klar fördel om tolkningarna kan anpassas till rådande förhållanden och situationer, med risk att budskapet annars blir bristfälligt – ja, till och med helt missvisande.

MARTIN GARDBERG, Esbo

Bibelsyn

Tidstecken

Detskill komma en tid då man inte längre vill lyssna till den sunda läran, utan efter sina egna begärelser samlar åt sig lärare som talar sådant som man önskar (2 Tim. 4:3). Laglösheten kommer att tillta och därigenom kallnar kärleken (Matt. 24:12). Människorna i de sista dagarna beskrivs i 2 Tim. 3. I vers 4 sägs att de kommer att älska njutningar mer än Gud. Inte alla som kallar sig kristna vill ha nåd, man vill ha rättigheter och en hemmagjord Jesus. Francis Schaeffer skrev redan i slutet på 60-talet i boken "På flykt från förnuftet" att han noga lyssnar när han hör ordet Jesus, för ordet Jesus användes också för att lära folk raka motsatsen till vad Jesus lärde.

Det har gått inflation i orden kärlek och älska. Kristendomen har en lära och den ser inte ut hur som helst. Nåd och kärlek

hör alltid ihop med sanning. Om Jesus sägs att han var full av nåd och sanning. Själv säger Jesus att han är sanningen. Den har man tappat bort med den nutida toleransen och humanismen. Resultatet är laglöshet och normlöshet. Jesu välkända bud lyder: "Ni skall älska varandra så som jag har älskat er." Hur älskade Jesus? Jo, han gav sitt liv och han levde utan synd trots att han blev frestad i allting. Bibelläraren Sven Reichmann definierade kärleken så här: "Kärleken mäts i milliliter blod, i hur mycket vi är villiga att offra för varandra." Gud tvingar aldrig och han prackar inte frälsningen på någon. Han har gjort allt för att vi ska kunna bli räddade, men vi behöver böja oss för Honom som är Sanningen, Jesus Kristus som gav sitt liv för oss.

REGINA KREANDER, Grankulla

Kyrka & stat

Dags för skilsmässa?

Kyrkan sköter en hel del ärenden som egentligen ingenting har att göra med den kristna tron. Kyrkan sköter att nyfödda barn blir folkbokförda, om de döps. Kyrkan sköter att äktenskapet registreras, om paret vigs kyrkligt. Kyrkan sköter att de döda blir begravna, oberoende om de tillhör kyrkan eller inte. Samhället har dessutom ansett det värt att stöda bevarandet av kulturhistoriskt värdefulla gamla kyrkor.

En stor del av kyrkans traditionella uppgifter överfördes på kommunerna år 1865. Kyrkan avstod exempelvis från fattigvården och utbildningen. Skulle det nu vara dags för kyrkan att ta ut skilsmässa av staten och avstå resten av de rent juridiska och praktiska uppgifterna?

I praktiken torde detta betyda att folkbokföringen och vigs-larna sköttes av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Begravningsväsendet kunde ges åt välfärdsområdet. Kyrkan kunde också, som vilket kommersiellt företag som helst, erbjuda "vård efter döden" mot avgift. Kyrkan skulle behålla sin fulla rätt att döpa alla barn om deras föräldrar vill, välsigna alla par som vill le-

va tillsammans det liv som Gud har kallat dem för, och jordfästa alla avlidna som har önskat det – eller vilkas anhöriga så önskar. Alla dessa skulle vara renodlade sakrala förrättelser; dopet är ju den enda av dem som är ett sakrament.

Men ... hur går det då förekonomin? Lämna det åt Herren! Många frikyrkor lever ju väl utan kyrkoskatt.

KIRSTI RIIPOLA, Nagu

RESOR

Friman

RESOR • MATKAT • TRAVEL

7-10.11 Jonas Gradell-show i Stockholm
23.11 Hamlet på Svenska Teatern
6-9.12 Julmarkandsresa till Eksjö och gamla Linköping

Frimanresor.fi

Tel Bussar 019 - 248 1004
Tel Resor 019 - 248 1090
info@frimanresor.fi

Ansök om bidrag 1–30 september
för verksamhet och projekt år 2025

Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne beviljar bidrag för verksamhet och projekt som stödjer barns och ungas välmående.

Vi prioriterar projekt och verksamhet:

- som ingjuter framtidstro i barn och unga
- där framtidstro kopplas ihop med hållbar utveckling
- som bidrar till att ge jämlika möjligheter för barn och unga

Endast organisationer kan ansöka om bidrag.

Ansökningsklinik i Karleby 13 september.
Läs mer på www.bmr.fi.

SÖKER DU TOMT?

Vi erbjuder stadsnära landsbygd då den är som bäst.

KORSHOLM
MUSTASAARI

06-327 7111

www.korsholm.fi

Nu kan Ni tanka vår biogas i Jeppo, Jakobstad och Storkyrö

BIOGAS

Naturlig kraft

För renare luft & miljö

Västra Jeppovägen 288
(längs med Riksväg 19)
www.jeppobiogas.fi

Jeppo Biogas Ab
Jepuan Biokaasu Oy
Energi och vaxtkraft Energiä ja kasvuväimä

HÄNG MED PÅ TURNÉ!

NYKARLEBY
Tisdag 3.9
Församlingshemmet
Christa Mickelsson
Jukka Sandvik
Sofia Torvalds

JAKOBSTAD
Torsdag 5.9
Församlingscentret
Sofia Torvalds
Christa Mickelsson
Matti Aspvik
Robin Nyman

Sofia Torvalds

Christa Mickelsson

KORSHOLM
Onsdag 4.9
Församlingshemmet
Christa Mickelsson
Sofia Torvalds

Kvällens tema är **Sårbarhetens lov**.
Vad händer när vi är sårbara och hur bär
vi varandra när våra krafter är slut?
Kanske vår sårbarhet är en superkraft.

Utöver diskussionerna blir det **kaffe-
servering, bokförsäljning** och **andakt**.
Välkommen med!

HÅLLTIDER FÖR KVÄLLARNA:

15.00 Bokförsäljningen börjar

17.00 Kaffe & tilltugg

18.00 Programmet börjar

Turnén är ett samarbete mellan Fontana Media,
Kyrkpressen, Församlingsförbundet och den lokala
församlingen på orten.

LOKALA GÄSTER

Matti Aspvik, Jakobstad

Robin Nyman, Jakobstad

Jukka Sandvik, Nykarleby

Ulla-Maj Wideroos, Närpes

Katarina Gäddnäs, Mariehamn

Susanna Lander, Åbo

Birgitta Udd, Esbo

NÄRPES
Måndag 2.9
Församlingshemmet
Ulla-Maj Wideroos
Sofia Torvalds

MARIEHAMN
Onsdag 18.9
Församlingshemmet
Katarina Gäddnäs
Sofia Torvalds

ÅBO
Tisdag 17.9
Aurelia
Susanna Lander
Sofia Torvalds

KARIS
Torsdag 19.9
Församlingshemmet
Birgitta Udd
Sofia Torvalds

ESBO
Torsdag 12.9
Sökö kapell
Birgitta Udd
Christa Mickelsson
Sofia Torvalds

SIBBO
Torsdag 26.9
Söderkulla kyrka
Christa Mickelsson
Sofia Torvalds